

Управління освіти Миколаївської міської ради
Науково-методичний центр

ОСВІТА МИКОЛАЄВА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОГЛЯД

ЗА ПІДСУМКАМИ 2011–2012

НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Миколаїв
2012

За загальною редакцією Г. І. ДЕРКАЧ

Редакційна колегія:

Г. І. ДЕРКАЧ (голова редакційної колегії),

О. О. УДОВИЧЕНКО (заступник голови редакційної колегії),

О. В. ТАРАСОВА (відповідальний секретар редакційної колегії),

Л. М. КАЛІНІНА (завідувач лабораторією управління освітніми закладами Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор),

С. Б. МАКАРОВА, І. В. РОМАНІЧЕНКО, Н. С. МАКАРЕНКО,

Л. В. СИСКОВА, Н. М. КУРДИШ, В. І. ЯКОВЕНКО

Освіта Миколаєва : Інформаційний огляд за підсумками
0-72 2011–2012 навчального року / за заг. ред. Г. І. Деркач. —
Миколаїв : Іліон, 2012. — 204 с.

В інформаційному огляді «Освіта Миколаєва – 2012» представлена статистична інформація про стан та тенденції розвитку освітньої галузі міста, наведені основні показники, що характеризують дошкільну, загальну та позашкільну освіту за тематичними напрямками.

Видання розраховано на керівників органів місцевого самоврядування, керівників загальноосвітніх навчальних закладів для аналізу стану та тенденцій розвитку освіти, визначення політики і стратегії її розвитку.

ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

Школа в усі часи була і залишається своєрідною моделлю, дзеркалом, яке відбиває життя і проблеми суспільства.

Античні мудреці казали: «Хочеш зміцнювати державу – виховуй молодь». Саме молодь, за якою майбутнє в усьому, зокрема в освіті, покликана зміцнювати державу. Міська влада добре розуміє, що лише за умови підвищення престижу освіти в державі, під-

несення професії вчителя, збагачення педагогічної культури, зміцнення добробуту педагогів, створення для них гідних умов праці і життя можна забезпечити учням якісну освіту з урахуванням їхніх індивідуальних здібностей і потреб, сформувати творчу особистість, здатну використовувати знання для конкурентоспроможної діяльності в будь-якій сфері суспільного життя.

Ми маємо всі підстави пишатися вашими досягненнями в освіті. Новітні педагогічні технології, інноваційні проекти, продуктивні методики, учнівські перемоги – це показники педагогічної майстерності та професійного рівня миколаївських освітян, які відповідають запитам сучасного життя та є необхідною умовою модернізації системи знань.

Є прості чудові слова: «Дорога починається з мрії». Бажаємо, щоб у кожного з вас була власна крилата, горда, але обов'язково здійсненна мрія. Хай невичерпними будуть джерела Вашого таланту і натхнення, ініціативи Вам, незламного оптимізму та на снаги для плідної праці, творчого підходу до кожної справи, отримання задоволення від результатів роботи, успіхів у всіх зачаткуваннях.

*З повагою
міський голова*

В. Д. ЧАЙКА

ШАНОВНІ ПЕДАГОГИ!

Освіта є стратегічною складовою суспільного розвитку. Майбутнє нашого міста, перспективи його поступального економічного, соціокультурного розвитку залежать від рівня освіти та духовних орієнтирів підростаючого покоління.

Вам, дорогі вчителі, доручено найскладніше й найвідповідальніше завдання – вчити дітей, формувати гідних громадян України, гордих за своє місто, свою державу, здатних розбудувувати її сучасне і майбутнє. Виховувати особистість дитини – копітка й важлива справа, яка потребує спільних зусиль громадськості. Тому міська рада основний акцент робить на скоординованій діяльності управління освіти, служби у справах дітей, управління у справах сім'ї та молоді, загальноосвітніх навчальних закладів та родин учнів.

Загальноосвітня галузь забезпечує освітні запити громади через створення оптимальної мережі навчальних закладів різних типів та форм власності, функціонування розгалуженої мережі гуртків та спортивних секцій у загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладах, виважену реалізацію мовної політики, раціональне використання кадрового потенціалу.

Ваші знання та вміння, відповідальне ставлення до свого покликання і постійне самовдосконалення, дивовижне терпіння і безкорисливе добро були і залишаються для школярів прикладом відданості, конструктивізму й злагоди, безмежної віри у процвітання своєї землі та водночас хорошим стартом у самостійне життя.

Напередодні нового навчального року щиро зичу Вам здоров'я, родинного затишку, творчих злетів, високих мрій, життєвої енергії та оптимізму, високого визнання Вашої нелегкої праці.

*З повагою
заступник міського голови*

М. О. САПОЖНИКОВА

ДОРОГІ КОЛЕГИ!

Перше вересня знову зібрало нас у рідному колі.

Щиро вітаю вас, дорогі мої колеги, хто засіває насіння добра і знань, любові й надій.

Як багряна осінь обдаровує своїми багатствами, так і ви, вчителі, формуєте в дітях неоціненні скарби людських якостей, які є такими важливими в житті. Ваша праця – це запорука духовно-морального та інтелектуального зростання підростаючого покоління. Саме ви дбайливим і трепетним ставленням до вразливих дитячих характерів загартовуєте в них справжню людину. Сумлінно виконуючи свій професійний обов'язок, ви вчите нашу юнь пізнавати й опановувати нове і пам'ятати про те, якого ми роду. Невтомною працею свого розуму і серця ви створюєте надійну основу для духовного, соціального та культурного розвитку особистості. Спільними діями всіх працівників освітньої сфери ми повною мірою реалізуємо головну нашу місію – забезпечуємо доступну та якісну освіту кожному громадянину, створюємо належні умови для самореалізації кожної дитини.

Нехай слово вчителя буде завжди святим і правдивим, а засіяна невтормною працею освітянська нива щедро зарясніє сходами юних талантів, яскравих особистостей, які прославляться визначними перемогами та збагатять суспільство новими досягненнями.

Упевнена, що спільними зусиллями ми модернізуємо освіту й плекатимемо нові й нові покоління свідомих та талановитих громадян, в яких є Україна і велике майбутнє.

Бажаю вам, щоб ніколи не згасало світло вашої душі, тепло вашого серця до улюбленої професії, а ваші устремління та справи несли у світ лише розум, красу, мир і злагоду та були спрямовані на зведення величного Храму душі і знань. Успіхів нам у новому навчальному році!

*З глибокою повагою
начальник управління*

Г. І. ДЕРКАЧ

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Від імені колективу Миколаївського науково-методичного центру щиро вітаю вас з початком нового навчального року.

Сьогодні майбутнє української держави, становлення і розвиток вітчизняної науки залежать у першу чергу від освітян. Вагома частина нашої праці – в перемогах наших кращих керівників і вчителів в обласних і Всеукраїнських фахових конкурсах, у блискучих результатах участі учнів у Всеукраїнських олімпіадах і творчих конкурсах, у тих якісних змінах в організації навчально-виховного процесу, які, безперечно, є в наших навчальних закладах.

За роки становлення та розвитку методичної служби міста школу методиста пройшло багато наших колег-педагогів, які сьогодні працюють в загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладах, в органах управління освітою, у вищих навчальних закладах. Тому є нагода підвести підсумки роботи, подивитися критично на недоліки, але більш за все зосередити увагу на вирішенні тих проблем і завдань, які стоять сьогодні перед освітянами міста.

Власне робота колективу науково-методичного центру спрямована на вирішення головної освітньої ідеї: методи навчання – тільки інструменти, а навчально-виховний процес залежить від людського фактора, тобто від особистості педагога. Час вимагає учителя з новими якостями. Разом з управлінням освіти, з керівниками навчальних закладів ми готуємо вчителя з інноваційним типом мислення, культури і поведінки, вчителя, який має виконувати нову професійну роль, який супроводжує процес самопізнання і саморозвитку дитини.

Попереду ще багато цікавих справ, і я вірю, що успіх прийде до кожного з нас. Бажаю, щоб ваша плідна праця була щедрою на життєдайні плоди, повагу та любов. Нехай ваші серця ніколи не втомлюються сіяти розумне, добре, вічне. Зичу здоров'я, добробуту, миру, творчих злетів, нових ідей, натхнення.

*З повагою, директор
Науково-методичного центру*

О. О. УДОВИЧЕНКО

СІМ МОСТІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ МІСТА МИКОЛАЄВА

*Якщо образно уявити собі шляхи
перетворень в освіті,
то це як будівництво мостів.
Переправи у майбутнє.*

Борис ЖЕБРОВСЬКИЙ

Складно переоцінити значення мостів у житті людства.

Нам, освітянам дошкілля Миколаєва, потрібні особливі мости – мости, які б дали змогу пройти від берега складних питань в організації діяльності дошкільних навчальних закладів до берега їх вирішення, мости – переправи у найкращий життєвий простір найменших громадян міста, у якісне майбутнє дошкільної освіти України.

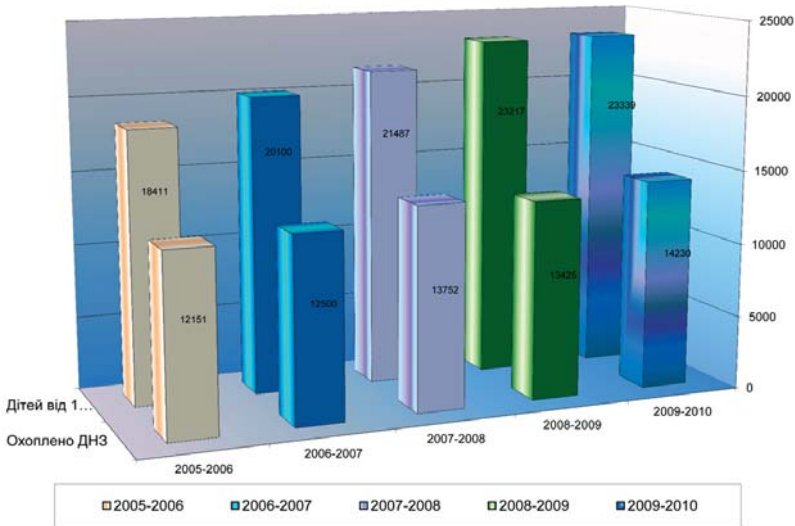
Сьогодні майже 16 тисяч маленьких мешканців міста, що на 4 тисячі дітей більше, ніж у 2006, отримують дошкільну освіту у 87 дошкільних навчальних закладах, з яких 72 – комунальної власності, 6 – відомчих, 9 – приватних.

У Миколаєві діє 4 навчально-виховних комплекси, в яких забезпечено оптимальні умови для виховання та навчання дітей від 1,5 до 10 років. Практика показала життєвість та очевидні переваги таких закладів, які сприяють безболісному переходу малюків до школи, збереженню їх здоров'я, розвитку творчих здібностей та природних обдарувань кожної дитини.

За останні роки відбулися позитивні структурні зміни: відновлено діяльність 6 ДНЗ на 850 місць; реконструйовано 22 приміщення ДНЗ на 440 місць, наслідком чого стало збільшення кількості дітей, охоплених дошкільною освітою шляхом запровадження різних форм її здобуття (соціально-педагогічний патронат, заняття з підготовки дітей до школи, школи раннього розвитку, центри розвитку дитини тощо). Показник охоплення дітей дошкільною освітою поступово зростає і становить на сьогодні 72,3%.

У зв'язку із високим рівнем народжуваності і постійним приростом населення внаслідок міграційних процесів у місті залишається проблема перевантаження дошкільних навчальних закладів. Чисельність дітей з розрахунку на 100 місць складає 139 (*діаграма*).

Вдосконалюється мережа дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу. У 14 дошкільних навчальних закладах функціонують 43 санаторні групи, якими охоплено 967 дітей з ранніми проявами туберкульозної інфекції, малими та затухаючими формами туберкульозу, з латентною туберкульозною інфекцією та дітей, які часто й довго хворіють. 5 санаторних закладів відвідує біля 1,0 тис. дітей.

Для дітей з вадами зору, мови, інтелекту в 57 закладах працюють групи спеціального призначення, в яких 1530 дітей мають можливість отримати необхідну реабілітаційно-корекційну допомогу.

Особливу увагу заслуговує кадрове забезпечення. Нині у дошкільних навчальних закладах міста працює понад 4,2 тис. осіб, у тому числі 1,6 тис. педагогів.

Відчутна тенденція творчого підходу педагогів до своєї праці та спроможність до узагальнення перспективного педагогічного досвіду. За останні три роки присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» 142 педагогам та звання «вихователь-методист» – 77.

Розкриємо тактику та результати будівництва кожного мосту дошкільної освіти міста Миколаєва.

ПЕРШИЙ МІСТ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ

Сьогодні переважна більшість дошкільнят потерпає через дефіцит руху, недостатню загартованість, низьку витривалість. Тому турбота про фізичне здоров'я дитини, сприяння формуванню здорового способу життя всіх учасників навчально-виховного

процесу, створення умов, які запобігають дії шкідливих чинників, завжди були й залишаються головними завданнями діяльності дошкільних навчальних закладів міста.

Найефективнішим у підвищенні фахової майстерності педагогів з даного питання є щорічне проведення методичних об'єднань для інструкторів з фізичного виховання. Організовані заходи на базі ДНЗ № 49, 115, 144 сприяли вдосконаленню умінь інструкторів з методики фізичного виховання у контексті завдань базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі».

Важливим для поглиблення знань з питань профілактики проблем опорно-рухового апарату у дітей дошкільного віку стала консультація-практикум за участю лікаря-ортопеда Державного соціального реабілітаційного центру міста Миколаєва В. Й. Самбора.

Ініціативна творча група вихователів-методистів ДНЗ № 12, 23, 47, 49, 51, 59, 74, 78, 118, 121, 126, 128, НВК «Чайка» розробила Положення про міський Конкурс на Кращий фізкультурно-оздоровчий центр у групах ДНЗ та методичні рекомендації щодо облаштування центру. Переможцями даного конкурсу стали ДНЗ № 144 та НВК «Чайка», друге місце посіли ДНЗ № 20, 84, 133, третє – ДНЗ № 5, 49, 126, 134. Участь 21 ДНЗ у конкурсі, зміст пред-

ставлених робіт засвідчили готовність і спроможність педагогів міста забезпечувати якісний рівень фізкультурно-оздоровчої роботи.

Результатом впровадження інноваційних здоров'язберезувальних технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів стала участь та перемога ДНЗ № 144 в обласному Конкурсі-захисті сучасної моделі навчального закладу «Школа сприяння здоров'ю».

З метою виховання позитивної позиції дітей та батьків до занять спортом та фізкультурою, залучення суспільних, громадських, приватних організацій, об'єднань та фондів до активної пропаганди здорового способу життя щорічно проводяться Спартакіади дошкільників у Центральному (ДНЗ № 5, 29, 68, 87) Заводському (ДНЗ № 12, 20, 23, 49, 51, 59, 64, 78, 117, 118, 123) та Корабельному (ДНЗ № 103, 106, 110, 111, 125, 130, 131, 132, 133, 134, 139, 140, 144) районах.

Цікавим для всіх було проведення II етапу Спартакіади – спортивних змагань «Тато, мама, я – спортивна сім'я». Учасниками змагань стали сім'ї ДНЗ № 106, 110, 125, 131, 132, 133, 134, 139, 140, 144. Почесними гостями на святі були Красножон В. Л. – заступник голови адміністрації Корабельного району, Артюр С. М. – заступник начальника управління у справах фізичної культури і спорту Миколаївської міської ради, Демьяненко Т. М. – директор по персоналу МГЗ, Манзюк Н. І. – головний спеціаліст відділу у справах сім'ї, молоді, культури та спорту в Корабельному районі, спеціалісти управління освіти та НМЦ. Учасники змагань отримали цінні подарунки від центру соціальних програм Компанії РУСАЛ. Третій етап районної Спартакіади, присвячений проведенню Євро-2012, визначив справжніх переможців – футбольні команди дошкільних навчальних закладів Корабельного району ДНЗ № 132, 131, 133.

Діти дошкільних навчальних закладів № 22, 29, 53, 74, 115, 128 стали активними учасниками Олімпійського дня бігу.

ДРУГИЙ МІСТ ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Якісна дошкільна освіта – це освіта, результатом якої є оптимальний розвиток особистості кожної дитини, створення сприятливих умов для досягнення нею фізичної, психічної та соціальної зрілості, одержання можливості для індивідуального зростання, вияву творчих здібностей, актуалізації свого природного потенціалу.

Саме формуванню у педагогів умінь, навичок якісної організації освітнього процесу присвячені міські методичні об'єднання. Так, для вихователів груп раннього віку проведено 12 методич-

них об'єднань: «Розвиток рухових якостей дітей раннього віку в процесі інтеграції рухів і музики» (ДНЗ № 77, 127, 140, 148); «Організація сюжетної гри як засобу активізації мовлення та соціального розвитку дітей раннього віку» (ДНЗ № 23, 64, 65, 106); «Формування сенсорних еталонів шляхом ознайомлення дітей із природою та організацією продуктивних видів діяльності» (ДНЗ № 117, 123, 139). Для вихователів груп дошкільного віку організовано 54 методичних об'єднання, на яких розглянуті питання художньо-естетичного (на базі ДНЗ № 48, 49, 51, 59, 68, 69, 78, 82, 99, 103, 104, 110, 125, 134, 144, 147), мовленнєвого, (ДНЗ № 10, 47, 52, 60, 70, 84, 85, 111, 115, 128, 133, 141, 142, НВК № 1), соціально-морального та емоційно-ціннісного розвитку (ДНЗ № 12, 17, 20, 22, 29, 50, 53, 71, 74, 75, 79, 83, 87, 95, 118, СНВК, НВК «Чайка»).

Питанням роботи з дітьми, що мають вади мовлення, присвячені засідання методичних об'єднань вчителів-логопедів (на базі ДНЗ № 5, 47, 51, 134, НВК № 2). Педагогами ДНЗ № 5 знято навчально-методичний фільм, призначений вчителям-логопедам, керівникам, вихователям дошкільних навчальних закладів, студентам ВНЗ, а також батькам, в якому надані рекомендації щодо роботи з виправлення порушень звуковимови.

Організовані методичні об'єднання для музичних керівників на базі ДНЗ № 5, 10, 37, 51, 68, 82, 132, 134, 142 сприяли підвищенню професійної компетентності з питань впровадження інноваційних технологій в музичному вихованні дітей, які потребують особливої уваги, впливу інтегрованої особистісно орієнтованої технології на музичний розвиток дітей дошкільного віку, вихованню естетичного смаку у дітей шляхом використання класичної музики, організації хореографії у системі роботи з музичного виховання. Вихователями-методистами ДНЗ № 127, 50, 115, 78, 133, 47 було підготовлено слайд-презентації до запропонованих тем.

Психологічний супровід освітнього процесу є важливою складовою якісної діяльності ДНЗ. Сьогодні практичні психологи активно залучені до проведення методичних об'єднань для вихователів з питань мовленнєвого розвитку дітей. За результатами круглого столу «Гуманно-особистісна взаємодія дорослих з дитиною: проблеми та перспективи», організованого для вихователів-

методистів та практичних психологів, розроблено практичні рекомендації щодо забезпечення природного спілкування з дітьми, спрямованого на оптимальний розвиток особистості кожної дитини.

Останнім часом педагоги дошкільних закладів приділяють належну увагу організації та функціонуванню гуртків різного спрямування: оздоровчо-профілактичного (ДНЗ № 12, 49, НВК «Чайка»), пізнавально-природничого (ДНЗ № 22, 29, 127, 131, НВК «Чайка»), образотворчого (ДНЗ № 23, 29, 59, 65, 67, 72, 77, 118, 123, 126, 130, 131), музичного (ДНЗ № 17, 20, 37, 47, 52, 60, 68, 69, 75, 77, 84, 85, 82, 103, 106, 112, 118, 123, 126, 127, 139, 140, 142, 147, НВК «Чайка»), мовленнєво-театрального (ДНЗ № 52, 23, 130, 131), логіко-математичного (ДНЗ № 74, 82), морально-естетичного спрямування (ДНЗ № 131).

Шістдесят п'ять дошкільних навчальних закладів провели Дні відкритих дверей для слухачів курсів МОІППО.

Покращенню якості освітнього процесу у ДНЗ сприяли розроблені педагогами ДНЗ посібники (ДНЗ № 84, 106, 1, 29, 132, 133, 117, 141), методичні збірки (ДНЗ № 1, 23, 94, 51, 131, 82, 50, 7, 75, 67, 144, 112, 128).

ТРЕТІЙ МІСТ РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА

Фахівець, який сьогодні працює в системі дошкільної освіти, має опанувати педагогічні технології, що відповідають новим суспільним цілям та рівню розвитку науки про дитину; повинен уміти працювати в умовах ринку, розуміти, що тільки високий професіоналізм, творчість, ініціатива допоможуть йому знайти своє місце та самореалізуватися в професії. Яскравим прикладом самореалізації стала участь

- вихователів ДНЗ № 10, 29, 84, 117, вихователів-методистів ДНЗ № 23, 52, 78, 92, 95, 118, 132, завідуючих ДНЗ № 84, 123 в обласній науково-практичній конференції «Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського: орієнтири школи XXI століття» за напрямом «Актуальність ідей В. О. Сухомлинського в умовах модернізації дошкільної освіти». Практичні здобутки педагогів ДНЗ № 23, 29, 52, 78, 84, 95, 118 висвітлені у періодичному виданні МОІППО «Педагогічний вісник № 1»;
- педагогів ДНЗ № 82, 83, 99, 123 в обласному конкурсі творчих робіт «Педагогічними стежинами В. О. Сухомлинського» для вихователів дошкільних навчальних закладів;

- педагогічного колективу ДНЗ № 103 в обласному конкурсі відеоматеріалів «Педагогічний досвід освітян регіону – 2012» (Диплом I ступеня) в номінації «Інноваційні технології у навчально-виховному процесі».

Високий професіоналізм, творчість, ініціативу у впровадженні інноваційних технологій проявили музичні керівники ДНЗ № 115 Т. Гросул, ДНЗ № 82 О. Артёмова; вчитель-логопед ДНЗ № 64 Н. Мішина, які нагороджені Грамотами видавництва «Світич» за активну співпрацю та участь у Ювілейному Всеукраїнському конкурсі освітніх технологій з нагоди 100-річчя журналу «Дошкільне виховання». Дипломом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, видавництва «Світич» нагороджена методист науково-методичного центру І. Романюк за III місце у Ювілейному Всеукраїнському конкурсі освітніх технологій.

Дипломами Третьої Національної виставки-презентації «Інноватика в сучасній освіті» (18–20 жовтня, м. Київ) нагороджені ДНЗ № 50, 140, 142. Досвід роботи ДНЗ № 148 «Риторика для дітей старшого дошкільного віку» отримав Срібну медаль виставки. На виставці також були представлені банери «Дошкільля Миколаєва».

За результатами III Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти - 2012» (1-3 березня, м. Київ) бронзовою медаллю в номінації «Реформування дошкільного закладу освіти» нагороджено дошкільний навчальний заклад № 141.

Активному прояву творчості педагогів, впровадженню сучасних освітніх технологій в освітній процес сприяє експериментально-дослідницька діяльність: впровадження інтегрованої особистісно орієнтованої технології (ДНЗ № 29, 50, 52, 74, 130, 132, 139, 141, 1, 23, 48, 49, 51, 60, 64, 72, 78, 82, 85, 92, 99, 118, 123, 133, 142) під керівництвом професора, доктора наук у галузі освіти С. І. Якименко; «Становлення статево компетентної особистості дитини від народження до 10 років у процесі взаємодії з батьками та педагогами» (НВК «Чайка») під керівництвом к.пед.н., доцента кафедри психолого-педагогічної освіти МОППО Олійник Л. М.; авторської технології психолого-педагогічного проектування доктора психологічних наук Піроженко Т. О. (ДНЗ № 5, 10, 29, 78, 103, 131).

Узагальнено 17 досвідів, в яких розкривається зміст роботи з різних освітніх ліній розвитку дошкільнят, а саме: соціально-моральної – ДНЗ № 83; емоційно-ціннісної – ДНЗ № 117, 142; пізнавальної – ДНЗ № 78, 87, 128, 139; мовленнєвої – ДНЗ № 60, 92, НВК II; художньо-естетичної – ДНЗ № 37, 52, 82, 127, 134, НВК «Чайка».

За результатами Конкурсу в номінації «Педагогічний досвід» І місце посів ДНЗ № 82 (Л. В. Богун, Л. В. Алдошина), ІІ – ДНЗ № 83 (І. Г. Михайлова), ІІІ – ДНЗ № 82 (О. П. Артьємова); у номінації «Есе» – ІІ місце посіла В. І. Макогонюк (ДНЗ № 99), ІІІ місце – педагоги ДНЗ № 123 О. В. Ревуцька (завідуюча), Л. Ю. Онищенко (вихователь), К. О. Четвертак (вихователь-методист).

ЧЕТВЕРТИЙ МІСТ НАСТУПНІСТЬ МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА ПОЧАТКОВОЮ ОСВІТОЮ

Досить важливим у вирішенні складного питання наступності між дошкільною та початковою освітою стала участь вихователів-методистів ДНЗ № 50, 103, 132, 133 у проєкті «На порозі школи», які познайомили вчителів початкової школи з результатами впровадження Програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», висвітлюючи питання мовленнєвого, художньо-естетичного розвитку п'ятирічок та змісту роботи з

ними. У рамках проекту була організована виставка дидактичних посібників, розроблених педагогами ДНЗ № 1, 20, 50, 71, 75, 84, 103, 123, 131, 133.

У ході реалізації проекту проводилися засідання обласних творчих лабораторій розвитку початкової освіти в галузі «Математика», «Українська мова», «Природознавство». Учасниками засідань стали вчителі початкового навчання, методисти НМЦ, які обговорювали зміни у змісті Державного стандарту початкової школи, зміст Базової програми «Я у Світі» з логіко-математичного (ДНЗ № 1), мовленнєвого (ДНЗ № 140), пізнавального (ДНЗ № 99) розвитку дітей дошкільного віку.

Досвідом роботи з питань наступності дошкільного закладу та школи в рамках університету знань з проблеми «Розвиток професійної компетентності методиста дошкільної освіти», організованого МОІППО, ділились директор навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад I ступеня – дошкільний навчальний заклад «Чайка» Яремчук Л. Ф. та практичний психолог закладу Жулан О. А.

На семінарі з навчання голів батьківських комітетів районів та міст області, з питань неперервної освіти дитячого садочку та школи в роботі з батьками, проведеного за ініціативи управління освіти і науки облдержадміністрації, завідувача ДНЗ № 50 Янковська Т. І. розкрила зміст діяльності закладу «Дитячий садок. Школа. Неперервна освіта. Робота з батьками».

У межах зустрічі організовано виставку, в якій взяли участь 38 ДНЗ. Ними представлено:

- дидактичні посібники з фізичного (ДНЗ № 47, 71, 75, 84, 126, 144, 123, 133, 134), мовленнєвого та пізнавального (ДНЗ № 1, 29, 106, 103, 74, 71, 84, 134, 50, 83, 123, 12, 75, 60, 20, 131), музичного (ДНЗ № 5, 75) розвитку дітей старшого дошкільного віку;

- фотостенди (ДНЗ № 2, 7, 10, 37, 50, 51, 71, 75, 77, 83, 103, 115, 117, 118, 126, 128, 132, 144, СНВК);
- творчі роботи дітей та педагогів (ДНЗ № 29, 51, 74, 95, 126, 127, 128).

Вагомою у висвітленні питань передшкільної освіти стала участь педагогів міста Миколаєва в засіданні обласного методичного активу завідуючих районних методичних кабінетів з теми «Стратегія розвитку методичної служби у контексті впровадження державних стандартів дошкільної та початкової освіти». На цьому засіданні висвітлено особливості методичного супроводу діяльності ДНЗ у вирішенні питань наступності. Вихователям-методистам дошкільних закладів розкрито досвід роботи щодо «Впровадження програми розвитку дітей дошкільного віку «Впевнений старт»: стан та перспективи» (ДНЗ № 103, О. М. Чаюно), «Координація діяльності педагогічних колективів ДНЗ та школи I ступеня у забезпеченні наступності між дошкільною та початковою ланками освіти» (ДНЗ № 1, В. С. Панасенко); «Взаємодія педагогів ДНЗ та початкової школи з сім'ями майбутніх першокласників» (ДНЗ № 74, Т. В. Ніколіна). У межах зустрічі організовано виставку дидактичних посібників з фізичного (ДНЗ № 144, 123, 134, НВК «Чайка»), пізнавального (ДНЗ № 106, 103, 74, 1, 60, 20, 133, 131, 71) розвитку дітей.

П'ЯТИЙ МІСТ СТВОРЕННЯ ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

У нормативних документах наголошено на необхідності оно-влення стратегії й тактики у підходах до створення оптимального предметно-розвивального середовища для повноцінної життє-діяльності дітей.

Вагомий крок зроблено дошкільними навчальними закладами у покращенні навчально-методичного та ди-дактичного забезпечення освітнього процесу. Групи оснащені сучасними ігровими меблями та атрибутами, іграшками, діти мають мож-ливість займатися констру-юванням, вправлятися у роз-в'язанні цікавих завдань, за-своювати правила поведінки на дорозі та у надзвичайних ситуаціях. Діють кабінети образотворчого мистецтва, народознавчі світлиці, музеї прикладного мистецтва, ав-томістечки, кабінети здоро-в'я, фітобари тощо. Кабінети керівників, вихователів-методис-тів, практичних психологів, учителів-логопедів в основному осна-щені комп'ютерами.

Естетичність, сучасність, доцільність оформлення та осна-щення музичних, спортивних залів, групових приміщень, кори-дорів – таким критеріям відповідає значна більшість ДНЗ міста.

У міській виставці дидактичних посібників взяли участь 64 дошкільних навчальних заклади. Найкращими було визначено дидактичні посібники дошкільних навчальних закладів № 1, 7, 20, 50, 71, 75, 84, 94, 123, 126, 128, 131, 144, методичні нароби ДНЗ № 20, 50, 123, 12, 78, 68, 47, 118, 131. Науково-методичним центром організовано фотовиставку «Розвивальне середовище у ДНЗ».

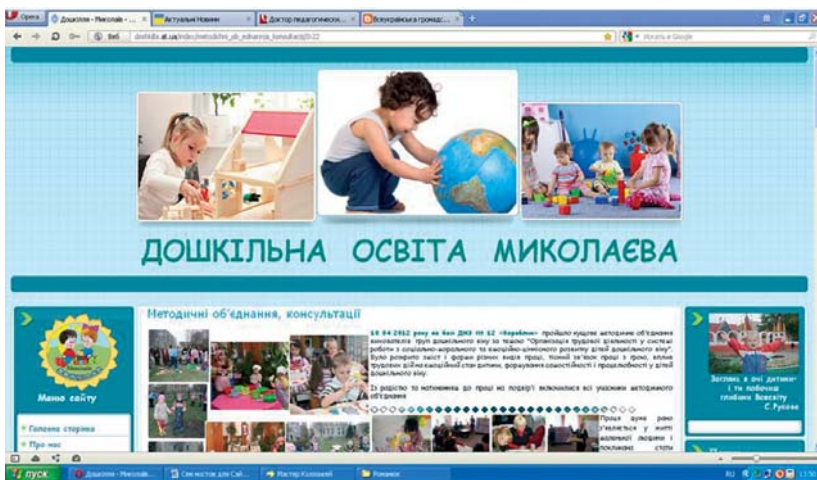

ШОСТИЙ МІСТ ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Останні роки стали роками активної популяризації діяльності дошкільця міста. Основні досягнення представлено у чотирьох напрямках, висвітлених на банерах: «Впенений старт на кожному етапі особистісного зростання дитини в умовах дошкільного навчального закладу», «Впровадження педагогічних систем та технологій – концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу в освітньому процесі дошкільного навчального закладу»; «Шляхи формування життєвої компетентності дитини дошкільного віку», «Здоров'я дитини – багатство країни».

Значною подією стало розроблення та активне функціонування сайту «Дошкільця міста Миколаєва», на якому висвітлюється діяльність кожного дошкільного закладу міста, науково-методичного центру. Поступово розширюється мережа дошкільних навчальних закладів, підключених до Інтернету. На сьогодні вже 45 ДНЗ мають свою електронну адресу.

Також розширюються контакти дошкільця Миколаєва із колегами інших міст. Гості Херсона та Рівного мали змогу ознайомитися із змістом роботи управління освіти, науково-методичного центру, ДНЗ № 5, 47, 50, 148, 140, НВК «Чайка», керівники яких

представили специфіку та особливості роботи своїх колективів. Також відвідали виставку дидактичних ігор, де свої роботи представили педагоги ДНЗ № 1, 20, 50, 71, 74, 75, 84, 123, 131.

У лютому 2012 року в рамках реалізації проекту «Ініціатива захисту прав та представлення інтересів місцевого самоврядування в Україні» (ДІАЛОГ) у м. Первомайську Миколаївської області відбулося засідання секції АМУ з питань освіти, на якому методист НМЦ Денгівська Л. М. презентувала учасникам – представникам управлінь/відділів освіти міст-членів АМУ досвід роботи педагогів міста з формування іміджу сучасного закладу дошкільної освіти.

Досвід роботи ДНЗ № 64, 140 презентувався на всеукраїнському каналі ІСТV; ДНЗ № 1, 7, 22, 51, 52, 53, 59, 82, 84, 85, 95, 115, 117, 123, 134, 140, СНВК – на міському телебаченні. У міських виданнях надруковано статті про роботу ДНЗ № 52 («Южная правда»), ДНЗ № 77 («Вечерний Николаев»). На шпальтах «Відкритого уроку» представлено досвід роботи ДНЗ № 1, 7, 22, 23, 51, 53, 68, 77, 78, 83, 84, 92, 99, 103, 112, 115, 128, у журналах «Дошкільне

виховання» – ДНЗ № 1, 64, 82, 84, 115, «Музичний керівник» – ДНЗ № 75, 115, «Логопед» – ДНЗ № 64, у науково-методичному збірнику МНУ ім. В.О. Сухомлинського – ДНЗ № 112, у «Педагогічному віснику» – ДНЗ № 23, 29, 52, 78, 84, 95, 118.

Мешканці міста мали можливість на Великодні свята на центральній вулиці міста побачити творчу майстерність педагогів із 47 дошкільних закладів міста на виставці «Південна Писанка» (ДНЗ № 1, 5, 12, 20, 22, 23, 29, 47, 48, 51, 52, 53, 59, 64, 66, 68, 70, 74, 77, 78, 84, 85, 87, 92, 94, 95, 99, 103, 106, 111, 112, 115, 118, 121, 123, 125, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 139, 141, 144, 148), а упродовж травня 2012 року у виставковому залі «Міський центр культури та дозвілля» відвідати виставку дитячої творчості «Щасливе дитинство – щаслива країна» й познайомитись із роботами вихованців із 27 ДНЗ (№ 74, 29, 51, 59, 123, 5, 77, 22, 53, 52, 87, 115, 148, 7, 12, 20, 23, 48, 64, 85, 68, 48, 78, 118, 131, 128).

СЬОМИЙ МІСТ КЕРІВНИК ЯК ЛІДЕР ЗМІН

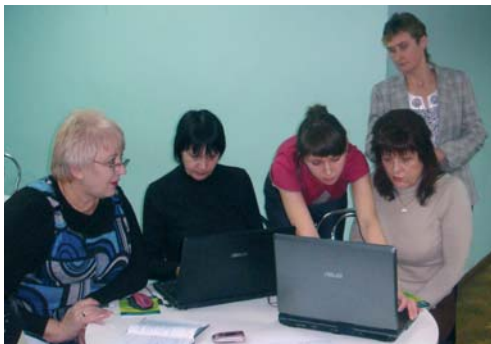

Якість діяльності дошкільного навчального закладу в першу чергу залежить від професійних умінь керівника, його здібностей оперативно приймати рішення, націлювати колектив на безперервний розвиток, творче зростання тощо.

Всі досягнення дошкільних навчальних закладів міста свідчать про уміння більшості керівників спрямувати колективи на якісний результат освітньої роботи.

Найвпливовішими для підвищення рівня управлінської діяльності завідуючих та вихователів-методистів стали:

- зустрічі із головним редактором журналів «Практика управління закладом освіти» й «Практика управління дошкільним закладом» Н. О. Омеляненко, редактором-експертом журналу «Практика управління дошкільним закладом» Третьак В. О., головним редактором електронного видання «КОЗА-ДИСК» «Шаблони документів закладу освіти» Ільченко Л. І.; з завідуючою редакції видавництва «Мандрівець» (м. Тернопіль) Ухіною Т. Б.; кандидатом педагогічних наук, доцентом, завідуючою кафедри корекційної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського Савіною Н. В.;
- вихід навчально-методичного посібника методиста науково-методичного центру І. А. Романюк «Аналіз, планування, контроль як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу», який схвалено для використання в дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (лист №1.4/18-Г-369 від 15.06.2011 р.);
- робота теоретичного семінару «Програма розвитку як основа удосконалення механізму управління дошкільним навчальним закладом» та випуск посібника «Програма розвитку дошкільного навчального закладу: теорія та практика», в якому окреслено механізми розробки та змістовного наповнення складових Програми та представлена Програма розвитку ДНЗ № 141;

- засідання «Школи молодого методиста», на яких розглядалися актуальні питання методичного супроводу в ДНЗ;
- проведення на базі Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки семінару для вихователів-методистів «Інформаційні ресурси як основа зростання професійної компетентності педагога»;
- участь у складі експертної комісії Державної атестації ДНЗ. До атестації ДНЗ № 64, 29, 68, 2, 75, 60, 79 було залучено *сорок шість спеціалістів* із двадцяти восьми дошкільних закладів (ДНЗ № 1, 5, 7, 12, 20, 22, 23, 49, 50, 51, 64, 78, 84, 85, 103, 106, 111, 112, 117, 123, 125, 132, 133, 139, 141, 144, 148, НВК «Чайка»);
- розробка спеціалістами управління освіти та НМЦ інформаційно-методичних збірок «Дошкolyарик» № 39, 40, 41; «Слово методиста. Випуск V».

Отже, враховуючи зміст будівництва кожного моста в дошкільній освіті міста Миколаєва, можна стверджувати, що його будівники мають чітку стратегію та гнучку тактику. Будівництво цих мостів допоможе здійснити якісні перетворення у дошкільних навчальних закладах, що сприятиме оптимальному особистісному зростанню кожного вихованця.

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

*Освіта має бути істинною, творчою,
повною, зрозумілою та міцною.*

Я. А. КОМЕНСЬКИЙ

Мережа ЗНЗ. З метою створення рівних умов доступу до якісної освіти та ефективного використання бюджетних коштів на утримання установ освіти постійно оптимізується мережа загальноосвітніх навчальних закладів, що задовольняє освітні потреби батьківської громадськості.

Право громадян на отримання базової та повної загальної середньої освіти забезпечують 72 навчальних заклади (проти 73 у 2010–2011 н.р., оскільки навчально-реабілітаційний центр з 01.01.2012 передано в підпорядкування управління освіти і науки облдержадміністрації):

Навчальні заклади	Кількість НЗ	Кількість учнів
загальноосвітні школи	54	29969
спеціалізовані школи	3	2656
гімназії	5	2448
ліцеї	5	1315
колегіум	1	1391
вечірні школи	3	1421
спеціальний навчально-виховний комплекс	1	172

Забезпечено інклюзивну освіту. Створено умови для інтеграції в освітнє середовище дітей з особливими потребами. На базі ЗОШ № 53, 46, 10 функціонували спеціальні класи для дітей з вадами розумового розвитку, в яких навчалася 91 дитина.

19 січня 2012 року Уповноважений Президента України з прав дитини Ю. О. Павленко та керівник управління щодо забезпечення діяльності Уповноваженого Президента України з прав дитини Волинець Л. С. ознайомилися з досвідом роботи Микола-

ївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 53 з питань організації інклюзивної освіти (відвідано індивідуально-корекційне заняття з дітьми-інвалідами, проведено зустріч з їх батьками) та високо оцінили діяльність закладу з даного напрямку.

В усіх типах навчальних закладів міської комунальної власності охоплено навчанням 39463 учнів, що на 678 осіб більше в порівнянні з 2010–2011 н.р. (38785 учнів).

Аналіз статистичних даних свідчить про тенденцію поступового збільшення кількості учнів школи I ступеня (порівняно з 2010–2011 н.р. на 335 осіб).

Розподіл контингенту учнів за ступенями навчання

Навчальний рік	I ступінь	II ступінь	III ступінь
2008–2009	13 605	18913	6 622
2009–2010	13 798	20 391	4 371
2010–2011	14 075	18 834	4 083
2011–2012	14410	18031	5338
Різниця	+335	-803	+1255

З метою створення більш сприятливих умов для навчання й виховання в закладах освіти поступово зменшується кількість учнів, які навчаються в другу зміну. З 01.09.2011 у другу зміну навчалося 1270 учнів (3,4%) проти 1925 учнів (5,2%) у 2009–2010 н.р., що менше на 655 дітей.

Навчальний рік	Кількість ЗНЗ у другу зміну	Кількість учнів у другу зміну	Відсоток від загальної кількості учнів
2008–2009	19	2545	6,5%
2009–2010	19	2349	6,0%
2010–2011	15	1925	5,2%
2011–2012	13	1270	3,4%
Різниця	-2	-655	-1,8

Охоплення учнів різними формами навчання. Враховуючи потреби мешканців міста Миколаєва відповідно до їх потенційних можливостей та соціальних умов життя, рівний доступ до здобуття освіти забезпечено шляхом впровадження таких форм організації навчально-виховного процесу, як денна, вечірня, заочна, індивідуальна та екстернатна.

3 вечірні школи (ВСШ № 1, 5, МЗВШ) охоплюють навчанням 1243 учнів, з яких навчаються в ПТУ – 743; навчаються тільки в школі – 94; навчаються і працюють – 309; перебувають у СІЗО – 75; навчаються в притулку – 22. Крім того, у ЗОШ № 17 заочною формою навчання охоплено 178 учнів.

Приділяється належна увага навчанню хворих дітей за індивідуальними навчальними планами. У 2011–2012 н.р. за станом здоров'я такою формою навчання скористалося понад 600 учнів.

Для осіб, які з різних причин позбавлені можливості навчатися в денних загальноосвітніх навчальних закладах або прагнуть прискорено здобути освіту, організована екстернатна форма навчання. Поточного навчального року отримали: атестати про повну загальну освіту 151 екстерн, свідоцтва за курс базової освіти – 23.

Мови навчання. На задоволення освітніх потреб батьківської громадськості в навчальних закладах міста учням забезпечено право на отримання освіти рідною мовою.

У 2011–2012 н.р. з числа денних загальноосвітніх навчальних закладів 54 – україномовних, 2 – перехідних, 12 – з російською мовою навчання. Українською мовою навчається 30690 учнів (81,2%), російською – 7089 (18,8%).

Російську мову як предмет вивчають 13604 школярі навчальних закладів, де викладання здійснюється українською мовою. Крім того, у 17 школах російська мова вивчається факультативно. У ЗОШ № 16 мікрорайону Тернівка, де компактно проживають представники болгарської національності, стабільно декілька років поспіль факультативно вивчається болгарська мова. На базі кабінету болгарської мови працює лекторська група, члени якої проводять серед учнів екскурсії, організовують зустрічі з членами болгарської спільноти, місцевою поетесою Валентиною Зиряною, підтримують дружні зв'язки з ровесниками в Болгарії.

Задоволення потреб національних меншин. З метою поглиблення знань про національні меншини, які проживають у м. Миколаєві, за сприяння Миколаївської обласної ради національних товариств (Каймаразов М. Д.) у СЗОШ № 22, муніципальному колегіумі діють культурно-освітні та інформаційно-аналітичні

центри; ЗОШ № 45 – Центр інтернаціональної дружби «По країнах та континентах».

У позаурочний час учнями гімназії № 3, ЗОШ № 45 вивчається польська мова та культура; учні ЗОШ № 42 знайомляться з культурою, традиціями азербайджанського народу; ЗОШ № 45 – вірменського та корейського народів; ЗОШ № 3 – народу Греції. На базі зазначених навчальних закладів проходять предметні олімпіади з мов національних меншин, учнівські науково-практичні конференції, «круглі столи», зустрічі з представниками національних меншин, фестивалі інтернаціональної дружби.

Міцніють творчі зв'язки учнівських колективів міста з дітьми інших країн. Вихованці спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел I–III ступенів експериментального навчального закладу «Академія дитячої творчості» – активні учасники та призери VII Міжнародного московського фестивалю-конкурсу «Московська весна».

Фестиваль творчості «Золотий лелека», який щорічно проходить за ініціативи зазначеного вище навчального закладу, збирає в коло друзів з Росії, Білорусі, Молдови.

Традицією в ЗОШ № 57 стало проведення конкурсу серед учнів 5–7 класів «Всі ми діти твої, Україно», присвяченого народам, які населяють Україну.

Еліта міста – золоті та срібні медалісти. У 2012 році нагороджено золотими медалями – 71 учня, срібними – 25, що становить 3,5% від загальної кількості випускників. Це свідчить про систему роботи педагогічних колективів ЗОШ № 1, 3, 6, 7, 11, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 26, 33, 35, 52, 34, 40, 43, 50, 51, 57, 60, 61, гімназій № 2, 3, 4, 41, економічних ліцеїв № 1, 2, морського ліцею ім. проф. М. Александрова, ліцею «Педагог», Першої української гімназії ім. М. Аркаса, муніципального колегіуму, СШМіПР стосовно підтримки інтелектуально обдарованих дітей, створення умов для реалізації їх здібностей, розвитку інтелектуального й творчого потенціалу.

Результати атестації загальноосвітніх навчальних закладів. З метою об'єктивної оцінки реалізації навчальними закладами єдиної державної політики в галузі освіти, визначення ефек-

тивності роботи закладу відповідно до державних стандартів, результативності навчально-виховного процесу, аналізу потенційних можливостей навчального закладу та ступеня їх реалізації у 2011–2012 н.р. управлінням освіти і науки облдержадміністрації з відзнакою атестовано 3 заклади нового типу (юридичний ліцей, муніципальний колегіум, гімназія № 41). Експертною комісією управління освіти Миколаївської міської ради атестовано з відзнакою ЗОШ № 28, 53, на достатньому рівні – ЗОШ № 11, 15, 16, 24.

За підсумками атестації міською експертною комісією відзначено позитивний досвід роботи педагогічних колективів загальноосвітніх навчальних закладів з таких питань:

- впровадження моделей «Громадсько-активна школа (ГАШ)», «Школа життєтворчості», «Школа сприяння здоров'ю»;
- застосування музейної педагогіки;
- організація роботи шкільного самоврядування;
- впровадження інноваційних технологій в освітній процес й управлінську діяльність;
- ефективне функціонування профільних класів;
- організація гурткової роботи;
- розвиток валеологічно насиченого освітнього простору навчального закладу;
- виховання поваги до рідної мови та мов національних меншин, національної культури й самосвідомості школярів;
- створення системи роботи з обдарованою учнівською молоддю.

Медичний супровід загальноосвітніх навчальних закладів здійснюють працівники закріплених дитячих лікарень. Сьогодні навчально-виховний процес щоденно супроводжується лікарем у 2 ЗНЗ, медичною сестрою – у 35; 14 шкіл забезпечено лікарем (0,1–0,5 ставки), 28 – медичною сестрою (0,25–0,75 ставки). Учні ЗОШ № 21 обслуговуються дільничною медичною сестрою в медичному пункті мікрорайону.

Відповідно до спільного наказу управління освіти й управління охорони здоров'я всі учні пройшли поглиблені медичні огляди з подальшим розподілом їх на групи для занять фізичною культурою

(основна група – 67%, підготовча – 27%, спеціальна – 3%, звільнені – 3%). Це дозволяє оптимізувати навантаження відповідно до індивідуальних особливостей школярів на уроках та в позакласній діяльності.

Корекційна робота. Успішність корекції вад мовленнєвого розвитку учнів забезпечують логопедичні кабінети, які працюють при 20 загальноосвітніх навчальних закладах. Протягом 15 років у місті діє логопедичний пункт.

У системі освіти міста функціонує міська психолого-медико-педагогічна консультація, основними напрямками діяльності якої є консультативно-інформаційна та діагностично-корекційна допомога дітям, які мають порушення зору, мовлення, опорно-рухового апарату, поведінки, інтелектуального розвитку.

Створення здоров'язберігаючого середовища. Навчальні предмети «Основи здоров'я», «Валеологія», система фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи, дотримання належного рухового режиму є потужною силою формування свідомого ставлення дітей до власного здоров'я.

У навчальних закладах успішно реалізуються просвітницько-профілактичні програми формування здорового способу життя. 29 освітніх установ залучено до роботи в пілотному проекті щодо виховання в учнів відповідального ставлення до власного здоров'я, що здійснюється за підтримки Національної академії педагогічних наук України. Традиційно проводиться фестиваль «Молодь обирає здоров'я», під час проведення якого демонструються переваги здорового способу життя.

Проведена робота сприяла позитивним зрушенням:

- зменшення на 8% кількості дітей, що мають захворювання кістково-м'язової системи, в тому числі постави; на 1% – захворювання органів травлення; на 5,4% – розладів психіки та поведінки;
- формування мотивації, підвищення інтересу школярів до занять фізичною культурою, про що свідчить збільшення учасників фізкультурних свят, конкурсів, змагань, вихованців спортивних гуртків і секцій, які працюють на базі навчальних закладів (у 124 секціях займається близько 3000 учнів);

- підвищення рівня ініціатив школярів щодо створення та реалізації програм і проектів даного напрямку;
- кількість учнів, які знаходяться на обліку в обласному наркологічному диспансері за епізодичне вживання наркотичних і психотропних речовин, зменшилася вдвічі, не спостерігається тенденції до збільшення школярів, які знаходяться на обліку за вживання алкогольних напоїв;
- забезпечено готовність учителів фізичної культури працювати з учнями різних медичних груп;
- на обласному й всеукраїнському рівнях узагальнено й рекомендовано до впровадження досвід діяльності 6 навчальних закладів міста з виховання фізичної культури, здорового способу життя.

XX спартакиада міста серед ЗНЗ**КОРАБЕЛЬНИЙ РАЙОН**

I місце ЗОШ №33	II місце ЗОШ №44	III місце ЗОШ №54
---------------------------	----------------------------	-----------------------------

ЦЕНТРАЛЬНИЙ РАЙОН

I місце ММЛ, ЗОШ №13	II місце Гімназія №2, ЗОШ №61	III місце ЗОШ №53, ПУГ
--------------------------------	--	----------------------------------

ЛЕНІНСЬКИЙ РАЙОН

I місце ЗОШ №50	II місце ЗОШ №20	III місце ЗОШ №56
---------------------------	----------------------------	-----------------------------

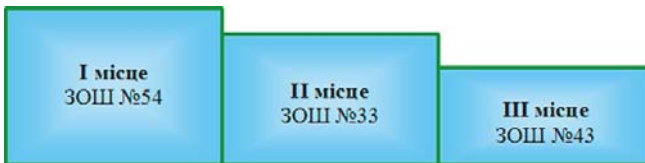
ЗАВОДСЬКИЙ РАЙОН

I місце ЗОШ №39	II місце Гімназія №4	III місце ЗОШ №57
---------------------------	--------------------------------	-----------------------------

«Олімпійські надії»

КОРАБЕЛЬНИЙ РАЙОН

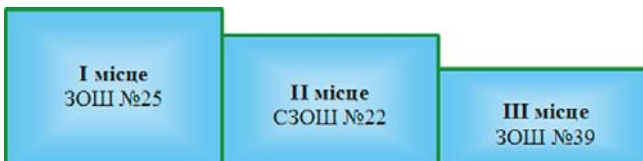
ЦЕНТРАЛЬНИЙ РАЙОН

ЛЕНІНСЬКИЙ РАЙОН

ЗАВОДСЬКИЙ РАЙОН

Переможці XI обласних спортивних ігор школярів

Вид змагання \ Район	Корабельний	Центральний	Ленінський	Заводський
Фінальні змагання з плавання	III		I	
Фінальні змагання з гандболу, юнаки	II			
Фінальні змагання з баскетболу, юнаки		III	I	
Фінальні змагання з баскетболу, дівчата			I	II
Фінальні змагання з волейболу, юнаки		I		III
Фінальні змагання «Олімпійське лелеченя»	III	I		II
Фінальні змагання з легкої атлетики	I	III		
Фінальні змагання з футболу, юнаки		III		
Фінальні змагання з настільного тенісу			II	
Фінальні змагання з шахів		III	II	
Фінальні змагання на приз клубу «Шкіряний м'яч», 1998 р.н.			III	I
Фінальні змагання на приз клубу «Шкіряний м'яч», 2000 р.н.	I			
Фінальні змагання на приз клубу «Шкіряний м'яч», 2001 р.н.			III	

**Загальний залік
ХІ обласних спортивних ігор школярів**

Команда ЗОШ № 60 представляла Миколаївську область на Всеукраїнських змаганнях «Олімпійське лелечення» в МДЦ «Артек».

**Міський конкурс на кращий стан фізичного виховання
серед ЗНЗ м. Миколаєва**

І етап конкурсу «Учитель року – 2012» з номінації «Фізичне виховання»

І місце
Данилов В.Ю.,
СЗОШ №22

II місце
Ткаченко Л.Л.,
ЗОШ №51

III місце
Малофеев І.Ю.,
ЗОШ №3
Шербина Л.Ю.,
ЗОШ №1

Знайомтесь – досвід

Психологічна служба вечірньої школи – підтримка та допомога учасникам навчально-виховного процесу

*Єдине мистецтво бути щасливим –
усвідомлювати, що щастя у твоїх
руках.*

Жан-Жак РУССО

МИКОЛАЇВСЬКА ВЕЧІРНЯ ШКОЛА № 1

Заслуговує на увагу досвід педколективу щодо психологічного супроводження освітнього процесу, який починається у вересні проведенням діагностики новоприбулих учнів. Результати вхідного тестування засвідчують, що кожен третій учень (як правило) потребує посиленої індивідуальної корекційної роботи в зв'язку зі схильністю до девіантної поведінки та різних видів агресії (вербальна, фізична, косвена); також вирізняється група «теплого дотику», що характеризується підвищеною потребою в увазі й чуйному ставленні з боку дорослих («недолюблені в сім'ї діти»).

Найбільш ефективними з даними категоріями підлітків визнано такі форми роботи, як релаксаційні, соціальні, інтерактив-

ні, мотиваційні тренінги, рольові та адаптаційні ігри на розвиток асертивної поведінки та впевненості у власних силах, психотехнічні вправи, бесіди, форум-театри, заняття у кейс-студії, участь в озелененні подвір'я, класних кімнат.

Наслідок копіткої роботи, спільних дій психолога, вчителів-предметників і класних організаторів – позитивні зміни в поведінці вихованців та їх ставленні до школи на кінець навчального року: знижується (з 30% до 5%) рівень агресії, учні активніше спілкуються з однокласниками, вчителями, беруть участь у житті школи, що певною мірою сприяє поліпшенню відвідування ними занять та зменшенню академічної заборгованості зі шкільних предметів, формуванню комунікативної культури особистості.

МИКОЛАЇВСЬКА ВЕЧІРНЯ ШКОЛА № 5

Взаємодія педагогічного колективу з психологічною службою – запорука психологічно безпечного освітнього середовища в закладі.

У процесі вирішення поставленого завдання створено систему роботи, а саме:

- первинна та вторинна психологічна й педагогічна діагностика, що допомагає визначити як психологічний стан новоприбулих учнів, так і рівень їх навченості;

- визначення груп учнів, які потребують психологічної та педагогічної підтримки за результатами аналізу вхідної документації та діагностики;
- просвітницька робота, що сприяє висвітленню актуальних проблем щодо взаємин у родині, з однолітками та вчителями;
- проведення тренінгів стосовно розвитку навичок спілкування, керування власними емоційними проявами, самопізнання, самовиховання, самовдосконалення;
- національне консультування, спрямоване на прискорення адаптаційних процесів, зниження рівня тривожності та агресії, розвиток вміння адекватно поводити себе в ризикованих ситуаціях тощо.

Протягом навчального року кожен із учасників освітнього процесу має можливість взяти участь у тренінгах, лекторіях, бесідах, круглих столах, отримати індивідуальну допомогу. Методами арт- та гештальт-терапії (сертифікати та свідоцтва у наявності) практичний психолог допомагає зняти психологічне напруження, вирішує внутрішні та міжособистісні конфлікти, навчає учасників заняття методам зняття стресу безпечними та екологічними засобами, що запобігає виникненню синдрому емоційного вигорання у педагогічних працівників, депресивного та фрустраційного стану – у вихованців.

Як результат, в учнів знизився рівень завуальованої й відвертої жорстокості (з 14,2 до 6,7 бала) та комунікативної агресивності (з 33,6 до 26,7 бала), підвищилась здатність до сприйняття інших, толерантність (з 35,6 до 46,4 бала); у вчителів – комунікативний контроль у спілкуванні (з 4,9 до 5,9 бала) та зростання ефективності педагогічних комунікацій (з 26,5 до 32,9 бала).

Значно покращився психологічний клімат у школі: з 27,4 до 44,8 бала.

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ – ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ПРІОРИТЕТ

*Захист дитинства у цілому світі –
це справа честі, любові й добра.*

Благополуччя дітей – яскравий показник цивілізованості будь-якої держави. Кожній дитині законодавчими актами гарантується право на освіту, свободу, особисту недоторканність та захист гідності.

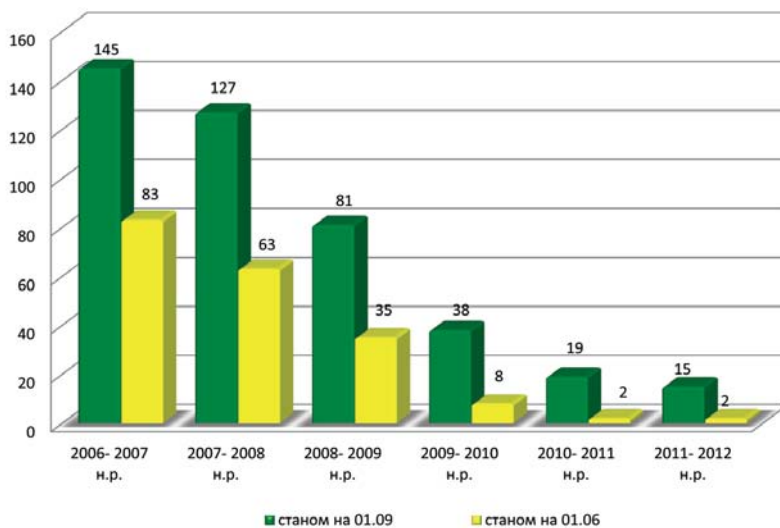
Управлінням освіти, педагогічними колективами загально-освітніх навчальних закладів міста проводиться системна робота в частині виконання конституційних вимог щодо здобуття дітьми і підлітками шкільного віку повної загальної середньої освіти. Щорічно здійснюється облік дітей і підлітків шкільного віку на закріплених територіях обслуговування, проводиться операція «Урок», формується банк даних учнів, не охоплених навчанням, вживаються заходи щодо повернення неповнолітніх до навчання. Забезпечено контроль за станом відвідування учнями школи, проводиться роз'яснювальна робота з батьками щодо обов'язковості здобуття їх дітьми освіти та відповідального ставлення до навчання. На батьків, які не виконують своїх батьківських обов'язків, надаються подання про притягнення до адміністративної відповідальності згідно із ст. 184 КУпАП.

Налагоджено взаємодію навчальних закладів зі ССД, ВКМСД районів міста, міською юстицією, прокуратурою. З метою запобігання дитячій бездоглядності, виявлення і залучення до навчання дітей, які тривалий час не навчаються або не навчалися взага-

Кількість дітей і підлітків шкільного віку, не охоплених навчанням за банком

лі, займаються бродяжництвом, жебракуванням, педагогічними працівниками протягом 2011–2012 навчального року разом зі спеціалістами ССД проводились рейди «Діти вулиці», «Мікро-район», відвідувались сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах. Представниками ССД, ВКМСД, прокуратури проводилися з учнями лекції, бесіди про кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством, попередження правопорушень та негативних явищ у дитячому середовищі. Внаслідок такого системного підходу кількість дітей шкільного віку, не охоплених навчанням, щорічно зменшується.

З метою подолання сімейного неблагополуччя в навчальних закладах міста забезпечено раннє виявлення, облік дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Для здійснення соціально-психологічного супроводу інформація про виявлені сім'ї надається до міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Представники закладів разом зі спеціалістами ММУСССДМ беруть участь у проведенні інспектування таких сімей. Батькам та учням надається необхідна психолого-педагогічна допомога.

Педагогічними колективами навчальних закладів міста здійснюються систематичні профілактичні заходи щодо запобігання насильства та жорстокого поводження з дітьми. Учні, які потребують особливої педагогічної уваги, перебувають на внутрішньому обліку. З ними та їх батьками проводиться роз'яснювальна робота щодо видів насильства, відповідальності за допущення будь-яких форм насильства до дітей в сім'ях, запобігання жорстокого поводження між дітьми, виховання толерантного ставлення один до одного, враховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей. В закладах функціонують «Скриньки довіри», оформлено куточки для учнів і батьків з необхідною просвітницькою інформацією. До роботи з такими дітьми залучено психологічні служби закладів.

З метою подолання конфліктних ситуацій між учнями, виховання толерантного ставлення один до одного з вересня 2011 року в ЗОШ № 24 функціонує клуб «Примирення», в ЗОШ № 37 – «Дорога добра», учасниками яких є діти, що потребують психолого-педагогічної допомоги, демонструють високий рівень тривожності, з конфліктною та агресивною поведінкою, заниженою самооцінкою, учні, які мають проблеми в спілкуванні. Організовано

навчально-виховний процес у Миколаївському центрі соціально-психологічної реабілітації дітей, де тимчасово, до подальшого влаштування, перебувають неповнолітні, вилучені з сімей, або діти із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Адміністраціями та педагогічними колективами навчальних закладів приділяється значна увага питанню надання соціальної підтримки та допомоги дітям пільгових категорій, вжито відповідних заходів щодо забезпечення належних умов для їх навчання, фізичного, психічного, соціального розвитку.

Традиційними в школах міста стали акції «Милосердя», зустрічі дітей пільгових категорій з лікарями, психологами, спеціалістами районних Центрів зайнятості. В закладах створюються умови для різнобічного розвитку дітей пільгових категорій шляхом залучення їх до виховних заходів, конкурсів, роботи гуртків, клубів, секцій.

Державою забезпечується право кожній дитині мати сім'ю, виховуватися в сімейному середовищі. Відповідно до рішень виконкомом Миколаївської міської ради в місті створено 9 прийомних сімей та 2 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховується 26 дітей, позбавлених батьківського піклування.

Значна увага загальноосвітніх навчальних закладів приділяється підвищенню культури харчування дітей, покращенню естетичного вигляду обідніх залів, зміцненню матеріально-технічного стану їдалень. У навчальних закладах відремонтовано системи водопостачання та водовідведення. Харчоблоки забезпечені холодною та гарячою проточною водою, холодильним та технічним обладнанням, достатньою кількістю кухонного посуду. Педагогічними колективами загальноосвітніх навчальних закладів живаються заходи щодо пропаганди правильного здорового харчування серед дітей та їхніх батьків, використовуючи різноманітні форми: лекції, батьківські збори, індивідуальні бесіди, тематичні заняття, класні години, бібліотечні уроки, робота медичної служби. Всі учні 1-4 класів та діти пільгових категорій забезпечені гарячим харчуванням за бюджетні кошти.

У навчальних закладах міста забезпечено навчання та виховання дітей з особливими потребами відповідно до їх бажань та інтересів.

Інклюзивна освіта визнає, що всі діти різні, а школи й освітня система повинні знаходити шляхи для задоволення індивідуальних потреб всіх учнів, яким просто необхідне доступне викладання з використанням різних методів, що відповідають індивідуальним вимогам, здібностям і особливостям розвитку.

З метою реалізації права на освіту дітей з обмеженими фізичними можливостями в місті функціонує спеціальний навчально-виховний комплекс «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад» для дітей зі зниженим зором, навчально-реабілітаційний центр, відкриті спеціальні класи для дітей із затримкою психофізичного розвитку в ЗОШ № 10, 46, 53. На базі ДНЗ № 2 функціонує 4 групи для дітей з порушенням інтелекту, 2 групи для дітей із затримкою психофізичного розвитку та 2 групи для дітей з порушенням мови, на базі ДНЗ № 60 з 1986 р. функціонує група для дітей з ДЦП. ЗОШ № 53 працює з дітьми, які мають затримку розумового та мовленнєвого розвитку, з 1989/1990 навчального року. Школа була експериментальним навчальним закладом Всеукраїнського рівня (науковий керівник – доктор психологічних наук Гільбух Ю. З.). Абсолютна більшість випускників класів ІПК в змозі засвоювати знання в 5 (нормативному) класі на середньому та достатньому рівні. Випускни-

ки класів ІПК успішно продовжують навчання в ВПУ, коледжах, вищих навчальних закладах. Формуванню у педпрацівників ЗОШ № 53 позитивного ставлення до інклюзивної освіти як до закономірного та прогресивного етапу розвитку системи освіти сприяє чітка позиція директора школи Ушакової Л.І. щодо створення умов для реалізації можливостей кожної дитини з особливими освітніми потребами, її адаптації до шкільного оточення та підготовки до життя у соціумі.

Миколаївська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 46 – це заклад, який адаптує навчальні програми та плани, фізичне середовище, методи та форми навчання, використовує існуючі ресурси, залучає батьків, співпрацює з фахівцями для надання загальноосвітніх та спеціальних послуг відповідно до різних освітніх потреб дітей, створює позитивний клімат у шкільному середовищі. Вже сьомий рік поспіль адміністрацією забезпечено умови соціальної адаптації та навчання дітей із затримкою психічного розвитку. Одним з пріоритетних напрямків роботи ЗОШ № 46 є формування здоров'язберігаючого простору школи. Із цією метою здійснюється

постійний моніторинг фізичного і психічного здоров'я школяра. В кожному класі забезпечується питний режим. З метою оздоровлення та профілактики різних захворювань дітям пропонується кисневий коктейль,

який активізує роботу кишкового тракту, підвищує імунітет, настрій, сконцентровує пам'ять.

Для підвищення психічного тону, боротьби зі млявістю педагоги використовують на своїх уроках яскраву бравурну музику, яка заряджає дітей своїм настроєм, організовує їх діяльність, або навпаки – ліричну музику, спокійну й мелодійну, яка знімає надмірну збудженість і нервовість.

З метою створення необхідного здоров'язберігаючого середовища у навчальних закладах, формування свідомого ставлення учнів до свого здоров'я та здоров'я інших людей діють загони юних інспекторів руху, дружини юних пожежних, які допомагають формувати у школярів вміння і навички безпечної життєдіяльності.

Заслугує на увагу досвід команди ЮІР Миколаївської СЗОШ № 22 «Веселий патруль», яка стала переможцем міських змагань та три роки посідає II місце в обласних змаганнях. Команда веде активну роботу з профілактики дорожнього травматизму серед учнів школи та району, проводить виступи агітбригади, конкурси малюнків та знавців правил дорожнього руху, бере участь у міських заходах з профілактики дорожньо-транспортного травматизму. Попередження травмвань на дорозі – пріоритетне завдання команди ЮІР «Безпечна дорога дитинства» ЗОШ № 60, яка з 2005 року є переможцем міських і обласних змагань. Свята, засідання «Клубу уважних пішоходів», практичні заняття, рейди на дорозі знаходять відгук як у рідній школі, так і за її межами. «ЮІР вперед сміливо йде, ЮІР ДАІ не підведе!» – під таким девізом працює загін юних інспекторів і закликає бути зразковими пішоходами і водіями вихованців дитячих садочків, школярів і дорослих. Виступи агітбригади відбулись на вул. Радянській, у містечку «Казка», у зоопарку, у Миколаївській загальноосвітній школі-інтернаті № 5.

06.04.2012 року управлінням освіти спільно з державтоінспекцією і громадською організацією «Весна» проведено профілактичні заходи, спрямовані на запобігання порушень з боку пішоходів.

Миколаївський економічний ліцей № 1 став активним учасником цієї акції. Учні підготували транспаранти, гасла, заклики, звертання агітаційно-попереджувального змісту до пішоходів з метою дотримання правил дорожнього руху.

З 1997 року дружина ДЮП ЗОШ № 45 посідає призові місця в районних, міських, обласних і всеукраїнських фестивалях. Члени команди проводять відкриті заняття для керівників ДЮП міста, знайомлять школярів з правилами безпечної життєдіяльності. Склад команди постійно змінюється, не змінюється лише мета її діяльності: навчись правилам безпеки сам і навчи інших.

Однією із форм залучення учнів до пропаганди здорового і безпечного способу життя є КВН. Команда ЗОШ № 53 «Всё включено» посіла перше місце в обласному етапі XVI Всеукраїнського конкурсу серед команд веселих та найкмітливіших.

Основні підходи до осмислення й реалізації прав дітей, визначених законодавством, у закладах освіти Миколаївської міської ради протягом останнього часу істотно змінилися. Це пов'язано з посиленням уваги з боку держави до інтересів дітей, удосконаленням механізму контролю за дотриманням чинного законодавства у сфері охорони дитинства та розвитком інституцій соціально-правового захисту дітей.

ШЛЯХ ДО ШКОЛИ МАЙБУТНЬОГО

*Стає майстром педагогічної
праці звичайно той, хто відчув
себе дослідником.*

В. О. СУХОМЛИНСЬКИЙ

Сьогодні державою декларується інноваційний шлях розвитку освіти.

У зв'язку з цим зростає роль дослідно-експериментальної діяльності вчителів міста. Навчальні заклади шукають власний шлях в інноваційній діяльності. Не лише навчальні заклади нового типу, а й загальноосвітні, все більше прагнуть інновацій, упроваджують педагогічні експерименти, удосконалюють зміст навчання і виховання, педагогічні технології, стиль управління тощо. Стрімкий розвиток інтересу керівників і педагогічних працівників міста до проведення наукових досліджень і експериментальної роботи в своїх навчальних закладах спостерігається завдяки тому, що інноваційна діяльність покращує якість освіти та дає певні позитивні результати: підвищення інтересу учнів до навчання; спільний творчий пошук учнів та вчителів; зацікавленість у кінцевому результаті навчально-виховного процесу; виконання замовлення держави шляхом якісного впровадження Державних стандартів загальної середньої освіти; мотивація у виборі подальшої професії; соціально адаптована та компетентна особистість. Свідченням цього є перемоги учнів в інтелектуальних конкурсах і змаганнях, вчителів – у конкурсах фахової майстерності; підвищення професійної компетентності педагогів;

задоволення батьків організацією та результатом навчально-виховного процесу; формування людини XXI століття, яка здатна ставити мету та здійснювати свої задуми.

Відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту», Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад у навчальних закладах міста створено умови для реалізації інноваційної та дослідно-експериментальної діяльності за різними напрямками роботи.

У 2012 році 11 навчальних закладів здійснювали дослідно-експериментальну роботу. В місті проводиться 7 експериментів всеукраїнського рівня:

- «Комплексний підхід до формування екологічної культури особистості школярів у контексті комплексної програми розвитку дітей «Росток» – ЗОШ №18;
- «Розвиток художньо-творчого мислення особистості засобами взаємодії різних видів мистецтв і прикладних ремесел» – СШМіПР;

- «Художньо-естетична освіта і виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів у процесі впровадження інтегрованих курсів» – Перша українська гімназія ім. М. Аркаса;
- «Формування інтелектуальної культури особистості в межах навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу» – ЗОШ № 3, 51, муніципальний колегіум;
- «Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіа освіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів» – муніципальний колегіум, економічний ліцей № 2, ЗОШ № 42, 56;
- «Створення експериментальної моделі розвивального середовища для математично обдарованих учнів початкової школи» – муніципальний колегіум;
- «Науково-методичні основи використання ІКТ у навчально-виховному процесі в середовищі «1 учень – 1 комп'ютер» з використанням шкільних нетбуків» – ЗОШ №18.

1 навчальний заклад брав участь в експерименті регіонального рівня з теми «Формування здоров'язберігаючих компетентностей учнів засобами розвивального середовища «Школи здоров'я та розвитку» – ЗОШ № 42.

З метою побудови ефективної моделі інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу гімназії № 3, 4, Миколаївський муніципальний колегіум, морський ліцей ім. професора М. Александрова підключились до впровадження програми «Школи-новатори».

З 2010 року в 28 навчальних закладах Миколаєва впроваджується проект «Освіта для стійкого розвитку», що реалізується Інститутом педагогіки АПН України спільно з організацією «Вчителі за демократію і партнерство», організацією «Глобальний план дій» (Швеція), за підтримки шведського посольства в Україні.

71 освітню установу залучено до роботи в пілотному проекті щодо виховання в учнів відповідального ставлення до власного здоров'я, що реалізується за підтримки Національної академії педагогічних наук України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Апробовано програму «Сімейна розмова» для учнів 7 класів та їх батьків.

Крім низки загальнодержавних проектів і програм, освітяни-практики міста працюють у проектах обласного рівня:

- «Організація мережевого профільного навчання» – ЗОШ № 20, 28, 46, морський ліцей ім. професора Александрова, гімназії № 3, 4, юридичний ліцей;
- «Вплив предметно-методичних компетентностей учителя на формування учнівських компетенцій в галузі «Суспільство-знавство» в умовах реформування освіти» – ЗОШ № 20, 35.

Модернізації змісту освіти сприяє активне впровадження в освітній процес таких інноваційних технологій, як технологія інтерактивного навчання, роз-

виту критичного мислення; проектна технологія, медико-педагогічна технологія «Піснзнайко», ІКТ, що формують здатність особистості до оптимальних дій у нестандартних ситуаціях.

Створено інформаційно-навчальне середовище спільними зусиллями влади, освітянської спільноти та батьківської громади. Реалізується Державна цільова програма впровадження в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «100 відсотків» на період до 2015 року. Підвищується інформаційна культура вчителів, працюють сайти управління освіти, науково-методичного центру, двадцять сім шкільних сайтів. Активно використовуються можливості мережі «Щоденник.ua», завдяки чому відбувається спілкування з учнями, впроваджується дистанційна освіта, зокрема, для учнів, які перебувають на індивідуальному навчанні.

Керівництво навчальними закладами здійснюється на засадах впровадження державно-громадського управління, інноваційних технологій (моніторингові дослідження, проектна та інтерактивні технології, ІКТ).

Результатами здійснення дослідно-експериментальної роботи є розробка інноваційних моделей: сучасних навчальних закладів; управлінської діяльності; адаптивного управління. Напрацювання педагогів відображено у різноманітних публікаціях: монографії; навчальні програми (з грифом «Рекомендовано МОН України»); методичні посібники, методичні рекомендації; статті в збірниках матеріалів, у періодичних виданнях; електронні засоби навчального призначення тощо. Напрацювання управлінців представлені на дистанційних семінарах, користуються попитом колег з усієї України та зарубіжних країн, відмічені нагородами на всеукраїнських, міжнародних виставках, висвітлюються в засобах масової інформації, мережі Інтернет, друкуються у фахових виданнях.

Вихованці спеціалізованої загальноосвітньої школи I–III ступенів мистецтв і прикладних ремесел експериментального навчального закладу Всеукраїнського рівня «Академія дитячої творчості», авторської школи Ганни Матвєєвої презентували роботи відділення декоративно-прикладного мистецтва закладу в Національній Академії педагогічних наук України на виставці дитячої творчості «Сузір'я талантів». Роботи (понад 150 витворів дитячо-

го мистецтва), представлені на виставці, є переможцями, володарями Гран-прі різноманітних конкурсів і фестивалів всеукраїнського та міжнародного рівнів. Виставка стала важливою подією для учнівського і педагогічного колективу школи, адже вона викликала інтерес та зацікавлення не лише у митців України, а й науковців, про що свідчить особисте запрошення Президії НАПН України. На виставкових стендах відвідувачі змогли побачити різноманітні витвори: живопис, графіку, вироби художнього різьблення на деревині, художній розпис на деревині та склі, ювелірні вироби, моделювання та конструювання одягу, керамічні вироби. Привабливість виставки спонукала до появи дебютних експонатів, а саме: гобелени, батік, тканні рушники, вишивка.

Така діяльність навчальних закладів створює позитивний імідж освіти Миколаєва.

Знайомтесь – досвід

Спеціалізована загальноосвітня школа I–III ступенів мистецтв і прикладних ремесел Миколаївської міської ради

«Академія дитячої творчості» – інноваційний навчальний заклад, провідною ідеєю якого є розвиток творчого потенціалу, закладеного в дитині природою. Навчальний заклад здійснює діяльність у напрямі розвитку творчої особистості дитини та її природних здібностей і обдарувань, яка здатна до продуктивної позитивної самореалізації в умовах формування демократичної європейської держави. Вихованці закладу засвоюють загальноосвітні предмети у гармонійному поєднанні з творчою діяльністю. За 17 років своєї роботи школа пройшла творчий шлях становлення та розвитку.

З метою реалізації творчого потенціалу учнів у 1995 році школа започаткувала плідну співпрацю з Центром інформації та документації Ради Європи в Україні, за сприянням якого проведено шкільний фестиваль дитячої творчості «Нові імена». Роботи учнів знаходяться в Раді Європи в Страсбурзі, посольстві України в Греції, Німеччині, Польщі.

З 1996 року директором школи Ганною Матвєєвою започатковано проведення Міжнародного фестивалю дитячої творчості «Золотий лелека», який щороку проходить на Миколаївщині. За цей термін у ньому взяли участь майже сорок тисяч талановитих дітей не тільки з України, а й ближнього та дальнього зарубіжжя.

З 1999 року заклад плідно працює у Міжнародних програмах з обміну в освіті з Молдовою, Росією, Німеччиною, Польщею, Чорногорією. Щорічно проводяться спільні пленери та культурно-мистецькі заходи.

У 2000 році школа отримала почесне право взяти участь у Міжнародній програмі «Європейська школа». Щороку до міста Миколаєва їдуть на навчання тридцять дітей з Німеччини (гімназія Бергшуле м. Апольдо, земля Тюрінгія), а тридцять учнів закладу навчаються в Німеччині.

З 2002 року школі надано статус експериментального загальноосвітнього навчального закладу всеукраїнського рівня з теми «Розвиток художньо-творчого мислення особистості на основі синтезу науки, філософії і мистецтва».

Протягом 2004–2008 навчальних років на II етапі експериментально-дослідницької роботи на базі закладу проведено семі-

нари, тренінги та Міжнародну науково-практичну конференцію за темою «Методологія та методика профільного навчання в умовах художньо-естетичної освіти», видано збірку авторських експериментальних профільних програм «Художньо-естетична освіта і виховання».

З вересня 2009 року школа працює за планом III узагальнюючого етапу експериментально-дослідницької роботи.

Сьогодні школа реально і впливово здійснює інноваційну освітню діяльність, має можливість доповнювати і вдосконалювати різноманітні освітні потреби дитини, здійснювати принципи гуманізму, демократизму, диференціації в навчально-виховному процесі закладу освіти нового типу, вважаючи, що дитина виховується в атмосфері мистецтва, творчості, поважного ставлення до себе і, як результат, – стане адаптованою до сучасних соціально-економічних умов. Змісту навчально-виховного процесу відповідає і структура школи, яка складається з відділень:

- Загальноосвітнє – надає освіту на рівні державного стандарту. З першого класу учні вивчають англійську мову, світову художню культуру, розвивають творче мислення, опановують хореографію, основи театрального мистецтва, музику, малюнок та живопис. Учні є учасниками та переможцями міських, обласних, всеукраїнських, міжнародних олімпіад та конкурсів.
- Художньо-естетичне – включає в себе вивчення декоративно-прикладних мистецтв (художньої обробки тканини – вишивки, ткацтва, батіка; художнього розпису, художньої обробки деревини, художньої обробки металу та каменю, художньої кераміки, художнього соломоплетення, моделювання та конструювання одягу); сценічних (вокалу, духових і народних інструментів, хореографії, театрального мистецтва); малюнка і живопису.
- Творчий центр, до складу якого входять ансамбль народного танцю «Сяйво України», фольклорно-етнографічний ансамбль «Купава», театр танцю «Едельвейс», театр костюму «Пандора», музично-драматичний театр «Дзеркало», оркестри духових і народних інструментів, клуб археологів-краєзнавців, вокальна студія «Щебетушки», танцклуби «Магнолія», «Гармонія», «Тріада», Школа Лідерів, команда КВН «Арт-бум», фестивалний центр.

- Соціально-психологічна служба – працює в тісному контакті з педагогічним колективом, надає можливість індивідуального підходу до кожного учня окремо, відслідковує моніторинг розвитку дитини з першого до одинадцятого класу.

Педагогічним колективом експериментального загальноосвітнього навчального закладу проведено серію наукових досліджень з проблемної теми школи, проведено апробацію програмного і навчально-методичного забезпечення, розроблено 32 авторські програми з профільних предметів, пакет нормативних документів щодо діяльності закладу нового типу. Розроблено нову модель навчального закладу художньо-естетичного спрямування як зразок закономірного процесу гуманізації змісту освіти, реалізації творчого пошуку вчителів-новаторів та пріоритетних напрямів змісту освіти XXI століття, визначених Законом України «Про загальну середню освіту».

Колектив школи пишається своїми випускниками, серед яких видатні діячі мистецтв, викладачі провідних профільних вищих навчальних закладів України.

За вагомий внесок у розбудову освіти України працівників спеціалізованої загальноосвітньої школи I–III ступенів мистецтв і прикладних ремесел нагороджено почесними грамотами і дипломами різних рівнів.

Директор навчального закладу Матвеева Ганна Дмитрівна нагороджена нагрудним знаком «Василь Сухомлинський», Почесним знаком «Ярославна», медаллю «Лідер освіти Миколаївської області», медаллю «Патріот України», дипломом Міжнародного Академічного Рейтингу «Золота фортуна», медаллю «Незалежність України», має звання «Городянин року» та «Флагман Освіти Миколаївської області». У 2007 році стала переможцем конкурсу «100 кращих керівників України».

Заклад є переможцем громадської акції «Флагмани освіти», нагороджений золотою медаллю Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» (2011, 2012).

У 2010 році за вагомий внесок у розбудову української освіти школу мистецтв і прикладних ремесел визнано одним із провідних навчальних закладів України та внесено до Міжнародної книги пошани «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни».

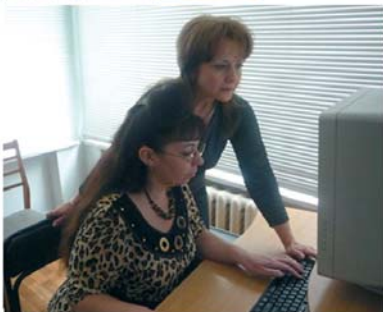
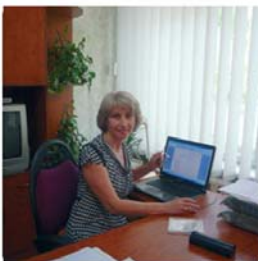
Впроваджуємо ІКТ

Однією з найважливіших особливостей нашого часу є перехід розвинутих країн світу від індустріального до інформаційного суспільства. Об'єм знань, що породжується світовою спільнотою, подвоюється кожні два-три роки.

Новий якісний етап у розвитку освіти можливий лише за умови інтенсивного запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності педагога для якісної підготовки учнів до життя за умов інформатизації суспільства.

За останні роки зроблено немало позитивних кроків щодо впровадження і ефективного використання у навчальному процесі нових освітніх технологій, що спираються на ІКТ.

Упровадження інноваційних моделей навчального процесу передбачає вміння вчителів-предметників користувати-

ся засобами новітніх інформаційних технологій. У кожній школі міста проведено моніторинг компетентності вчителів у галузі інформаційно-комунікаційних технологій. На початку 2011–2012 н.р. усі педагоги визначили свій рівень володіння ІКТ відповідно до розроблених Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти критеріїв.

У закладах розроблено бази даних рівня володіння педагогічними працівниками основ ІКТ, програму заходів щодо забезпечення відповідного рівня володіння ІКТ педагогічними працівниками. Усі програми затверджено наказами директорів по закладу, визначено відповідальних, розроблено графіки курсів із основ ІКТ, підготовлено програми занять.

Виконуючи план заходів, спрямованих на реалізацію основних завдань Державної цільової програми впровадження в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «100 відсотків» на період до 2015 року, маємо такі результати:

1. 98,6% вчителів ЗНЗ міста (станом на 01 квітня 2012 року) володіють навичками використання ІКТ на рівнях «Початківець», «Активний користувач» та «Експерт», уміють орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства. 32 вчителі (1,4%), які не володіють навичками, – це вчителі-пенсіонери.

2. Організовано навчання управлінських кадрів, методистів та вчителів основам використання ІКТ у професійній діяльності:

- проведено 325 тренінгів. Опорні школи, де проводилося навчання: ЗОШ № 3, 10, 17, 19, 20, 23, 25, 26, 29, 31, 37, 32, 34, 39, 42, 44, 46, 47, 48, 53, 54, 56, 57, 60, 61, 64, 65, ММК, економічні ліцеї № 1, 2, юридичний ліцей, морський ліцей, СШМіПР, СНВК, Перша укр. гімназія, гімназії № 2, 3, 4, 41, ліцей «Педагог»;
- 736 учителів відвідали курси з основ ІКТ;
- 1245 сертифікатів курсу «Основи ІКТ» підтверджують проходження педпрацівниками навчання за програмами з використання інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні навчальних предметів відповідно до Державного стандарту освіти України. З них:

– Інтел.....	316
– Партнерство в навчанні.....	57
– Учителі он-лайн, «Цифрові технології».....	755
– Інші.....	117

3. Використання ІКТ у навчально-виховному процесі та самоосвіті педагогічних працівників, учнів.

Учні ЗНЗ міста є активними учасниками та переможцями всеукраїнських та міжнародних конкурсів з інформатики та комп'ютерної грамотності «Бобер», «Золота сова», Всеукраїнського конкурсу учнівської молоді з інформаційних технологій, Всеукраїнських конкурсів дитячої комп'ютерної творчості, Всеукраїнського відкритого конкурсу з Веб-дизайну та комп'ютерної графіки, міського конкурсу на кращий медіаресурс, Всеукраїнського чемпіонату з інформаційних технологій «Екософт», Всеукраїнського конкурсу шкільних сайтів «Веб-сайт – обличчя успіху» (ММК, ЗОШ № 52, МЕЛ № 1, 2, ЗОШ № 25, МГ № 2, 3, 4, 41, ЗОШ № 34, 14, 40, 20, МЮЛ, ПУГ, ЗОШ № 26, 42, 19, 53, 60, 15, 3, 64).

Працівники управління освіти Миколаївської міської ради, НМЦ, педагоги ЗОШ № 25, 57, МГ № 4, ЗОШ № 14, МГ № 3, МЕЛ № 1, ЗОШ № 40, 44, 46, МГ № 41, ЗОШ № 26, 42, 19, МЮЛ, ПУГ, ЗОШ № 60, 15, 3, 64 беруть участь в Інтернет-конференціях, вебінарах, блогах, конкурсах на кращий освітянський та учительський сайти. У 2011 році сайт управління освіти Миколаївської міської ради посів перше місце на конкурсі та отримав відзнаку «Найкращий освітній авторський сайт», а педагоги ЗНЗ є лауреатами та дипломантами багатьох конкурсів з ІКТ.

4. Досвід учителів (ММК, ЗОШ № 6, 3, 10, 15, 20, 26, 34, 35, 36, 25, 37, 17, 19, 24, 26, 57, МГ № 3, 4, 41, ек. ліцеї № 1, 2, ЗОШ № 40, 42, 43, 44, 48, 50, 56, 60, 61, 64, СНВК, МЮЛ, СШМіПР, ММЛ, ПУГ, ліцей «Педагог»), які ефективно впроваджують у навчально-виховний процес ЗНЗ інформаційно-комунікаційні технології, висвітлено у 573 публікаціях у фахових Інтернет-виданнях, на тематичних сайтах (сайт управління освіти, сайт НМЦ, «Методичний портал», мережа «Партнерство в навчанні», «Острів знань», «Учительський журнал он-лайн», «Osvita.ua»). Методичні скарбнички поповнено брошурами, методичними розробками, конспектами уроків, розробками позакласних заходів за даним напрямом.

5. 169 педагогів ЗНЗ міста (гімназія № 41, ЗОШ № 26, 64, 34, 36, 19, 42, ліцей «Педагог», Перша українська гімназія ім. М. Аркаса, юридичний ліцей) беруть участь у мережі «Партнерство в навчанні»:

– Вебінари для викладачів	5
– Навчальний курс «Основи безпечної роботи з ІКТ»	17
– Навчання вищої проби	1
– Восьмий Всеукраїнський конкурс «Вчитель-новатор»	4
– Дистанційне навчання школярів	1
– Ефективна школа: фактори успіху	1
– Мережа «Партнерство в навчанні» у друкованих виданнях	6
– Конференція «Модернізація освіти»	2
– Методологічний семінар НАПН України	1
– Вчителі інформатики Миколаївської області	12
– Продукти Microsoft в освітньому просторі	14
– Навчаємо разом	20
– Онляндія – безпека дітей в Інтернеті	12
– Цифрові технології	67
– Школи-новатори	2

6. Матеріально-технічне забезпечення ЗНЗ комп'ютерною технікою.

В навчальному процесі ЗНЗ міста використовується:

- 1653 комп'ютери;
- 83 НКК;
- 90 мультимедійних проекторів;
- 30 інтерактивних дощок;
- всі загальноосвітні навчальні заклади міста підключені до мережі Інтернет.

7. В освітянській галузі м. Миколаєва створено і працює 37 сайтів освітніх установ міста. Це – сайт управління освіти Миколаївської міської ради (<http://osvita-mk.org.ua/>), сайт науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради (<http://mnmc-nikolaev.at.ua/>), сайт дошкільної освіти Миколаєва (<http://doshkillia.at.ua/>), сайт заочної школи для обдарованих дітей «Надія» (<http://zaochna-shkola.at.ua/news/>), сайти методистів НМЦ: «Нить Ариадны» (для учителів російського мови та літератури <http://nit-ariadna.at.ua/>); «Клію-Миколаїв» (для вчителів історії, права та етики <http://klio-mukolaiv.at.ua/>); «Слово-диво» (для вчителів української мови та літератури

ри <http://slovo-divo.ucoz.ua/news/>), сайти загальноосвітніх навчальних закладів міста: морський ліцей, муніципальний колегіум, економічні ліцеї № 1, 2, гімназії № 2, 3, 4, 41, Перша українська гімназія, ліцей «Педагог», юридичний ліцей, академія дитячої творчості, СЗОШ № 22, ЗОШ № 1, 3, 6, 15, 17, 19, 25, 26, 28, 36, 48, 56, 57, 61, 64, СНВК, Палац творчості учнів.

Функціонує 48 авторських сайтів, блогів учителів (ЗОШ № 6, МЕЛ № 2, ЗОШ № 25, 57, МГ № 3, 4, ЗОШ № 44, 48, СНВК, ЗОШ № 26, 42, 56, СШМіПР, ММЛ, ММК, ПУГ, ЗОШ № 15, 3).

8. Участь ЗНЗ міста у програмах.

В пілотному проєкті «Відкритий світ» беруть участь 12 ЗНЗ міста: ЗОШ № 24, гімназії № 2, 4, ЗОШ № 57, 51, муніципальний колегіум, ЗОШ № 19, 32, 48, Перша українська гімназія ім. М. Аркаса, СШМіПР, СНВК.

У місті впроваджується програма Інтел «Шлях до успіху». В цьому році на базі ЗОШ № 19 відбувся семінар-тренінг, в якому взяли участь педпрацівники: НМЦ, ЗОШ № 19, 33, 46, 65 і отримали сертифікати фасилітаторів.

Програма «Цифрові технології» була започаткована корпорацією Microsoft із метою підвищення рівня комп'ютерної грамотності в усьому світі. Цільова аудиторія програми – люди, які мають лише початкове уявлення про ІКТ-технології. Саме тому в цьому році розпочато роботу за програмою «Учителі в онлайні» в СЗОШ № 22 (86 учителів), ЗОШ № 53 (78 учителів).

9. П'ять шкільних бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів (ЗОШ № 19, 56, 57, Перша українська гімназія імені Миколи Аркаса, муніципальний колегіум) трансформовані у шкільні бібліотечні інформаційні центри, мають певні мультимедійні ресурси. Функціонує локальна мережа, діє інформаційно-пошукова система «Ліга-професіонал». У науково-педагогічній бібліотеці з 2001 року працює Інтернет-центр, у якому більше 3,5 тис. педагогів і шкільних бібліотекарів пройшли навчання основам ПК та Інтернет. На базі бібліотечного програмного забезпечення «ІРБІС» шкільні бібліотекарі разом із фахівцями науково-педагогічної бібліотеки створюють власні електронні ресурси.

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ – ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

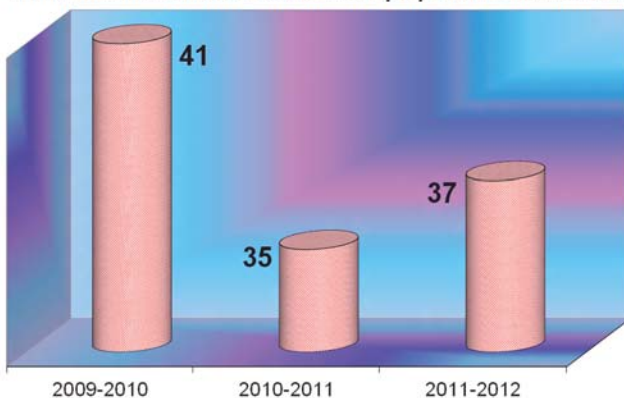
*Справжнє завершення освіти
забезпечує тільки саме життя
і самостійність кожного.*

Д. І. МЕНДЕЛЄВ

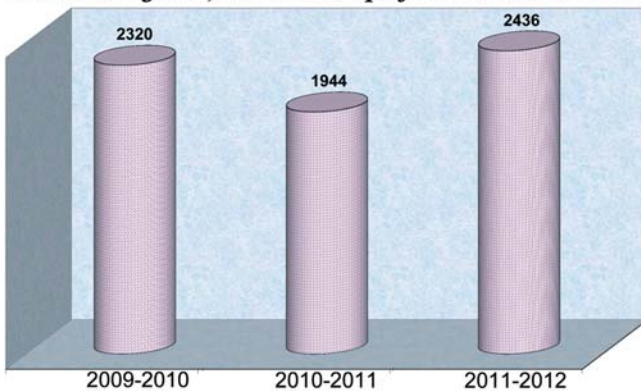
Одним із шляхів поліпшення якості освіти, виховання особистості, здатної до професійного визначення, становлення, зростання й мобільності в умовах сучасного суспільства стало впровадження профільного навчання у старшій школі.

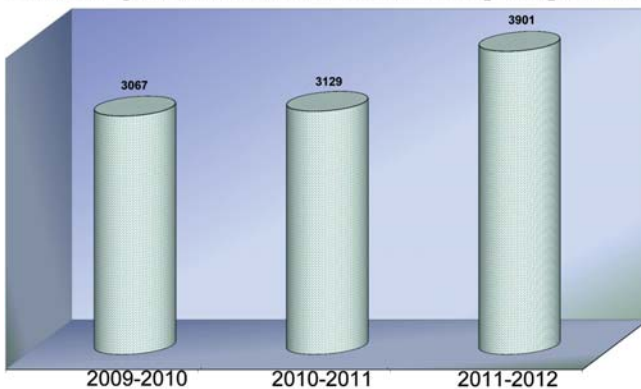
Кількість навчальних закладів із профільним навчанням

Кількість учнів, охоплених профільним навчанням

Кількість учнів, які поглиблено вивчають окремі предмети

Міська Програма впровадження профільного навчання реалізується шляхом впровадження локальних профільних освітніх програм, поліпшення матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення навчальних закладів різних типів, зростання фахової та професійної майстерності педагогічних працівників.

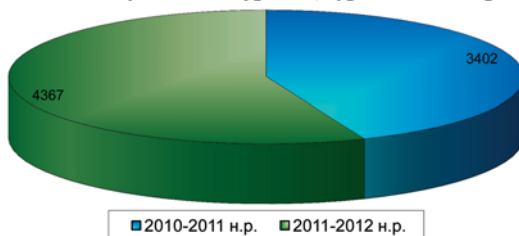
У 2011–2012 н.р. загальна кількість закладів освіти з профільним навчанням становить 57,8% – 37 навчальних закладів міста, в яких функціонують 90 профільних класів (2436 учнів).

Поглибленим навчанням охоплено 3901 учень у 114 класах, що становить 29,6% від загальної кількості учнів 8–11 класів. 87,4% школярів охоплено допрофільним і профільним навчанням.

25 загальноосвітніх навчальних закладів організовують навчання за універсальним напрямом. Задоволення освітніх запитів учнів здійснюється за рахунок уведення курсів за вибором, які дають змогу поглибити або професійно спрямувати зміст споріднених базових предметів.

Всього спецкурсами, курсами за вибором охоплено 4367 учнів, що на 28,4% більше, ніж у минулому році. Факультативами – 80% учнів 5–11 класів. Гнучка диференціація дає змогу школярам змінювати запити, мотиви, інтереси, уподобання щодо пропонуванних курсів та обирати їх за бажанням.

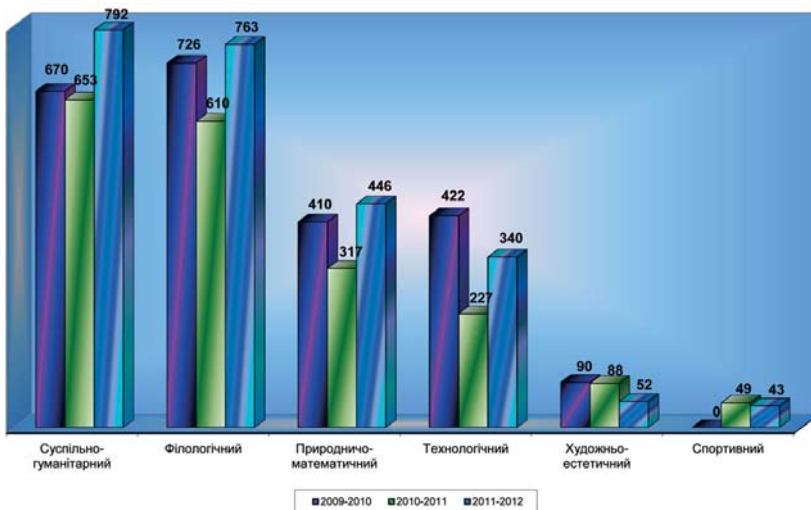
Охоплення учнів спецкурсами, курсами за вибором

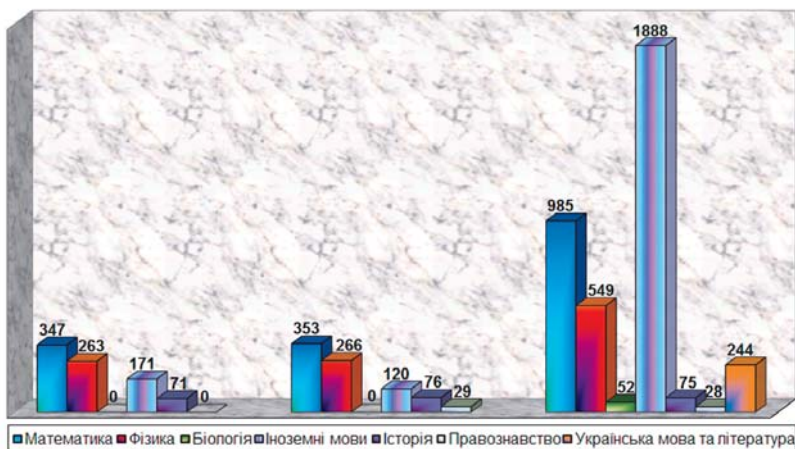
Вибір профільного навчання диктує час: суспільно-гуманітарний напрям (792 учні), філологічний (763 учні), природничо-математичний (446 учнів), технологічний (340 учнів), художньо-естетичний (52 учні), спортивний (43 учні).

Вибір напрямів навчання учнями

Предмети, які вивчаються поглиблено

Серед предметів для поглибленого вивчення – іноземні мови – 1888 учнів, математика – 985 учнів, фізика – 549 учнів, українська мова та література – 244 учні, історія – 75 учнів, біологія – 52 учні, правознавство – 28 учнів.

В поточному навчальному році збільшилась кількість навчальних закладів, у яких викладаються спецкурси «Моя кар'єра» (ЗНЗ № 24, 46, МГ № 4); «Мій вибір – життєвий успіх» (юридичний ліцей), «Побудова кар'єри» (ЗНЗ № 50, 43); «Світ юридичної кар'єри» (ЗНЗ № 44); «Людина і світ професії» (ЗНЗ № 28, 53), що є свідченням посиленої уваги адміністрації шкіл до майбутнього старшокласників.

Відсоток вступу до ВНЗ за обраним профілем навчання зростає з кожним роком: більшість випускників – 80% – пов'язують обраний профіль навчання з майбутньою професією.

У цілому можна відзначити, що в існуючій системі профільного навчання:

- у більшості навчальних закладів, що перейшли на профільне навчання, його організація здійснюється за внутрішкільною формою;
- недостатньо використовується ресурсний потенціал професійно-технічних та вищих навчальних закладів в організації професійної орієнтації та початкової професійної підготовки учнів;
- недостатньо відпрацьований досвід дистанційного навчання старшокласників і педагогів.

З метою оптимізації освітньої мережі міста, впровадження інноваційних моделей профільного навчання педагогічні колективи ЗОШ № 28, 46, морського ліцею імені професора М. Александра, гімназій № 3, 4, юридичного ліцею, ЗОШ № 20 залучені до участі в регіональному науково-дослідному експерименті «Організація мережевого профільного навчання».

Продовжують працювати консультаційні пункти з питань профілізації на базі гімназії № 41, СЗОШ № 22, ЗОШ № 28, 51, 42, 40, 46, 50, 57. У 2011–2012 н.р. узагальнено досвід роботи з упровадження профільного навчання педагогічних колективів ЗОШ № 46, 42, 51. Видано збірку «Майстри профільного навчання».

Сучасний підхід до викладання предметів вимагає створення умов для безперервного професійного розвитку педагогічних працівників, посилення практичної та особистісно орієнтованої спрямованості навчання, зростання ролі самоосвіти та методичної роботи.

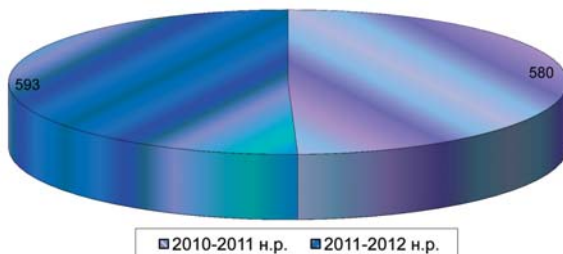
З цією метою на базі НМЦ протягом трьох років працює Школа науково-методичного супроводу профільного навчання. В рамках роботи школи підготовлено і проведено 24 теоретичних та практичних занять, круглих столів із кураторами профільного навчання.

З метою створення позитивної мотивації до самоосвіти та самореалізації педагога, набуття й використання набутих знань окремої галузі науки з фаху, формування та творчого використання специфічних умінь і навичок реалізовано завдання проекту «Система діяльності педагогічного працівника профільної школи». За наслідками видані методичні рекомендації «Вчителю профільної школи».

Щорічно проводиться моніторингове дослідження стану впровадження профільного навчання, постійно поповнюється банк даних науково-методичного центру пакетом документів нових програм, підручників, посібників для організації навчання в профільних класах, класах з поглибленим вивченням окремих предметів, видається інформаційно-методичний вісник з дайджестом усіх програм.

Обов'язковою умовою профілізації старшої школи є сучасні засоби навчання: лабораторне, демонстраційне та комп'ютерне обладнання шкільних кабінетів, що впливає на ефективність, якість навчально-виховного процесу. В місті паспортизовано 593 кабінети, що на 2,5% більше, ніж у минулому році.

Паспортизовано кабінетів

Проте саме для природничо-математичних профілів недостатнім є навчально-матеріальне забезпечення, тобто сучасно обладнані кабінети хімії, фізики, математики, біології.

Триває міський конкурс-огляд на кращий шкільний центр допрофільної підготовки, профільного навчання і профорієнтації, участь у якому беруть чотири навчальних заклади: СЗОШ № 22, ЗОШ № 24, 42, економічний ліцей № 2.

Питання організації допрофільної підготовки, профільного навчання, з досвіду роботи загальноосвітніх навчальних закладів, що працюють за профільними програмами, періодично висвітлюються на сайті управління освіти, науково-методичного центру.

На вибір професійної орієнтації молоді впливає соціальне партнерство різних рівнів на основі співпраці школи з закладами вищої та середньої професійної освіти, підприємствами, установами. Така взаємодія ЗНЗ № 1, 7, 11, 22, 28, 56, 29, 57, 50, 51, 35, 31, 42, 46, 49, 18, юридичного ліцею, економічних ліцеїв № 1, 2, гімназій № 2, 3, 4, 41, ліцею «Педагог» створює умови для забезпечення потреб школярів в отриманні якісних освітніх послуг із обраних напрямків майбутньої діяльності.

Науково-методичний центр, загальноосвітні заклади міста тісно співпрацюють з районними, обласним центрами зайнятості. Класні години, зустрічі, ярмарки професій проводяться на базі центрів.

Третій рік триває міський конкурс «Ерудити професій», мета якого – сприяння раціональній, продуктивній і вільно обраній зайнятості та професійному самовизначенню, підвищення престижності робітничих професій, а також виявлення та підтримка талановитої молоді, розвиток її здібностей та задоволення інтересів у творчому розвитку. У вересні 2011 р. команда ЗОШ № 60 представляла Миколаївську область на Всеукраїнському полуфіналі конкурсу «ПОУМУ», посіла 4 місце та отримала диплом у номінації «За творчий підхід та оригінальність». Зростає кількість команд навчальних закладів, учасників конкурсу: в поточному навчальному році у міському етапі взяли участь 25 команд шкіл міста. В обласному півфіналі брали участь переможці міського етапу: команди ЗОШ № 51, 54, гімназій № 41, 4.

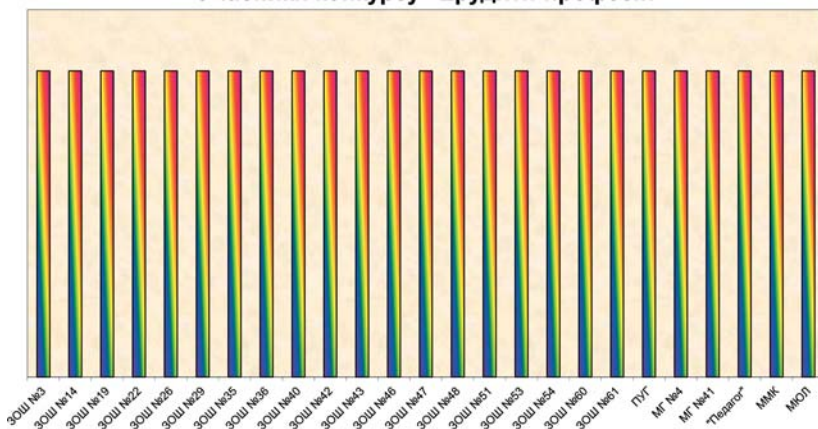

Учні ЗОШ № 51, які вийшли у фінал «Ерудитів», вибороли перемогу у номінації «Професійна обізнаність».

Поряд із здобутками щодо стану впровадження профільного навчання виокремлено і проблеми в його організації:

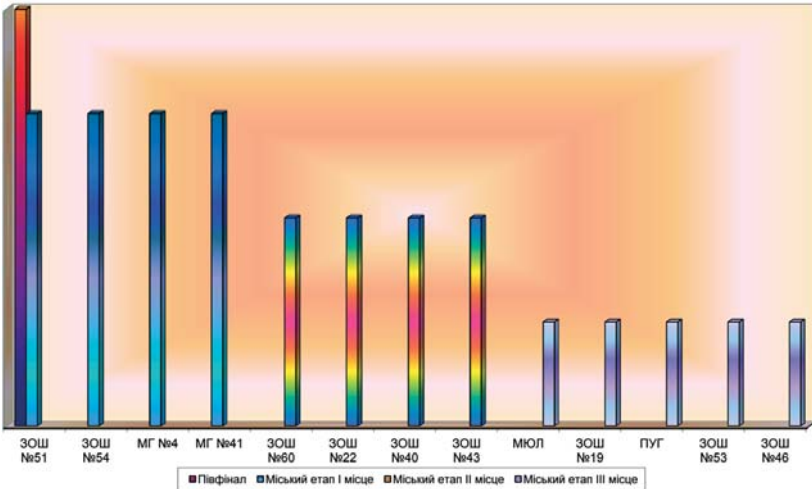
- нестача відповідного навчального обладнання, підручників та навчальної літератури з профільних предметів;
- невідповідність учителів до викладання профільних предметів (відсутня курсова підготовка з профільних дисциплін при МОППО);

Учасники конкурсу "Ерудити професій"

Навчальні заклади - переможці конкурсу "Ерудити професій"

- відсутність в деяких навчальних закладах допрофільної підготовки;
- недостатній аналіз впливу зовнішнього середовища та внутрішніх можливостей учня.

Профільне навчання вже стало необхідною умовою реформування освітньої галузі, але ще не стало достатньою. Успіх цієї справи визначається скоординованістю усіх управлінських ланок – від Міністерства до загальноосвітнього навчального закладу.

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО – ЗАСІБ РОЗВИТКУ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ

*Великим питанням майбутнього стане:
як ми маємо поводити себе щодо дітей,
якщо ми бажаємо виховати їх так,
щоб вони, коли стануть дорослими,
змогли б у широкому розумінні
врости в соціальне, у демократичне,
у ліберальне.*

Р. ШТАЙНЕР

Завдання сучасної школи вимагають від педагогів нових підходів до виховної системи школи, позашкільного навчального закладу, запровадження нових моделей позаурочної виховної діяльності.

Стратегія управління виховним процесом реалізується через програми розвитку, розроблені в навчальних закладах: «Громадсько-активна школа «ГАШ» (ЗОШ № 7, 12, 23, 24, 27, 44, 46, 49, 60, 64), «Школа життєтворчості» (ЗОШ № 14, 26, 28, 57), «Школа духовної культури та успішного спілкування» (ЗОШ № 6, 56, гімназія № 2), «Школа успіху» (морський ліцей), «Школа сприяння здоров'ю» (ЗОШ № 3, 10, 25, 37, 40, 42, 54, ММК), «Школа – культурний центр в мікрорайоні» (ЗОШ № 21, 23, 24, 44, 45, 60), «Екошкола» (ЗОШ № 33), «Школа – родина» (ЗОШ № 16, 17, 29, 64), «Школа громадянського виховання» (ЗОШ № 1, 20, 52, гімназія № 41, ММК), «Школа – центр виховання у соціальному середовищі» (ЗОШ № 12, 19, 24, 34, 43, 61, 64, ММК, СШМіПР), Активна школа» (юридичний ліцей), «Школа юних менеджерів» (гімназія № 3).

Сьогодні місто має достатній позитивний досвід поєднання зусиль інституту учнівського самоврядування та суспільних організацій, установ для ініціювання позитивних змін не тільки в шкільному житті, а й привернення уваги громадськості до проблем міста шляхом організації і проведення міських акцій, проєктів.

Для підвищення соціалізації учнів у навчальних закладах з 2004 року використовується проєктна діяльність.

Міські акції та соціальні проєкти «А пам'ять священна», «Від лідера школи – до лідера міста», «Миколаєву – турботу юних», «Історія війни в історії моєї родини», «65 добрих справ до Великої Перемоги», «Бузька хвиля» сприяли формуванню в учнівській молоді любові до рідного краю, вихованню патріотизму, поваги до людини, до історичних, культурних, духовних надбань рідного міста, збереженню та примноженню їх, професійній орієнтації.

У ході реалізації акцій та проєктів учні залучались до вирішення актуальних проблем місцевої громади, що вплинуло на формування у молодих людей відчуття громадянської відповідальності за соціальну обстановку у своєму місті, навичок участі у вирішенні актуальних проблем у взаємодії з органами місцевої влади. Найважливішим результатом для учнів у реалізації соціальних проєктів можна вважати розуміння того, що багато соціальних проблем вирішуються конкретними справами та діями.

Значна роль у вихованні особистості відводиться шкільним музеям. За підсумками пошуково-дослідницької діяльності школярів у навчальних закладах створено та діють 28 зареєстрованих музеїв і 39 музейних кімнат, залів, у 2011–2012 н.р. відкрито 2 шкільних музеї на базі ЗОШ № 48 та ММК.

Впровадження музейної педагогіки створює передумови для комплексного вирішення завдань виховання: пошукова робота забезпечує виконання задач патріотичного виховання; створення експозицій передбачає своєрідні трудові десанти і учнів, і батьків, що допомагає налагодженню зв'язків сім'ї та школи у питаннях родинного й трудового виховання; участь школярів у оформленні тематичних експозицій веде до розвитку художньо-естетичних смаків та сприяє творчому розвитку особистості; активна пошукова діяльність підлітків дає можливість забезпечити їхню ефективну зайнятість у позаурочний час.

Освіта і виховання дітей – проблема, яка прямо стосується не тільки педагогів та учнів, але і батьків. Тому в навчальних закладах міста впроваджується модель державно-громадського управління закладом. Однією із складових державно-громадського управління є учнівське самоврядування. Розвиток самоврядування допомагає учням відчувати причетність до вирішення головних задач, що стоять перед закладом; сформувати соціальну позицію; визначити власні можливості в реалізації лідерських функцій. Головна мета роботи з даного напрямку – організація дієвого, енергійного, захопливого процесу учнівського самоврядування, організація такої діяльності, яка і заповнить цікаво та змістовно позаурочний час дітей, підготує їх до майбутньої діяльності як громадян і фахівців, до осмисленого вибору життєвих цілей і шляхів їх досягнення. Останні декілька років учнівська молодь відчуває потребу в об'єднанні своїх ініціатив, зусиль. Цьому сприяє міський Центр учнівського самоврядування.

Діяльність навчальних закладів щодо розширення взаємодії з навколишнім середовищем – одна з передумов успішного розвитку виховної системи. Заслугує на увагу цілеспрямована робота керівників і педагогів щодо створення широкої інфраструктури зв'язків навчальних закладів з позашкільними закладами освіти, соціокультурними закладами міста, завдяки чому створе-

но простір, що ефективно впливає на розвиток особистості дитини, забезпечує додаткову освіту, сприяє організації змістовного дозвілля і цікавого шкільного життя.

Кожний навчальний заклад Миколаєва – неповторний, вирізняється внутрішнім виховним простором, умовами, вибором системоутворюючої діяльності, варіантами організації цієї діяльності, завдяки чому дитина має можливість для соціального, культурного, життєвого вибору та самореалізації у різних виховних середовищах: академічному, клубному, середовищі творчих майстерень, дитячих та молодіжних об'єднань.

Результатом системної виховної роботи з учнівською молоддю є визнання досягнень миколаївських школярів на Міжнародному, Всеукраїнському рівнях; нагородження щорічною премією міського голови; отримання звання «Людина року» в номінації «Надія року».

Заслуговує на увагу досвід роботи навчальних закладів:

- гімназії № 2 – впровадження наукового проекту «Психолого-педагогічне проектування соціального розвитку особистості учнів»;
- ЗОШ № 1 ім. О. Ольжича – створення національної школи; міжнародне партнерство;

- 30Ш № 3 – створення умов щодо розвитку учнів, якісного підвищення результатів навчально-виховного процесу;
- 30Ш № 24 – впровадження моделі «Громадсько-активна школа»;
- 30Ш № 28 – здійснення системно-цільового управління шкільною виховною системою з широким включенням у процеси розробки та реалізації планів розвитку навчального закладу всього педагогічного колективу школи. Школа життєтворчості;
- 30Ш № 42 – школа сприяння здоров'ю;
- СШМіПР – школа розвитку творчих здібностей учнів;
- 30Ш № 60 – патріотичне виховання учнівської молоді.

Правова освіта. Правова освіта сьогодні є головним фактором соціалізації особистості школяра. Основою її є соціальне самовизначення учнів, засвоєння ними певних знань, вироблення у них системи відносин і способів діяльності, здатності мислити, аналізувати інформацію, використовувати знання й уміння для творчого розв'язання різних проблем.

Метою правової освіти є всебічний розвиток дитини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей формування громадянина, здатного до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу. Робота педагогічних колективів навчальних закладів міста спрямована на удосконалення правоосвітньої та правовиховної роботи.

У 2011–2012 н.р. управлінням освіти спільно з управлінням юстиції узагальнено позитивний досвід з правової освіти та правового виховання учнівської молоді 30Ш № 10, 17, гімназії № 41.

Знайомтесь – досвід

Система організації правоосвітньої та правовиховної роботи в гімназії № 41

Правова освіта і правове виховання – це цілеспрямована систематична діяльність з формування і підвищення в учнів правоосвідомості та правової культури, тому педколектив гімназії знач-

ну увагу приділяє даному питанню. Робиться все, щоб робота була не формальною, а систематичною: усі чудово розуміють – з дитячих років закладаються основи поглядів, установок, звичок у поведінці. Вкрай важливо, щоб з дитинства молоді люди навчилися усвідомлювати себе громадянами держави, в якій усі суспільні відносини регулюються правом, відчули свою відповідальність за вчинки і дії.

У своїй роботі гімназія звертає увагу на ті розділи права, які захищають права та законні інтереси: норми сімейного, трудового, житлового, цивільного права, тобто ті питання, з якими учні зустрічатимуться за стінами навчального закладу.

Під час здійснення правового виховання педагогічний колектив гімназії виходить з таких основних критеріїв:

1. Правова освіта повинна охоплювати широкі верстви населення – учнів, батьків, учителів.
2. Правова освіта повинна забезпечувати зростання самосвідомості учнів, розуміння ними суворого дотримання положень Конституції і законів України. Розуміння учнями єдності прав і обов'язків і їх виконання в реальному житті.
3. Гімназія прагне підготувати учня до реального життя, сформуванню вміння користуватися правовими знаннями, набутими в школі. Вміння учнів протистояти злочинам і правопорушенням у суспільстві.

Безумовно, найголовніша частина правоосвітньої роботи – викладання курсу «Основи правознавства». На уроках вчитель використовує опорні конспекти, проводить тести, застосовує практичні задачі, ситуації, роботу в парах, групах, дискусії, юридичні практикуми, термінологічні розминки, ігрові тренінги, цифрові розминки. Результативною є демонстрація фрагментів документальних та художніх фільмів, ситуації з яких потім аналізуються на уроці. Учні висловлюють власні думки, вчать з повагою ставитися до точки зору інших, критично мислити. У цьому допомагають інтерактивні методики. Діти вчать прогнозувати, писати твори-роздуми, есе. Запровадження активних форм та методів у навчально-виховному процесі допомагає у вирішенні проблеми соціалізації учнів.

У гімназії щороку систематично проводиться місячник правового виховання, охорони прав та інтересів дітей, правовий тиждень, декада історії та права, у рамках яких проходять право-

ві лекторії, виховні години, радіолінійки, позакласні заходи: брейн-ринги, вікторини, диспути, засідання за круглим столом, ток-шоу, конкурси малюнків, стінгазет. Робота з правового виховання учнів висвітлюється у гімназійній газеті «Перерва», на заняттях «Школи лідера». Для членів самоврядування проводяться тренінги «Вчимося бути толерантними», «Стилі поведінки в конфліктних ситуаціях. Шляхи уникнення насилля». Отже, у навчально-виховному процесі не відбувається зловживання словесними методами впливу, що призводить до зайвого моралізування, якого так не терплять учні. Натомість, застосовуються такі методи, які сприяють формуванню у школярів навичок правомірної поведінки.

Дитина значну частину свого часу проводить у сім'ї. Вона спостерігає життя та діяльність батьків, стосунки між членами сім'ї, засвоює ті морально-правові принципи, якими вони керуються у своїй поведінці, у ставленні до власних дітей, до оточення, до праці. Цілком зрозуміло, що переважна більшість сімей сумлінно ставиться до своїх обов'язків з виховання дітей, служить для них прикладом, гідним наслідування. Проте є потреба у здійсненні правової освіти батьків. Гімназія виходить з принципу єдності шкільного й сімейного виховання та координації спільних дій. Система роботи з батьками є багатогранною, послідовною, містить індивідуальні та групові форми.

Педколектив гімназії намагається використати всі можливості, які є в навчальному закладі та за його межами, щоб виховувати громадянина нашої держави, який буде знати свої права та виконувати свої обов'язки і жити в правовому просторі.

Зарубіжний досвід колег. У червні 2011 року Програмою рівних можливостей та прав жінок в Україні було оголошено Всеукраїнський конкурс «Розробок уроків з профілактики жорстокості і насильства в сім'ї».

На конкурс було надіслано більше сотні розробок зі всіх куточків України. Урок, авторами якого є Кулішенко П. В., заступник директора з виховної роботи СШМіПР, та Стемковська Я. Є., психолог СШМіПР, вийшов у фінал.

Фінальна частина конкурсу проходила на базі ЗОШ № 1 м. Чернігова. За підсумками конкурсу урок-конференція «Аргу-

менти і факти про жорстокість і насильство» здобув перемогу в номінації «Найкращий виховний захід».

У рамках навчальної поїздки до Республіки Польща делегацію у складі 16 учителів – переможців конкурсу було ознайомлено з досвідом роботи польських громадських і урядових організацій з питань подолання жорстокості і насильства у суспільстві. Відбулися зустрічі з представниками Центру соціально-психологічної допомоги, неурядової організації «Сердечко для дітей», Варшавського центру освітньо-шкільних інновацій, спеціалістами Центру кризової інтервенції, Європейського центру зустрічі молоді, Комітету захисту прав дітей, Центру психолого-педагогічної і соціальної підтримки, Фундації «Нічийні діти», Фонду «Безпека в Інтернеті».

Вивчений досвід роботи польських колег у сфері профілактики й боротьби з насильством і жорстокістю дозволив з'ясувати ряд цікавих моментів:

- існує велика кількість урядових і неурядових організацій, що мають певне фінансування для реалізації своїх завдань і цілей;
- закони та інші нормативні документи у цій сфері дозволяють якісно проводити цю роботу зі всіма категоріями учасників;
- функціонує мережа реабілітаційних, просвітницьких центрів для жертв насильства та для тих, хто вчинив насильство.

Це дозволяє вчасно, системно і кваліфіковано проводити профілактичну роботу.

Міжнародне шкільне партнерство. Процес становлення незалежної демократичної України з її прагненням стати повноправним членом європейської спільноти передбачає всебічне утвердження в суспільному та індивідуальному бутті цивілізованого життя на основі загальнолюдських цінностей та духовних, моральних і культурних засад життя українського народу. Тому мета сучасного освітнього процесу – не тільки сформулювати необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й формувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинути, духовно і морально зрілу особистість, готову проти-

стояти асоціальним впливам, вправлятися з особистими проблемами, творити себе і оточуючий світ.

Виховання учнів у сучасній школі здійснюється в контексті громадянської і загальнолюдської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства і держави. Цікавий досвід накопичено в ЗОШ № 1, СЗОШ № 22, 45, ММК, гімназіях № 2, 4.

Знайомтесь – досвід

Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича

Однією зі складових навчально-виховної діяльності Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1 імені Олега Ольжича є розвиток міжнародного українсько-німецького та українсько-польського шкільного партнерства, участь учнів у різноманітних молодіжних форумах з питань світової та європейської інтеграції.

Протягом 10 років зміцнюються дружні зв'язки школи з Ельзензее-гімназією м. Квікборна (ФРН) у формі постійних контактів і щорічних поїздок-обмінів між двома навчальними закладами.

Влітку 2011 року в школі перебувала делегація німецьких друзів, а у квітні 2012 року учні і педагоги закладу відвідали Німеччину.

У жовтні 2011 року в Республіці Польща побувала перша офіційна учнівська делегація на чолі з педагогами, а у березні 2012 року на запрошення колективу закладу до школи прибула з дружнім візитом делегація учнів та освітян Комплексу шкіл м. Бранєва Вармінсько-Мазурського воєводства.

Сьогодні заклад (єдиний в області) має статус DSD-школи, що дає можливість учням підготуватися і скласти іспит на отримання німецькомовного диплома рівнів С-1 та В-2. У цьому році такий іспит успішно склали 6 учнів 11-го класу. А Ганна Черноусова, призерка IV Всеукраїнського етапу олімпіади з німецької мови, отримала стипендію на навчання в Німеччині. Вся робота в даному напрямку сприяє виконанню основних завдань – надати учням ще одну унікальну можливість отримання глибоких, міцних та стабільних знань з іноземних мов, розвитку комунікативної компетентності, знайомства з культурою та традиціями інших народів, достойного входження випускників школи в європейський міжнародний освітній простір.

Розвитку дитячої дипломатії сприяє і постійна участь старшокласників у молодіжних конференціях з питань міжнародного життя. Під час весняних канікул делегація учнів 9–11-х класів стала учасником регіональної конференції «Модель ООН. Україна. Кривий Ріг».

Сьогодні започатковано співпрацю з гімназією – єврошколою ім. Мірчі Бетрана з м. Констанца (Румунія). Театральний колектив «Ольжичеві таврійці» у квітні 2012 року став учасником міжнародного шкільного театального фестивалю, який проводився цією гімназією. До участі у фестивалі підготовлено авторську виставу за мотивами українських літературних творів.

Дружні візити шкільних делегацій надають учням можливість, здійснюючи дитячу народну дипломатію, представляти наш народ, Україну у світі, утверджувати дієву сукупність моральних правил міждержавного спілкування і діалогу націй та культур, що робить тим самим більш людяними і толерантними взаємовідносини між народами. Завдяки спілкуванню долаються всі кордони на шляху входження України до єдиного Європейського дому.

Військово-патріотичне виховання. Сьогодні перед школою постає надзвичайно важливе завдання – виховання справжнього громадянина і патріота рідної землі.

Нашу молоду незалежну українську державу недостатньо просто любити, про неї необхідно дбати, збагачувати її, бути готовим до її захисту, тому важливою складовою патріотичного виховання є військово-патріотичне виховання.

Важливим аспектом виховання патріотизму є підвищення престижу військової служби, орієнтація молоді на військові професії. Однією з основних форм такого напрямку в нашому місті є військово-шефська робота, яка полягає в становленні та підтримці зв'язків загальноосвітніх навчальних закладів з військовими частинами, з кафедрою військової підготовки МНУ ім. В. О. Сухолинського, козацькими товариствами щодо проведення спільних заходів з метою виховання у молоді громадських почуттів та якостей.

Важливе місце посідає проведення районних та міських заходів військово-патріотичного спрямування.

Вже традиційними змаганнями стали: військово-прикладне триборство, стрільба з пневматичної гвинтівки, «Нумо, хлопці!», Всеукраїнська військово-патріотична спортивна гра «Зірниця».

«Нумо, хлопці!»

Військово-патріотична спортивна гра «Зірниця»

міський етап

КОРАБЕЛЬНИЙ РАЙОН

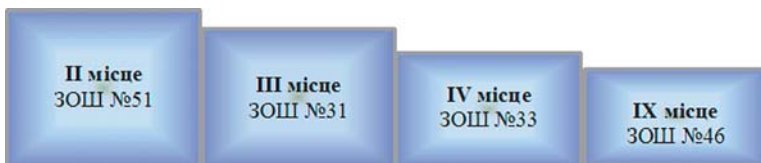
ЦЕНТРАЛЬНИЙ РАЙОН

ЛЕНІНСЬКИЙ РАЙОН

ЗАВОДСЬКИЙ РАЙОН

обласний етап

Завершальним етапом вивчення програми предмету «Захист Вітчизни» є проведення для учнів 11-х класів навчально-польових зборів. Під час зборів юнаки тренувалися у практичному відпрацюванні прийомів і правил стрільби, дій у складі відділення під час атаки та оборони, здавали контрольні нормативи з прикладної-фізичної підготовки та інше.

За результатами ігор та змагань з військово-прикладних видів спорту серед районів міста посіли: I місце – Корабельний район; II місце – Ленінський район; III місце – Заводський район.

Здоров'язберігаючі технології. З метою проведення роботи щодо зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді, формування в них позитивної мотивації на здоровий спосіб життя з 2003 року в навчальних закладах України, в тому числі і на Миколаївщині, реалізується сучасна модель навчального закладу – Школи сприяння здоров'ю. Педагогічні колективи навчальних закладів, які входять до мережі Шкіл сприяння здоров'ю, активно працюють над впровадженням здоров'язберігаючих педагогічних технологій, які підвищують ефективність навчально-виховного процесу, створюють здоровий освітній простір, в якому учні, вчителі, медичні працівники, батьки займають чітку громадянську позицію щодо виконання державних та національних програм, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, спрямованих на утвердження здорового способу життя, на профілактику тютюнокуріння, алкоголізму, захворювання на ВІЛ-інфекцію/СНІД та інші небезпечні хвороби, вживання наркотичних речовин серед дітей та учнівської молоді. В цьому році у міському етапі конкурсу взяли участь ЗОШ № 25, 37, 40, 42, ММК, станція юних натуралістів, Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району, ДНЗ № 144. Перше місце посіли матеріали ЗОШ № 25, ММК, станції юних натуралістів, Будинку творчості дітей та юнацтва Ленінського району, ДНЗ № 144. ММК буде захищати свою модель на Всеукраїнському етапі.

ЗОШ № 25 – школа сприяння здоров'ю

Протягом двох років педагогічний колектив Миколаївської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 25 працює за сучасною моделлю «Школа сприяння здоров'ю», що є подальшим впровадженням міжнародного проекту «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю» в Україні.

Основною ідеєю Школи сприяння здоров'ю є уявлення всіх учасників навчально-виховного процесу про здоров'я як про єдине ціле, що складається із взаємозалежних частин. А головною метою діяльності всіх педагогічних працівників є забезпечення комфортних умов навчання для кожного учня, виховання здорової особистості, здатної до творчості, самовдосконалення, свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я; створення фізкультурно-спортивного середовища для забезпечення можливості всім учням школи фізично розвиватися.

Педагогічний колектив школи бере участь у міжнародних проектах та програмах здоров'язберігаючого напрямку: **міжнародному проекті «Екодемія»** («Global Action Plan» (Швеція), Міжнародна благодійна організація «Вчителі за демократію та партнерство») – **навчальний курс «Освіта для стійкого розвитку»**, який проводиться у 3, 4, 9 класах та передбачає формування екологічної свідомості учнів, сприяє впровадженню в життя принципів здорового способу життя. Другий рік поспіль у школі впроваджується експериментальна інформаційно-освітня проти-алкогольна програма **«Сімейна розмова»**, розроблена за підтримки та фінансування Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ в Україні) для учнів 7 класу та їх батьків.

Вагомий внесок у діяльність Школи сприяння здоров'ю вносять представники учнівського самоврядування – Центр охорони здоров'я та рада лідерів. Старшокласники здійснюють просвітницьку роботу, проводять тренінги в рамках проекту «Рівний – рівному», «Школа проти СНІДу», акції природоохоронного, здоров'язберігаючого змісту.

З метою ефективного впровадження Школи сприяння здоров'ю Миколаївська загальноосвітня школа I–III ступенів №25 тісно співпрацює з закладами охорони здоров'я: дитячою поліклінікою №2, наркологічним диспансером, дитячою гінекологією, дитячою стоматологічною поліклінікою, Центром «Здоров'я», міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Школа сприяння здоров'ю виробляє у дітей внутрішню потребу позитивного ставлення до власного здоров'я, формує практичні уміння та навички, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, навчає жити та діяти відповідно до загальнолюдських цінностей.

Концептуальна модель Миколаївського муніципального колегіуму «Школа сприяння здоров'ю»

Головними завданнями діяльності колегіуму є:

1. Створення здоров'язберігаючого простору через реалізацію цільових програм, роботу медичного центру колегіуму, діяльність психологічної служби закладу, роботу батьківських клубів «Лелека» та «Гармонія», систему заходів, що реалізують вчителі-предметники та класні керівники; через залу-

чення до організації здоров'язберігаючого освітнього простору фахівців різних галузей (медичної, правоохоронної та інших).

3. Розробка педагогічним колективом нового змісту освіти, впровадження нових освітніх, здоров'язберігаючих та управлінських технологій шляхом застосування новинок психолого-педагогічної науки з адаптацією до конкретних умов діяльності колегіуму, з орієнтацією на систему розвивального навчання та розвитку власного творчого потенціалу педагогічних працівників.
4. Створення в сім'ї спеціального розвиваючого середовища для розвитку здібних і обдарованих дітей, шляхом налагодження тісного контакту колегіуму і сім'ї, налагодження системної роботи батьківського всеобучу, психологічних консультацій для учнів і батьків.
5. Реалізація психологічного забезпечення управлінського та навчально-виховного процесів у колегіумі шляхом розробки автоматизованої системи психолого-педагогічного тестування та управління навчальним закладом, прийняття управлінських рішень з урахуванням наслідків, побудованих на знанні психологічного мікроклімату в колективі.

Медичний супровід освітнього процесу колегіуму

З метою створення сприятливих умов для розвитку та збереження здоров'я учнів у колегіумі створено медичний центр, який містить стоматологічний кабінет, центр медичної служби (медична сестра знаходиться постійно, лікар приходить 2 рази на тиждень, раз на рік проводиться повний медичний огляд дітей), кабінет для масажу.

Згідно з планом проводиться моніторинг стану здоров'я учнів. Розробляються рекомендації для учнів, батьків та дітей. За потребою деякі учні направляються на додаткове обстеження.

Багато уваги приділяється учням, які мають рухову обдарованість (танцюристам, спортсменам). Для них створено Шкільну дитячу філармонію, в яку входять хореографічні гуртки та секції. У колегіумі є прекрасний хореографічний зал, обладнаний за всіма сучасними вимогами. Активно діє центр здоров'я «Олімпієць», він складається з двох великих сучасних спортивних залів (ігрового та гімнастичного), роздягальні мають душові кабінки;

стаціонарно у коридорах закладу стоять тенісні та шахові столи, учні мають можливість у вільний час пограти. У колегіумі організовано роботу спортивних секцій та гуртків з різних видів спорту.

Співробітництво спрямоване на формування здоров'я-збереження учнів: спортивні школи, палаци культури, медичні установи, соціальні центри, лікарні, військова кафедра МНУ ім. В.О. Сухомлинського.

Співробітництво з освітніми установами на рівні держави спрямоване на забезпечення науково-методичного та психологічного супроводу експериментальної та дослідницької діяльності закладу. Воно діє згідно з підписаними угодами про співробітництво з Інститутом освітніх технологій та змісту освіти, Інститутом обдарованої дитини, Академією педагогічних наук.

Міжнародне співробітництво спрямовуватиметься на реалізацію декларацій, конвенцій, інших документів ООН, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, МОП, Європейського Фонду Освіти, інших міжнародних організацій і здійснюватиметься на державному, регіональному рівнях та на рівні навчального закладу.

Критерії результативності

Критерії результативності діяльності колегіуму визначаються на основі внутрішніх показників динаміки власного розвитку, кваліметричного підходу, моніторингових досліджень, показників рейтингової оцінки діяльності закладу.

Менеджмент роботи з обдарованими учнями передбачає правильний вибір мети і завдань, вивчення і глибокий аналіз досягнутого рівня роботи, систему раціонального планування, організацію діяльності учнівського та педагогічного колективів, вибір оптимальних шляхів для підвищення рівня здоров'я дітей, їх навчання і виховання, формування соціально адаптованої особистості. Для успішного виконання цих завдань у колегіумі проводяться моніторингові дослідження результативності цього процесу, що дає змогу відстежувати всі зміни, як у часі, так і за змістом, дає матеріали і підстави для порівняння, постійного аналізу та корекції управлінських рішень.

Здійснюючи моніторинг здоров'я учнів, навчального процесу, педагогічний колектив своєчасно виявляє будь-які проблеми життєдіяльності учнів, здійснює корекцію умов навчально-

виховного процесу та суттєво впливає на кінцевий результат: формування гармонійно розвинутої життєво-компетентної особистості.

Реалізація технології психолого-педагогічного проектування соціального розвитку особистості учня в Миколаївській гімназії № 2

З метою підвищення рівня наукової організації праці вчителів та створення системи виховної роботи, спрямованої на соціалізацію учнів з урахуванням потенційних можливостей кожної дитини, утвердження її як особистості, включення її в суспільне життя гімназії, у життя міста, регіону, держави, робота в Миколаївській гімназії № 2 побудована за програмою «Психолого-педагогічне проектування соціального розвитку особистості учнів», розробленої к.п.н. Киричуком В. О.

Наукова новизна даної технології полягає у створенні умов для конструювання нової моделі системи виховної роботи на основі широкого використання психолого-педагогічних технологій, що максимально оптимізують процес психосоціального та духовного розвитку особистості учня та педагога.

У даному проекті дослідно-експериментальної роботи застосовано системний підхід у дослідженні феномена психосоціальної активності та розвитку особистості, запропоновано конкретні психолого-педагогічні технології, що змінюють форми, методи, прийоми виховної роботи, встановлено залежність між особливостями взаємодії та рівнями соціальної активності розвитку кожного гімназиста, окремих груп, класного та гімназійного колективів.

Актуальність застосування в Миколаївській гімназії № 2 програми полягає насамперед у тому, що вирішуються виховні завдання, які забезпечують найближчу зону соціального розвитку особистості згідно з потенційними можливостями кожного гімназиста. До експериментально-дослідної роботи в гімназії залучені всі учасники навчально-виховного процесу.

Напрацювання педагогічного колективу гімназії в ході експериментально-дослідної роботи, а також планомірної роботи в рамках технології протягом восьми років:

- заняття для класних керівників «Методика проведення корекційно-виховних занять», «Методика створення виховних проектів» (за участю наукового керівника Киричука В. О.);
- консультації психолога щодо усунення вад особистісного розвитку гімназистів, а саме: тривожність, агресивність, невпевненість;
- консультації психолога щодо роботи з дітьми ізольованими, відторгнутими;
- участь у роботі семінару-тренінгу «Технології соціально-психологічного тренінгу в роботі вчителя з класним колективом» у рамках вищеназваної програми; участь у семінарах і науково-практичних конференціях протягом останніх років у Севастополі, Києві, Івано-Франківську, присвячених впровадженню системи Киричука В. О. у навчальних закладах щодо роботи з обдарованою дитиною, щодо конструювання сценаріїв виховної роботи в учнівському колективі тощо;
- надання індивідуальних консультацій стосовно моделювання виховної роботи в класних колективах на основі результатів комплексної діагностики, попереднього прогнозування та конструювання виховних задач, планування роботи з класом та продуктивної реалізації запланованого;
- консультації для адміністрації гімназії з питань «Конструювання інноваційно-експериментального плану виховної роботи навчального закладу»;
- створення моделі гімназистів 5–11 класу для подальшого їх використання в період моделювання та конструювання виховних задач;
- тестування в 5-х класах згідно з технологією та доповнення стандартними психологічними тестами, які використовуються під час вивчення адаптації п'ятикласників, результати доводяться до вчителів на педагогічному консиліумі, надаються адресні рекомендації щодо роботи з учнями;
- круглі столи (обмін досвідом) за участю класних керівників, що сприяє запобіганню помилок у майбутньому, насамперед перегляду ефективності обраних виховних програм для вирішення поставлених задач;
- визначення дітей, які потрапили до «групи ризику» – гімназистів, які мають деструктивний прогноз розвитку; прове-

дення з ними вторинної психологічної діагностики, в результаті якої визначаються напрямки роботи з кожним учнем, надаються рекомендації вчителям, батькам, у разі необхідності – самому учню;

- виявлення різноманітних рис педагогічних працівників гімназії (за програмою «Персонал») та рекомендації для адміністрації щодо індивідуального підходу до кожного працівника;
- висвітлення питань експериментальної роботи на педрадах: «Вплив позакласної роботи на формування естетично-чутливої особистості з позитивним світоглядом та реалізованим творчим потенціалом», «Сім'я та школа – шляхи консолідації», «Класний керівник – провідна фігура у створенні комфортного освітньо-виховного середовища у співпраці з учнями, вчителями, батьківською громадськістю», «Шляхи підвищення рівня згуртованості та інтеграції у класних колективах як можливість самореалізації особистості», «Педагогічна культура сучасного педагога як провідна умова створення комфортного освітньо-виховного середовища», «Оптимальні форми виховної роботи», «Творчість класного керівника як запорука успішної самореалізації особистості учня», «Взаємодія сім'ї і школи як важливий компонент технології педагогічної підтримки»;
- створення творчих проектів класними керівниками, виходячи з проблем та потенційних можливостей класних колективів, та корекція планів виховної роботи за результатами комплексного моніторингу;
- заняття з батьками гімназистів різних вікових груп з використанням тренінгових вправ та ділової гри з представниками педагогічного колективу та батьківської громадськості «Сім'я та школа – шляхи консолідації» – з метою подолання проблем, що виявлялися на різних етапах комплексної діагностики;
- поповнення комп'ютерного банку виховних програм: «Соціально-комунікативний розвиток» (5 кл.), «Життєтворення особистості» (5–8 кл.), «Рівний – рівному» (6–10 кл.), «Зустріч двох світів» (9–10 кл.) тощо;
- соціально-психологічні портрети класів, які можуть використовувати на уроках вчителі для здійснення реального індивідуального підходу до гімназистів – за даними комплексного моніторингу та додатковими дослідженнями психолога;

- створення бази даних гімназистів, яким необхідна підтримка з боку педагогічних працівників (тривожні, невпевнені, агресивні, імпульсивні) щодо формування в цих учнів позитивної «Я-концепції»;
- впровадження досвіду гімназії в зазначеному напрямку: проведення занять для слухачів курсів МОІППО за темою «План роботи як одна з передумов ефективності роботи в навчальному закладі» (2011–2012 н.р.) – заступники директорів з виховної роботи були ознайомлені з видами планів роботи в гімназії (*календарний, проектно-модульний, системно-комплексний*); проектами гімназії (їх 17); програмами розвитку; особливостями перспективного планування роботи за проблемною темою.

Діагностично-проектуючий комп'ютерний комплекс «Універсал» є основою проведення моніторингу психосоціального розвитку гімназистів, що дає змогу:

- дієво і вмотивовано планувати роботу навчального закладу;
- впливати на організацію контролюючо-управлінської діяльності;
- конструювати корекційно-виховну роботу з класним колективом.

Це допомагає формулювати виховні завдання гімназії та задачі окремих класних колективів на певний період. Вони є підґрунтям для складання плану виховної роботи гімназії і кожного класного колективу. Наступний крок – створення творчого проекту, де головне – це розробка виховних заходів згідно з тактичними задачами і проблемною темою класного керівника. І при цьому робота методоб'єднання, яке є основним механізмом науково-методичної організації роботи класних керівників і сприяє їх професійному зростанню, надає практичну та теоретичну допомогу в опануванні ефективних форм виховної роботи з метою створення комфортного освітнього середовища всіх учасників НВП, – набуває додаткового змісту, тому що класним керівникам легко сформулювати проблемну тему відповідно до проблемної теми гімназії (з урахуванням класних проблем).

Виховна система, запропонована В. О. Киричуком, конструктивна, дієва, гнучка і має чітке наукове підґрунтя. Особливо це

стосується діагностики, на основі якої створюються творчі плани класних керівників та урізноманітнюється процес виховної діяльності в класному і батьківському колективах. Друкована основа плану з окремими розділами «Колективна робота», «Групова робота», «Індивідуальна робота», «Методична робота» допомагає класному керівникові. Наявність пам'яток, схем аналізу розвитку учнівського колективу є важливою складовою у полегшенні роботи класного керівника з документацією. І головне – це можливість «накладання» запропонованої системи на систему будь-якого навчального закладу: зберігаються основні свята і традиції; залишаються всі напрямки виховної роботи. Для адміністрації – це можливість отримати «Індивідуальний план» (з переліком наказів). Для виховного центру гімназії – «Індивідуальний план педагога-організатора», «План роботи учкому», «Плани роботи комісій» тощо.

НА КРИЛАХ ТВОРЧОСТІ ТА ТАЛАНТУ

*Дитина – не амфора,
яку треба наповнити,
а факел, який треба запалити.*

Поважати будь-яку особистість, не залишати поза увагою дитячих обдарувань – *пріоритети діяльності* позашкільних навчальних закладів міста Миколаєва. Мета кожного навчального заняття, кожного виховного заходу – гармонійний розвиток дитини та зміцнення її віри у власні можливості. Тому педагогічні колективи ПНЗ поставили перед собою такі завдання: упровадження інноваційних педагогічних технологій в діяльність закладу та творча співпраця всіх суб'єктів навчально-виховного процесу. В контексті зазначеного педагога ПНЗ працюють над

створенням таких умов для практичної діяльності, щоб кожна особистість могла виявити свої інтереси, оцінити свої можливості, зробити усвідомлений професійний вибір. Позашкільний навчальний заклад дає змогу дитині розширити коло спілкування, знайти однодумців. Отже, дитина має право і можливості вибору найприйнятнішого середовища для розвитку.

Збережено мережу позашкільних навчальних закладів. У підпорядкуванні управління освіти – 7 позашкільних установ, у тому числі: Палац творчості учнів, 2 будинки творчості учнів, станція юних техніків, станція юних натуралістів, клуб юних моряків із флотилією, дитячий центр позашкільної роботи Корабельного району.

У 2011–2012 н.р. гуртковою роботою охоплено 24513 вихованців. На базі шкіл працюють 670 гуртків (13,5 тис. дітей), на базі позашкільних закладів – 93 гуртки (11,0 тис. дітей), що на 2% більше минулорічного. На задоволення інтересів дітей відкрито гуртки «Дитяче телебачення», «Лідерство – запорука успіху», «Архітектурне будівництво».

Вихованці позашкільних навчальних закладів успішно беруть участь у різноманітних конкурсах усіх рівнів.

Система роботи з розвитку дитячих обдарувань, сформована у ПНЗ м. Миколаєва, органічно увібрала в себе все найкраще з того, що витримало випробування часом і базується на сучасних підходах до розвитку обдарованої особистості.

Миколаївський палац творчості учнів

Сама назва закладу – Палац творчості учнів – свідчить про те, що творчість посідає тут найголовніше місце. Педагогічний колектив приділяє значну увагу створенню атмосфери творчості, довіри та співпраці.

У закладі склалася усталена система роботи із категорією здібних та обдарованих дітей. Для них постійно проводяться різноманітні заходи, що надають широкий простір для творчого самовираження. За останній рік вихованці взяли участь у таких заходах: творча лабораторія «Палац має таланти», конкурсно-інтелектуальна програма «Я – лідер!», практичний майданчик з елементами тренінгу «Маленькі творці», інтерактивна творча гра «Готовність особистості до розв'язання творчих завдань» тощо.

З метою показу творчих досягнень проводяться презентації кращих індивідуальних та колективних робіт обдарованих та здібних вихованців, традиційним є проведення обдарованими вихованцями вищого рівня навчання відкритих занять у своїх колективах, також діти активно долучаються до змістового наповнення сайту Палацу творчості учнів, розробляють маршрути екскурсій для своїх гуртків, реалізують авторські задуми під час створення оригінальних хореографічних етюдів, театральних постановок тощо.

Вже стало традиційним для Палацу творчості учнів проведення фестивалів виконавської майстерності для обдарованих та здібних вихованців: «Струмочок» – в інструментальному жанрі, «Фуєте «Дивертисменту» – в хореографічному жанрі. Обдаровані діти демонструють високий рівень виконавської майстерності, професійні вміння і навички, творчий запал та креатив.

Цілеспрямована робота всього колективу дає можливість учнівській молоді творчо самовдосконалюватись та досягати особистого успіху. У 2011–2012 н.р. вихованці взяли участь та посіли призові місця у численних міжнародних, всеукраїнських, міських та обласних конкурсах, фестивалях, змаганнях, виставках. Вагомим досягненням стала участь у Міжнародних фестивалях-конкурсах «Містерія Данс», «Райдужний світ народних мелодій», «Всі ми діти твої, Україно!» (номінація «декоративно-ужиткове мистецтво»), «Гренадеры, вперед!», Всеукраїнському – «Яскрава країна».

У Палаці творчості учнів працюють шість Зразкових художніх колективів: ансамбль танцю «Юність Прибужжя», ансамбль народного танцю «Веселка», капела бандуристів «Україночка», духовий оркестр, театральний колектив «Мрія», студія естрадного вокалу «Каприз». Гордістю Палацу творчості учнів є «Народні художні колективи»: оркестр народних інструментів, ансамбль класичного танцю «Дивертисмент», ансамбль танцю «Джерельце».

З 2002 р. вихованці Палацу творчості учнів – лауреати загальноміської програми «Людина року» в номінації «Надія року». На їх рахунку 12 перемог. Серед переможців останніх років: Бондар Ганна, вихованка ансамблю танцю «Юність Прибужжя», Омельченко Анастасія, вихованка театального колективу «Мрія».

Клуб юних моряків з флотилією

Миколаївський Клуб юних моряків з флотилією підготував тисячі курсантів та дав їм перепустку в дивовижне та захоплююче морське життя.

На гурткових заняттях діти знайомляться з азами головних морських професій, освоюють як загальноморську підготовку, так і будову дизелів та допоміжних механізмів, вивчають стройову підготовку, прицільно стріляють та оволодівають різними видами зброї, в'яжуть на швидкість морські вузли. Досягнення курсантів здебільшого пов'язані зі змаганнями з «колегами-моряками» в різних куточках України. Миколаївські хлопці та дівчата завжди виборюють призові місця та привозять у місто безліч кубків, нагород, відзнак та Почесних грамот.

Ще однією сходинкою творчих досягнень курсантів є дитяча програма «Тінейджер», яка виходить на Миколаївському обласному телебаченні. Гуртківці є постійними учасниками різноманітних фото- та відеоконкурсів, неодноразово отримували пе-

ремогу та нагороди. У 2011 році нагороджені 3-ю премією Всеукраїнської акції «Моральний вчинок» за відеофільм «Я буду ходити» про хлопчика-інваліда.

З метою привити хлопцям та дівчатам патріотичні почуття проводяться такі заходи: водні походи по місцях бойової слави, святкування Дня Перемоги, Дня визволення України та міста від фашистських загарбників, «Посвята в курсанти», традиційне коло пошани на мотоботі з опусканням на воду квіткової гірлянди в пам'ять про загиблих моряків.

Гордістю клубу є Прокопенко Євген, курсант гуртків «Морське багатоборство», «Старшини шлюпок», та Одинцова Марія, курсант гуртків «Морське багатоборство», «Старшини шлюпок», «Юні стрільці», які здобули перемоги у багатьох конкурсах.

Міська станція юних натуралістів

Педагогами міської станції юних натуралістів напрацьована система з розвитку творчих здібностей дітей шляхом їх залучення до пошуково-експериментальної діяльності, а також до декоративно-ужиткової та інших видів творчості.

Посилення творчої складової у змісті екологічної освіти відбувається шляхом збільшення кількості гуртків, а саме: «Народні умільці», «Декоративно-ужиткове мистецтво рідного краю», «Квітникарі-аранжувальники», «Флористи».

На міськСЮН впроваджено інноваційні форми організації освітньої діяльності: робота за екологічними, соціальними, на-

вчальними проектами, науково-дослідницькі роботи, музейна педагогіка тощо.

Результати роботи вихованців над екологічними проектами «Збережемо біорізноманіття в Приморсько-степовому екокоридорі», «Збереження популяцій рідкісних та лікарських рослин цілісних степових ділянок» були відмічені на екологічних читаннях міськвиконкому, на екологічних конференціях у містах Одеса, Євпаторія, Кіровоград, Херсон. Навчальні проекти «Ти і я – за

здоровий спосіб життя», «Мій родовід», «Почесні громадяни Миколаєва», «Топоніми Миколаєва», «Рушники Миколаївщини» – це кроки до життєвої компетенції і соціальної зрілості. А соціальні проекти: «Сім'я і екологія», «Вулиці білих акацій», «Чисте місто – чиста планета» – внесок юнаків у благоустрій міста.

Під час ботанічних практик у Капустяній балці, Себінській балці, у дендропарку «Дружба», в степовій зоні с. Нечаяне, с. Трихати вихованці гуртків проводили геоботанічні і зоологічні дослідження, здійснювали

інтродукцію рідких і червонокнижних рослин на навчально-дослідну ділянку міськСЮН з метою їх розмноження і збереження окремих видів. Результат цієї діяльності – призові місця в обласному етапі Всеукраїнських конкурсів «Вчимось заповідувати», «Біощит», «Юний дослідник», «Юннатівський зеленбуд».

Вагомий внесок у розвиток творчих здібностей школярів – це науково-дослідницька робота за угодами з Державним аграрним університетом, з Державним університетом ім. П. Могили, з Миколаївським національним університетом ім. В. Сухомлинського, з управлінням навколишнього природного середовища міськвиконкому, з агрофірмою «Зелене господарство», з Миколаївським лісництвом. Щорічно міськСЮН укладає 15 таких угод.

З 2011 року педагогічний колектив міськСЮН працює над проблемною науково-методичною темою «Упровадження інноваційних здоров'язберігаючих педагогічних технологій навчання і виховання в практику роботи міськСЮН» і сподівається, що завдяки реалізації цього питання на практиці робота з обдарованими вихованцями буде ще більш ефективною та результативною.

Дитячий Центр позашкільної роботи Корабельного району

«Відлуння» – самобутній колектив зі своїми традиціями, уподобаннями, характерами – об'єднує і спонукає до подальшого розвитку безмежної любові до української пісні, яку вихованцям передає незмінний художній керівник Шевченко Антоніна Михайлівна. Саме завдяки їй у колективі вдається зберігати протягом багатьох років постійний склад, навколо якого згуртовуються нові вихованці. З 2010 року другим керівником «Відлуння» є його вихованка, переможець обласного конкурсу творчо обдарованої молоді «Майбутнє Миколаївщини – 2011» Шевченко Адріана Михайлівна.

У колективі відпрацьована основна схема навчально-виховного процесу, завдяки якій підтримується протягом тривалого часу напрацьований репертуар. Для ансамблевого виконання підбираються різноманітні за жанрами і характерами музичні твори – від класики, народної пісні до кращих зразків сучасної української та сучасної дитячої пісні.

Особливою гордістю «Відлуння» є сучасне переосмислення, трактовка, аранжування та подача українських народних пісень.

Саме цим були вражені і зацікавлені представники СIOFF (Міжнародна організація фольклорних колективів) на Міжнародних фольклорних фестивалях у Болгарії, Македонії, де презентував своє мистецтво колектив.

У 2011 році колектив виборов II місце у Всеукраїнському конкурсі української сучасної пісні «Володимир», його нагороджено Дипломами II та III ступенів Міжнародних конкурсів та фестивалів «Кримський мир: Созвездие»; «Кришталеві грона», «Золотий Лелека», «Молода Галичина – 2011».

Духовий оркестр Дитячого Центру позашкільної роботи Корабельного району м. Миколаєва був створений у вересні 1992 року досвідченим педагогом Деньковичем Семеном Давидовичем. З 2005 року духовий оркестр очолив професійний музикант та диригент Мордовцев Роман Вікторович.

Духовий оркестр має цікавий та різноманітний репертуар: від творів композиторів-класиків, народної музики до кращих здобутків вітчизняної та зарубіжної сучасної музики. Музичні твори досить складні, служать музично-естетичним виховним цілям, ретельно відбираються з урахуванням можливостей, інтересів та попиту вихованців. Духовий оркестр – постійний учасник святкових концертних програм Дитячого Центру, району, міста;

активний учасник та неодноразовий переможець обласних конкурсів духової музики «Заграй, музико». Його музика, яка йде від серця, постійно збирає глядачів і об'єднує друзів, хвилює і дарує насолоду від звучання оркестрової музики.

З 2009 року духовий оркестр гордо носить звання «Зразковий художній колектив».

Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району

Творчість заради любові – ось шлях до особистісного самовдосконалення дітей. Саме такий підхід у роботі з обдарованими дітьми використовують педагоги БТДЮ Ленінського району.

Цікавим є досвід роботи Зразкового художнього колективу «Аліски» у проведенні внутрішньо-ансамблевого заліку з хореографії. Вихованці відпрацьовують свою майстер-

ність, створюють власні хореографічні композиції, що дозволяє їм бути самобутнім ансамблем танцю. У 2012 році ансамбль танцю «Аліски» посів I місце у Всеукраїнському конкурсі «Art Fest»; II місце у міжнародному конкурсі «Барвистий віночок» (м. Дніпропетровськ).

Більше 20 років працює в Будинку творчості керівник гуртка сольного співу «Престиж» Табакар Т. І. Її вихованці – постійні учасники та призери різномісцевих конкурсів, фестивалів. У 2012 році на Всеукраїнському конкурсі юних талантів посіли I місце; на Міжнародному конкурсі вокалістів «Золота нота»: одне перше місце, три других.

Сьогодні – це Зразковий художній колектив, який вирізняється майстерністю, творчою індивідуальною манерою виконання музичних творів.

«Щоб світ чужий як свій сприймати, душею вірші слід читати» – ці слова є девізом театру слова «Дарунок неба» (кер. Смірнов В. М.). Насиченим на виступи та конкурси став для юних артистів 2011 рік. 15 січня у Києві на території Києво-Печерської лаври проходив Всеукраїнський фестиваль талановитих дітей «Зимові канікули» під патронатом Митрополита України Володимира, де юні таланти отримали Гран-Прі у номінації «Акторська майстерність». Згодом – II місце в фестивалі дитячої творчості «Проводи зими»; II премію IX Міжнародного дитячого фестивалю «Світ талантів».

Сьогодні колектив розширює напрямки своєї діяльності. Окрім акторської майстерності, сценічної мови та сценічної плас-

тики додалися заняття з вокалу. Нові знання розширюють світогляд дітей, розвивають мистецький смак, підвищують творчий потенціал, що дає можливість охоплювати нові напрямки сценічного мистецтва.

Людмила Седнева, учениця гімназії № 41, – вихованка театру слова «Дарунок неба», лауреат Всеукраїнського відкритого конкурсу читців ім. Т. Г. Шевченка, регіонального конкурсу аматорських театральних колективів ім. Є. Дарницької.

Міська станція юних техніків

Саме тут свої найзаповітніші мрії діти реалізують власними руками. Вони вивчають технічні нароби минулого, будують моделі древніх вітрильників, через сучасні комп'ютерні технології спілкуються з цілим світом, конструюють моделі найсучасніших суден, автомашин, літаків, фотографують, малюють, займаються дизайном.

За 40-річну історію існування станції багато її вихованців зробили свій внесок у розвиток та популяризацію науково-технічної творчості. Сьогодні гордістю станції юних техніків є Балакірев Микола, вихованець гуртка судномодельювання (керівник Гурський О. В.), призер обласних змагань з судномодельного спорту, Відкритого Чемпіонату України з судномодельного спорту (три призових місця).

Багато нагород у скарбницю станції приніс і автомоделіст Валентин Балихін. За роки занять у гуртку автомоделювання (керівник Швець В. Ю.) він неодноразово підіймався на найвищу сходинку, а у 2011 році став кандидатом у майстри з автомодельного спорту.

За підсумками загальноміської програми «Городянин року» Микола Балакірєв і Валентин Балихін були визнані кращими в номінації «Наша надія» (Техніка).

Будинок дитячої та юнацької творчості Заводського району

Для роботи з обдарованими дітьми у Будинку творчості впроваджуються такі форми навчання: нетрадиційні форми проведення занять (урок-екскурсія, диспут, круглий стіл), модель навчання у грі (рольова гра, програння сценки, драматизація), навчання у дискусії (стиль телевізійного ток-шоу, дебати), заняття-концерти. Однак одна з основних форм роботи – це індивідуальні заняття з урахуванням інтелекту, вікових і психофізіологічних особливостей вихованців.

«Народний художній колектив» оркестр народних інструментів «Барвистий передзвін» – яскравий творчий колектив, на базі якого створені ансамблеві групи: ансамблі домристів під керівництвом І. О. Слятіної і І. П. Кольца та вокально-інструментальний ансамбль під керівництвом А. А. Ханчича. Особливу увагу в роботі оркестру народних інструментів приділяють худож-

ньому репертуару, який, окрім суто музично-технічної доступності, має досить високий художньо-естетичний зміст і значний виховний потенціал. Майстерність колективу високо оцінено на багатьох міських, обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах та фестивалях «Дивограй», «Весняний камертон», «Золотий лелека», «Кримський світ – Сузір'я».

Високий професійний рівень показує студія естрадного співу «Сузір'я» (керівник Доленко Л. О.), яка у 2010 році отримала звання «Зразковий художній колектив». Майже всі номери цього колективу – це міні-спектаклі, якими можна прикрасити будь-який концерт. У скарбниці перемог колективу почесне місце посідають виступи на обласних фестивалях-конкурсах «Мотив» та «Різдвяні канікули», обласному фестивалі солістів-вокалістів «Миколаївські дзвіночки», Міжнародних фестивалях дитячої творчості «Золотий лелека», «Світ талантів», Міжнародному фестивалі етнічної музики та ковальського мистецтва «Гамора-2009» (Закарпаття), фестивалі колядок Національного університету «Острозька Академія» (м. Острог), а також виступи на Благодійному ярмарку «Три мішечки від Миколая» на Майдані Незалежності, відкриття у 2011 році ялинки у Києво-Печерській лаврі. Колектив було нагороджено Грамотою «За старанні труди на благо Святої Церкви» Митрополита Київського і всієї України Блаженного Володимира.

Найбільш значними досягненнями гуртка «Юний кореспондент» (кер. І. А. Василенко) є: перемога у Всеукраїнському етапі історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України», Грамоти за кращий захист робіт на Міжрегіональній конференції «Мій рідний край, моя земля очима сучасників» (2009, 2010, 2011 рр.), II місце в обласному конкурсі молодих літераторів Миколаївщини «Золота арфа» (2010), Гран-прі Міжнародного літературно-художнього конкурсу «Гренадери, вперед!» (2009, 2011 рр.), перемоги у Національному конкурсі школярів шкілних газет. Як неодноразові переможці Міжнародного конкурсу «Гренадери, вперед!» вихованці гуртка «Юний кореспондент» були запрошені у 2009 та 2011 рр. до Москви на церемонію урочистого нагородження переможців та на святкування Великої Перемоги до м. Волгограда (2010, 2011 рр.); нагороджені поїздкою до Санкт-Петербурга за перемогу в міському конкурсі «И пробуждается поэзия во мне». Заслугою вихованців є видання щомісячної газети БДЮТ «Вогник Творчості».

З метою пошуку талановитої молоді, її професійної орієнтації та залучення широкого кола старшокласників до наукової роботи у БДЮТ, починаючи з 2007 року, організовано роботу секцій

наукових відділень територіального відділення МАН: «Етнологія» (кер. Н. В. Луньова), «Історичне краєзнавство» (кер. С. Г. Сасюк), «Всесвітня історія» (кер. О. В. Іванов), «Журналістика» (кер. І. А. Василенко). Вихованці секцій є учасниками профільних таборів та форумів МАН, вони ведуть науково-дослідницьку роботу та беруть участь у краєзнавчих конференціях, зльотах юних науковців, конкурсах-захистах. У 2010 та 2011 рр. член секції «Етнографія» Катерина Балеєва посіла II та III місця на обласному етапі конкурсу-захисту, а в 2012 вихованка гуртка «Юний кореспондент» і член секції «Журналістика» Діана Мільтих виборола I місце на обласному етапі і III – на Всеукраїнському етапі конкурсу-захисту.

Миколаївський міський Будинок учителя

Один із найважливіших напрямків роботи міського Будинку вчителя – реалізація Програми «Творчість».

«Зразковий художній колектив» театр пісні «Натхнення» міського Будинку вчителя – це 50 закоханих у пісню дітей різного віку (керівник – Грищенко Надія Володимирівна).

Методика роботи Н. В. Грищенко будується на прогресивних авторських вокальних школах (Г. Струве, В. Ємельянов, Д. Кабальєвський), що допомагає їй зберігати та розвивати природність дитячого голосу – легкість, дзвінкість та забезпечує індивідуальність тембрової окраски голосового звучання кожної дитини.

Вихованки **«Зразкового художнього колективу» театру пісні «Натхнення»:**

Головченко Аліса, дипломант II ступеня телевізійного Міжнародного фестивалю вокального мистецтва «Ялтинський берег».

Мачула Ангеліка, переможниця Всеукраїнського конкурсу «Show fest».

Самсонова Марина, призер телевізійного Міжнародного фестивалю вокального мистецтва «Ялтинский берег».

«Зразковий художній колектив» студія образотворчого мистецтва «Мауглі» працює вже більше 30 років.

Керує студією художник-професіонал, майстер пензля В. О. Лещенко. Її вихованці – діти, що бачать цей світ крізь призму творчого осмислення, дивують глядачів радісним сприйняттям життя.

Визнанням діяльності керівника та студійців стало присвоєння у 2007 році студії звання «Зразковий художній колектив».

Вихованці студії образотворчого мистецтва «Мауглі» – учасники різних виставок, конкурсів.

Скриннікова Олена, володарка нагрудної відзнаки «Переможець Бієнале», дипломант міжнародних і всеукраїнських конкурсів.

Кучер Валерія – переможець обласних та всеукраїнських конкурсів, її роботи вражають особливою технікою і яскравістю образів.

Яскравою стрічкою влітаються в роботу закладу досягнення і творчі злети **хореографічної студії «Пірует»** (керівник – М. Ю. Чумак).

Більше 25 танців складають репертуар хореографічної студії, в якому вдало поєднуються класика, естрада та народна тематика.

Стабільний склад колективу налічує понад 50 вихованців віком від 5 до 15 років, які освоюють секрети Терпсихори в п'яти вікових групах. Колектив «Піруету» – постійний учасник різноманітних творчих акцій, святкових концертів, що проводяться в різних містах України; призер Всеукраїнського конкурсу «Візерунки на Дніпрі», Міжнародного конкурсу «Танці з Карпатами».

Діти брали участь у майстер-класах відомих хореографів України, також на базі хореографічної студії проводяться практичні та теоретичні заняття для музичних працівників дошкільних навчальних закладів міста.

Система роботи колективів міського Будинку вчителя з обдарованими дітьми формує фундамент, на якому ґрунтується успішне майбутнє і чарівним цвітом розквітають таланти вихованців.

ТАЛАНТ, ПОМНОЖЕНИЙ НА ТРУД

Обдарованість – це працелюбство.
Н. ЛЕЙТЕС

Досвід та практика суспільного життя свідчать про те, що наявність обдарованості та високого інтелектуального потенціалу нації – запорука найбільших успіхів у будь-якій сфері діяльності держави. Майбутнє людської цивілізації залежить виключно від реалізації обдарованості людей, яка фіксується у дитячому віці. Саме тому в системі освіти міста великого значення набуває робота з обдарованими дітьми.

В ході сесії міської ради мер Миколаєва Володимир Чайка та секретар міської ради Володимир Коренюгін вручили стипендії міського голови та міської ради учням миколаївських навчальних закладів.

За вагомих внесок у формуванні інтелектуальної еліти України подячним листом Миколаївського міського голови відзначено:

- РЕУТЕНКА ОЛЕКСІЯ ОЛЕКСІЙОВИЧА, директора морського ліцею ім. проф. М. Александрова;
- СІЧКА СЕРГІЯ МИХАЙЛОВИЧА, директора муніципального колегіуму;
- БЕРЕЖНОГО СЕРГІЯ ВАСИЛЬОВИЧА, директора Першої української гімназії ім. М. Аркаса;
- МАСЮТУ ЛЮДМИЛУ ЮРІЇВНУ, директора гімназії № 41;
- ПАРАМОНОВУ ТАМАРУ ВОЛОДИМИРІВНУ, директора юридичного ліцею;

- КАРАЧЕНЦЕВУ НАТАЛЮ ЛЕОНІДІВНУ, директора ліцею «Педагог»;
- БОГУНА ПЕТРА МИХАЙЛОВИЧА, директора ЗОШ № 22;
- МАТЮКА МИКОЛУ ГЕОРГІЙОВИЧА, директора ЗОШ № 1 ім. О. Ольжича;
- БАКАЛЯР ОЛЕНУ ВІКТОРІВНУ, директора ЗОШ № 20;
- ЗВОНИК ВІРУ ІВАНІВНУ, директора ЗОШ № 28;
- БОНДАРЕВУ ЛЮДМИЛУ ЛЕОНТІЇВНУ, директора ЗОШ № 42;
- УШАКОВУ ЛЮДМИЛУ ІВАНІВНУ, директора ЗОШ № 53;
- ШИПЛОВА ВОЛОДИМИРА АНДРІЙОВИЧА, директора ЗОШ № 61.

**Переможці IV етапу Всеукраїнських олімпіад
з базових дисциплін 2012 року,
(стипендіати міського голови)
та педагогічні працівники, які їх підготували**

ЗОШ № 1
ЗАЯЦЬ В. М., Черноусова Ганна

ЗОШ № 28
МОТОРКІНА О. М.,
Кліманський Микола

ЗОШ № 22
ВИНОГРАДОВА Є. М.,
Мар'ян Єлизавета

ЗОШ № 42
РУКІНОВ Є. О., Косолапкін Павло

ЗОШ № 20
ПОРОЖНЯ Л. М., Петрова Валерія

ЗОШ № 53
ТРИБУХІНА О. А., Чабан Валерія

ЗОШ № 61
ШИПІЛОВ В. А., Бурковська Анна

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
БОНДАРЕНКО Ю. М., Євтифеев Валерій

ГІМНАЗІЯ № 41
КУЛЬЧИЦЬКА Т. І., Гончар Ганна

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
БОРЕЦЬКИЙ К. П., Кишкар Андрій

ММК. ГЕТМАНЦЕВ В. С.,
Музика Дмитро, Федоров Олександр

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
ГОРБУНОВ С. В., Федосов Сергій

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
МИРНІНКО І. Г., Бернацька Юлія, Коваленко Анастасія

ЛЦЕЙ «ПЕДАГОГ»
ФОРНОСОВА Б. М., Баргощак Олена

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ГІМНАЗІЯ
КОРСУН М. А., Іванюк Марина

ГРАЩЕНКОВА І. О.,
Бобко Тетяна, Перебийніс Світлана, Хозраткулова Неллі

Переможці IV етапу Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін 2012 року

ГЕОГРАФІЯ

БЛИННИКОВ СЕРГІЙ, учень 10 класу Миколаївської гімназії
№ 2, III місце

ЕКОНОМІКА

ГУЗЕНКО ОКСАНА, учениця 11 класу Миколаївського муніципального колегіуму, III місце

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

ВАСИЛЬЧЕНКО АЛЬОНА, учениця 11 класу гімназії № 2, III місце

АСТРОНОМІЯ

КОНИК ВОЛОДИМИР, учень 10 класу морського ліцею
ім. професора Александрова, III місце

ІНФОРМАТИКА ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

МУДРІЄВСЬКИЙ ПЕТРО, учень 7 класу Миколаївського муніципального колегіуму, III місце

**Переможці III етапу Всеукраїнського
конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт
учнів – членів Малої академії наук України 2012 року
(стипендіати міського голови)
та педагогічні працівники, які їх підготували**

ЗОШ № 22
Селєзньов Іван

ДЕНИСЕНКО О. М.,
Денисенко Артем

СИТА Л. В., Гузенко Оксана

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
БОНДАРЕНКО Ю. М.,
Шишлевський Артем

ГЕТМАНЦЕВ В. С.,
Музика Дмитро, Федоров Олександр

МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
БОРЕЦЬКИЙ К. П., Борецький Антон

МОРСЬКИЙ ЛЦЕЙ
АЛЬПЕРІНА Т. Д., Кутовий Анатолій

ЛЦЕЙ «ПЕДАГОГ»
ФОРНОСОВА Б. М., Форносова Дар'я

МОРСЬКИЙ ЛЦЕЙ
ГОРБУНОВ С. В., Сантюров Микола

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ГІМНАЗІЯ
БАБІЙ І. П., Мільтих Діана

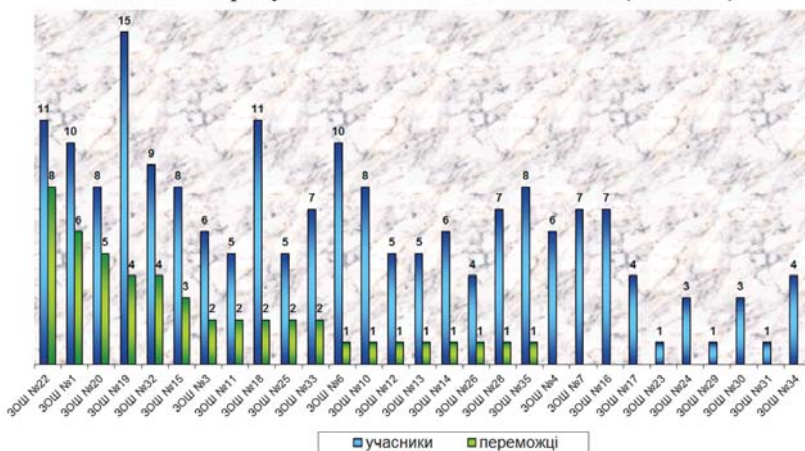

ЮРИДИЧНИЙ ЛЦЕЙ
ВАРШАВСЬКА М. Ю., Добрінова Дар'я

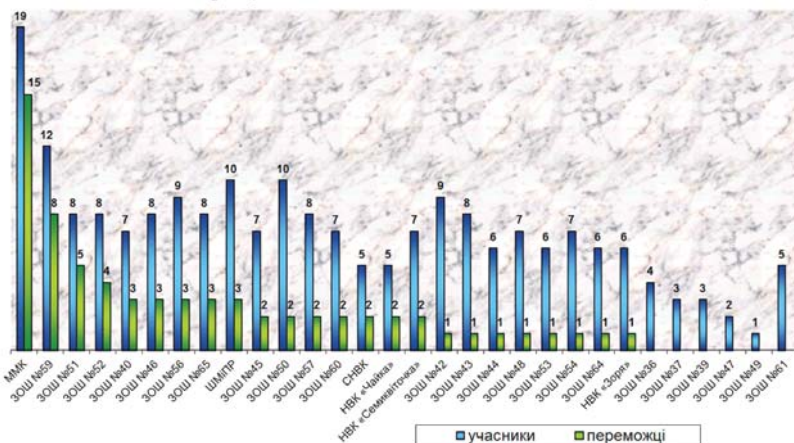
Удосконалити навчально-виховний процес з обдарованими дітьми, дати їм ґрунтовні, міцні знання, озброїти їх практичним розумінням основ наук допомагає проведення олімпіад, конкурсів, турнірів, конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт.

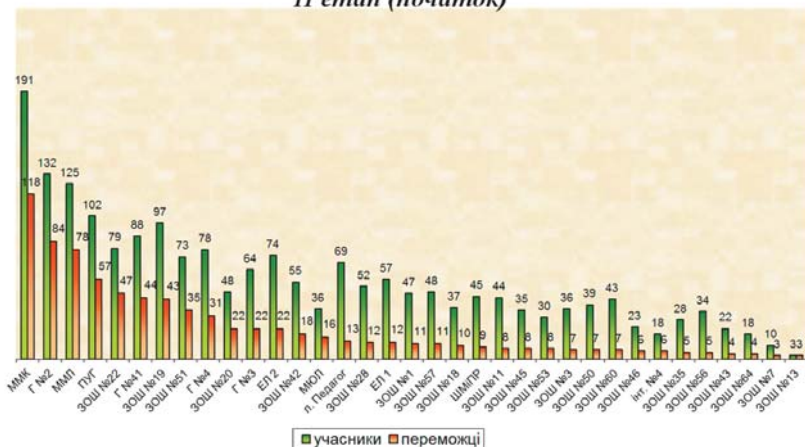
Олімпіади серед учнів 3-4 класів - міський етап (початок)

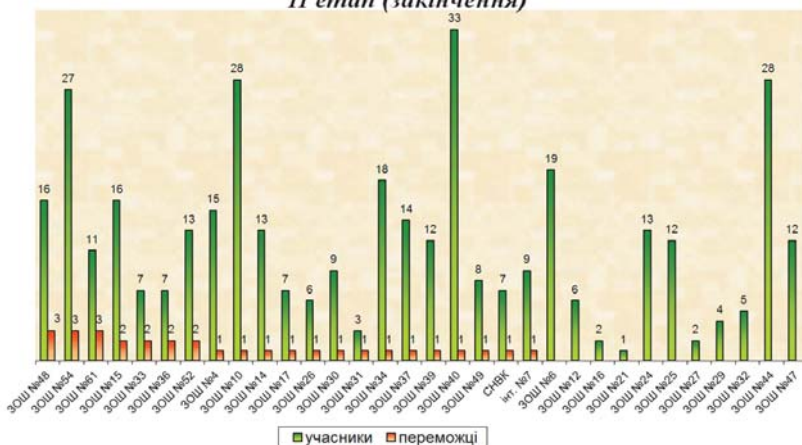
Олімпіади серед учнів 3-4 класів - міський етап (закінчення)

*Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових дисциплін -
II етап (початок)*

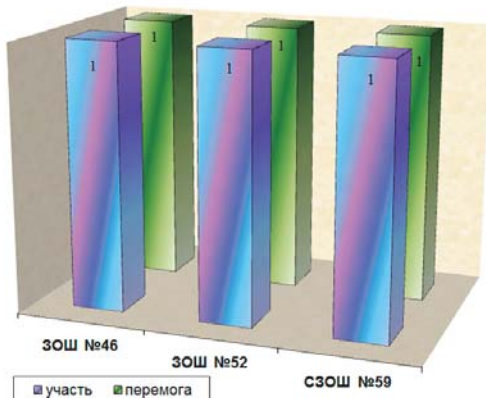

*Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових дисциплін -
II етап (закінчення)*

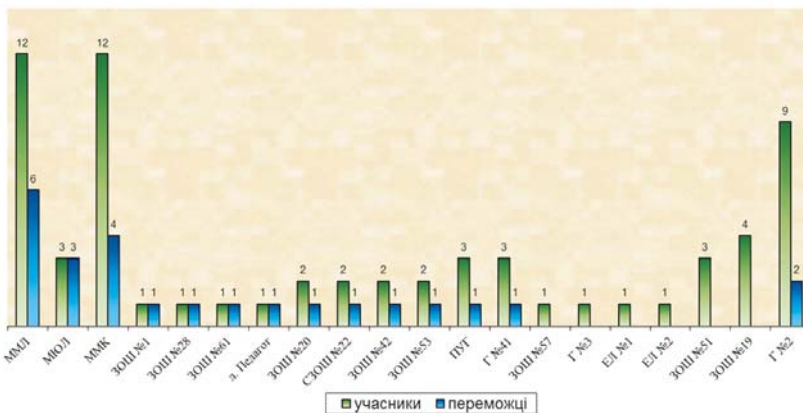

Олімпіади серед учнів 3-4 класів (обласний етап)

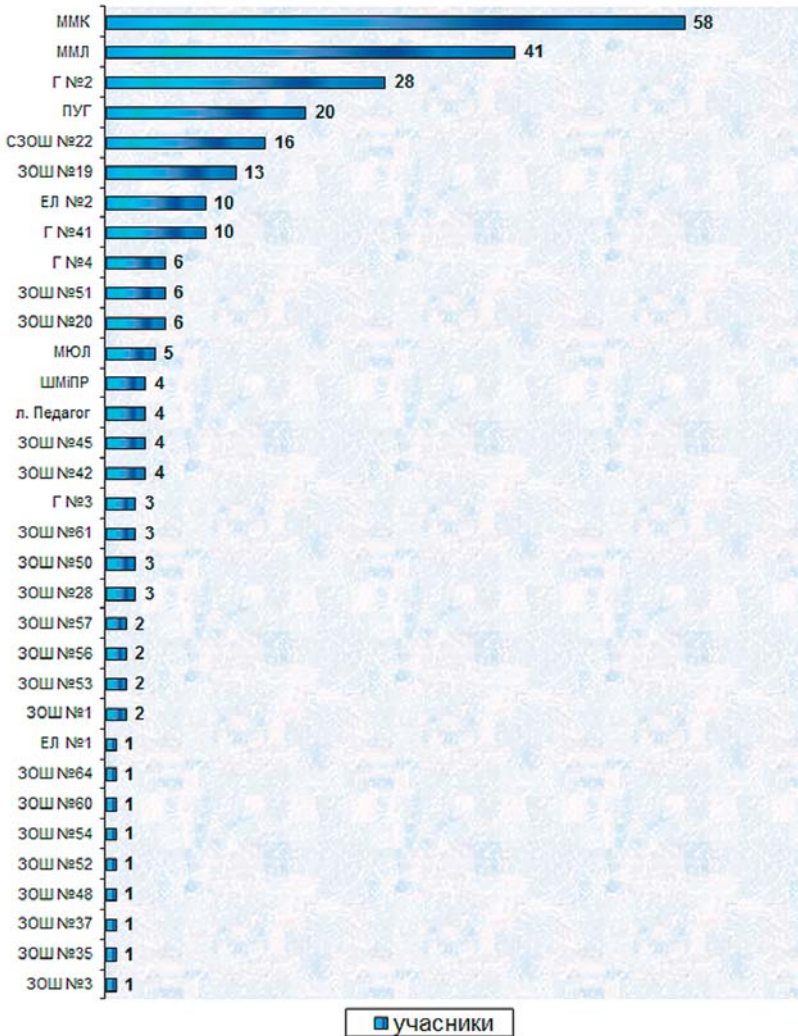

Підсумки Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін (IV етап)

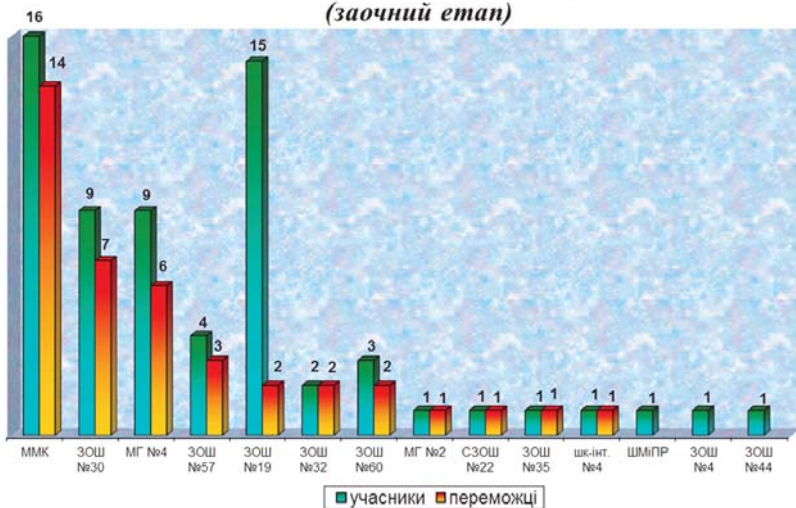

Підсумки Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін (III етап)

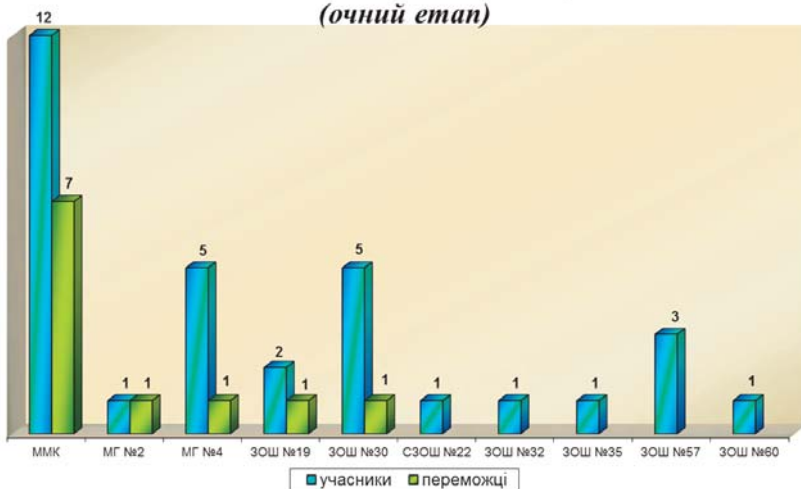

*Internet-олімпіада з математики для учнів 5 класів
(заочний етап)*

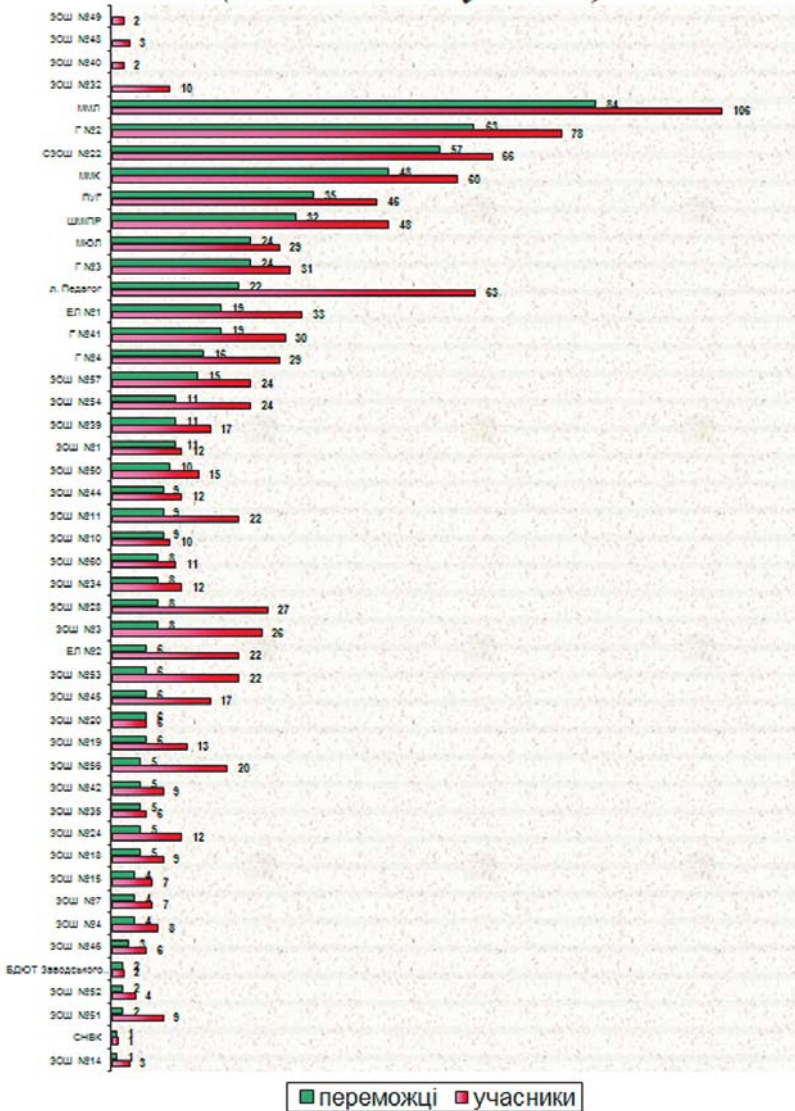

*Internet-олімпіада з математики для учнів 5 класів
(очний етап)*

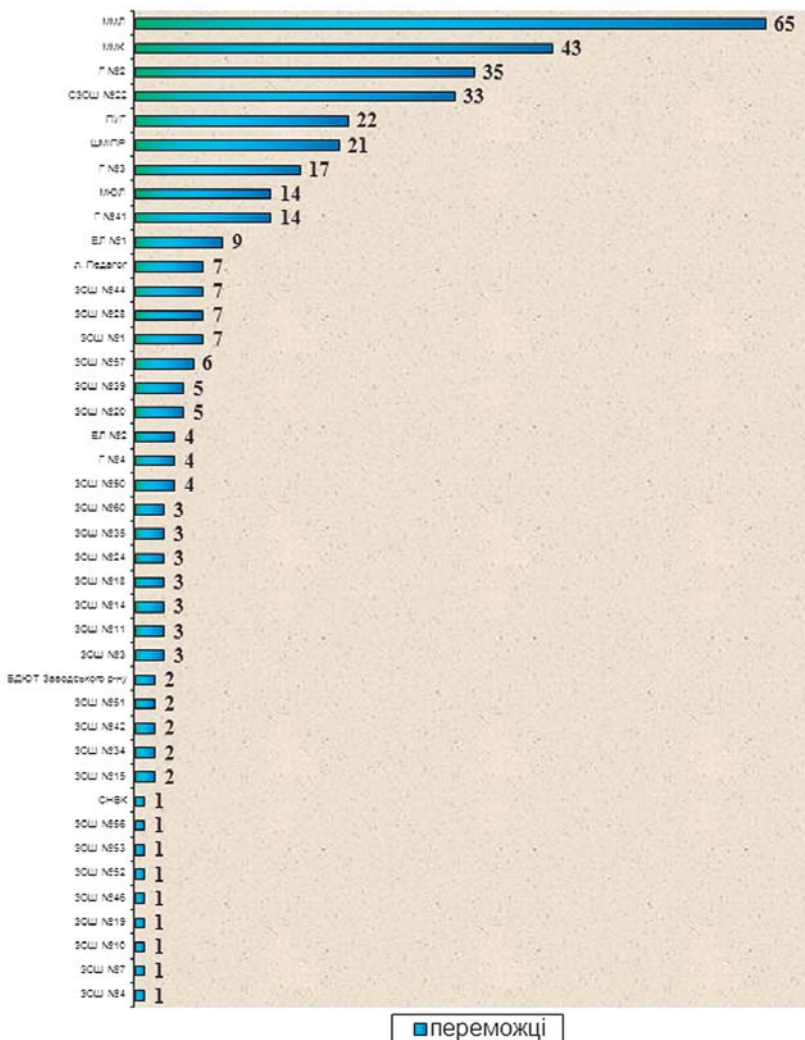

Мала академія наук (міське тестування)

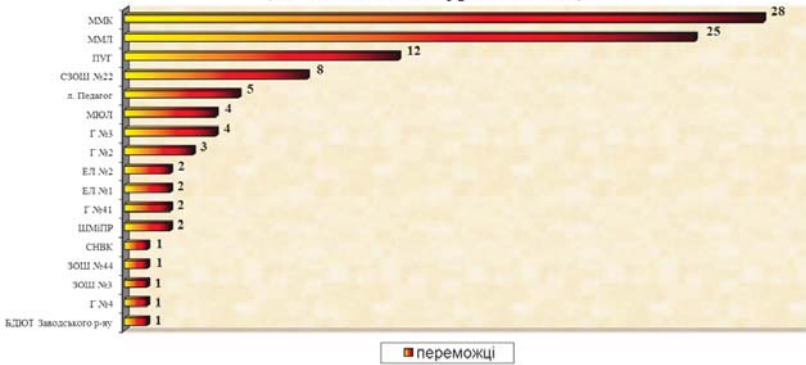

Мала академія наук (обласне тестування)

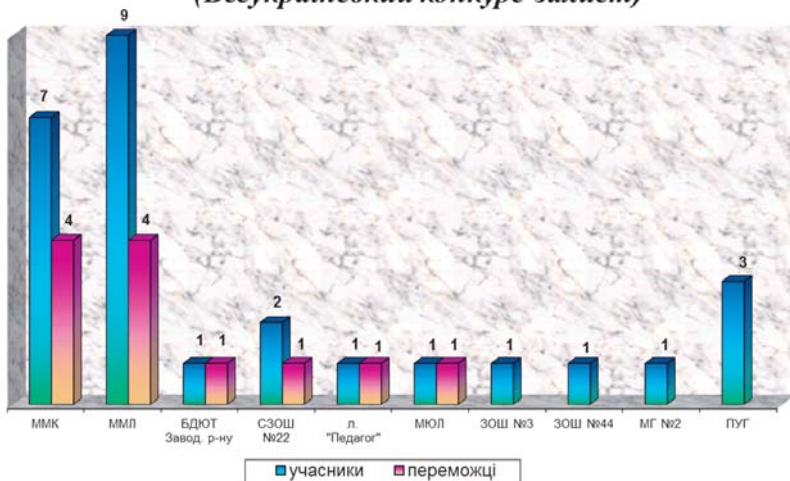

**Мала академія наук
(обласний конкурс-захист)**

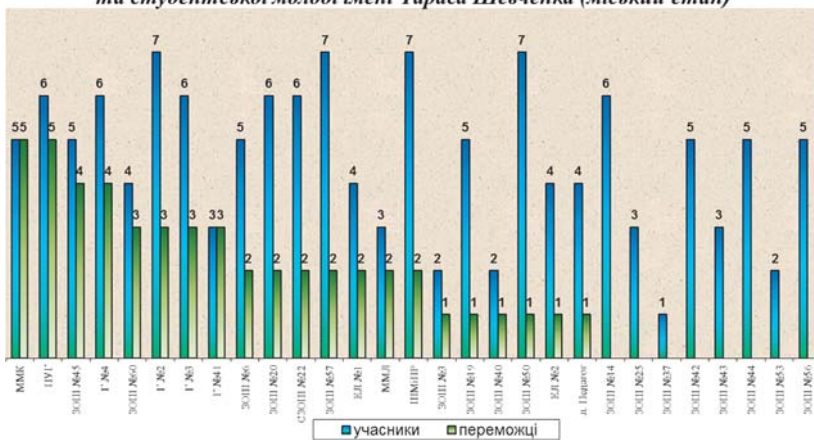

**Підсумки участі учнів у роботі Малої академії наук
(Всеукраїнський конкурс-захист)**

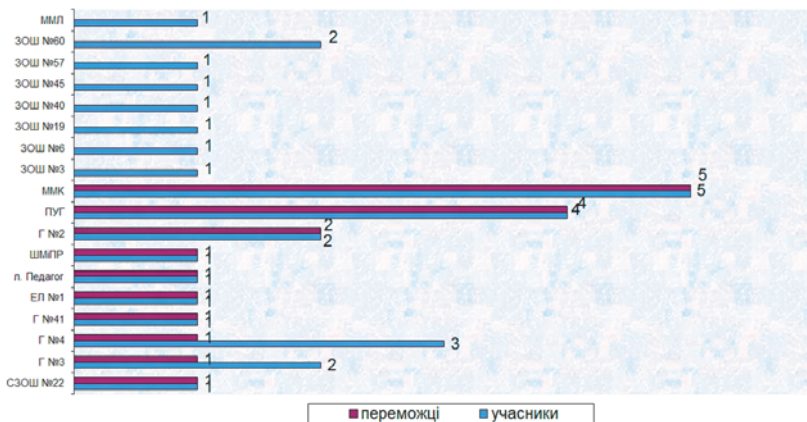

II Міжнародний мовно-літературний конкурс серед учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (міський етап)

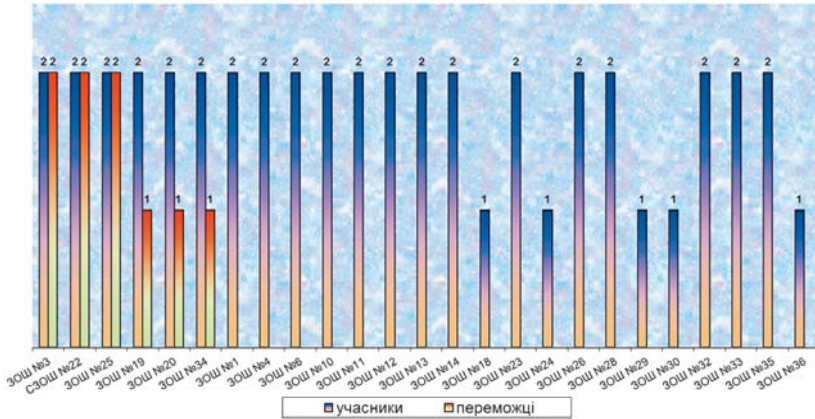

II Міжнародний мовно-літературний конкурс серед учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (обласний етап)

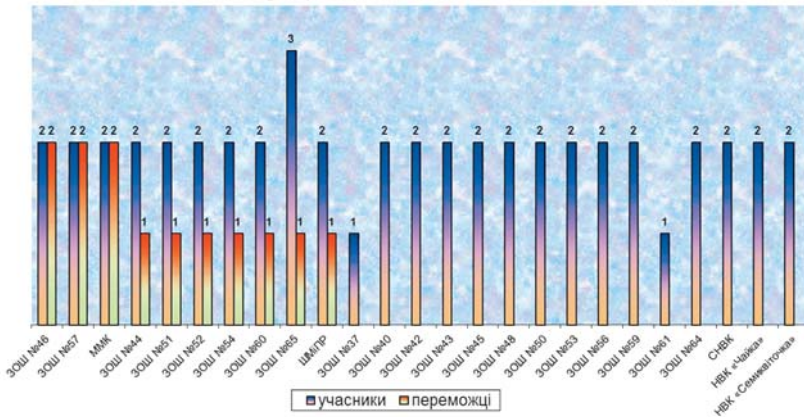

*II етап XII Міжнародного конкурсу з української мови
ім. П. Яцика серед учнів початкової школи (початок)*

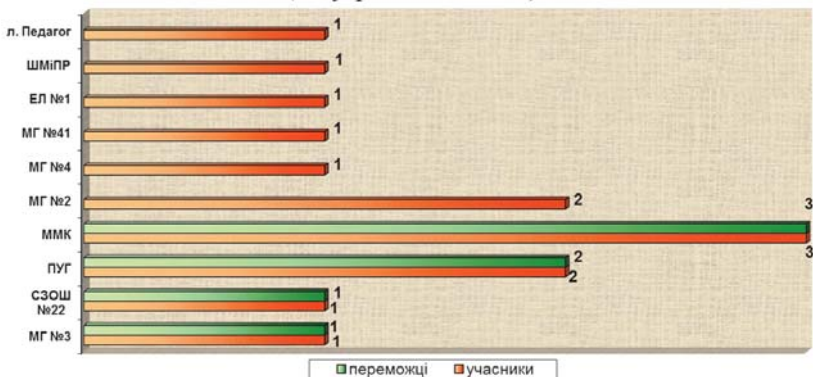

*II етап XII Міжнародного конкурсу з української мови
ім. П.Яцика серед учнів початкових класів (закінчення)*

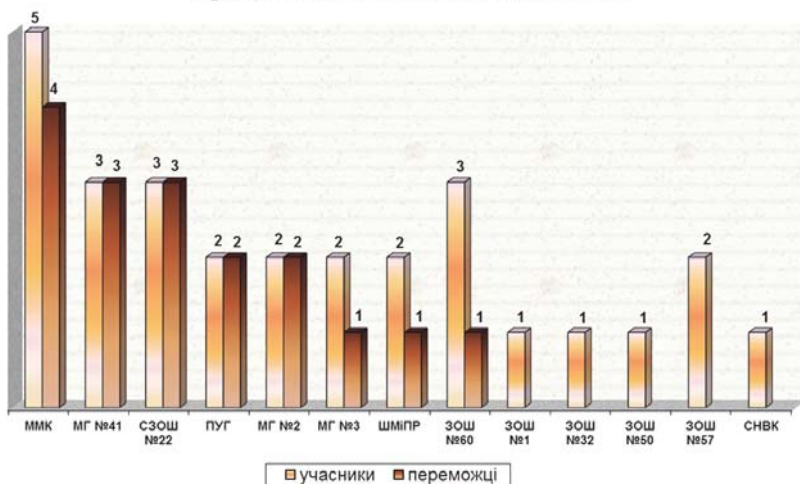

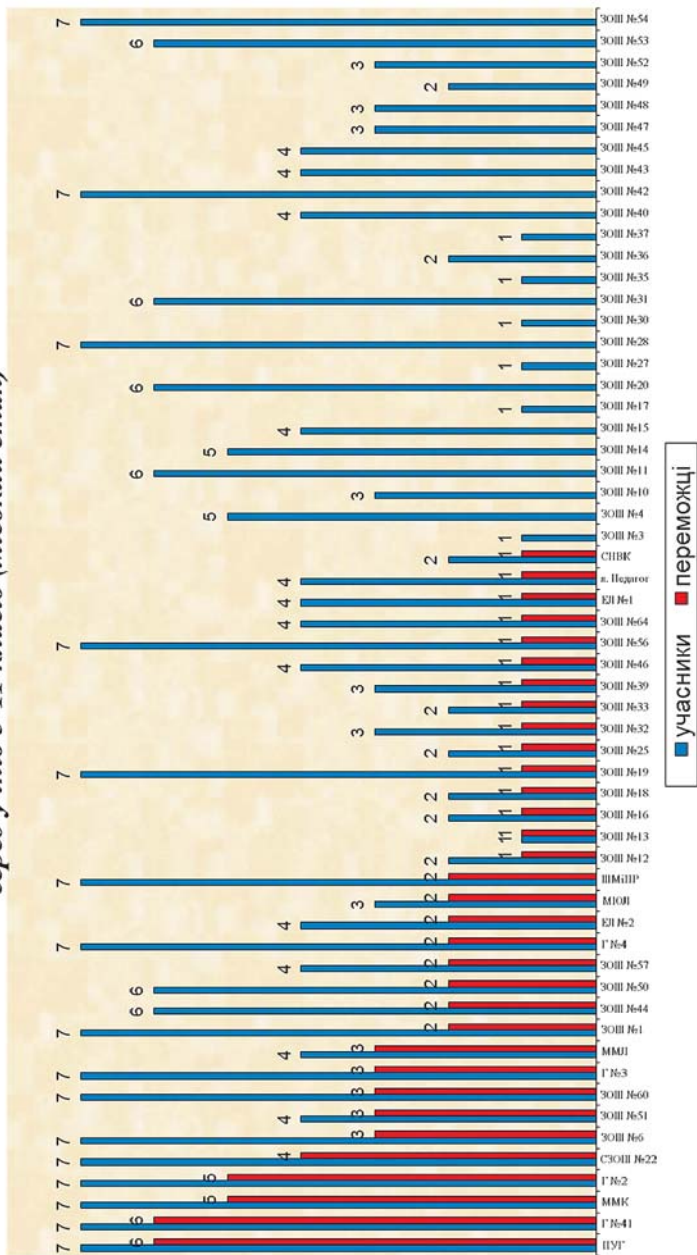
II Міжнародний мовно-літературний конкурс серед учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (Всеукраїнський етап)

XII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика серед учнів 5-11 класів (обласний етап)

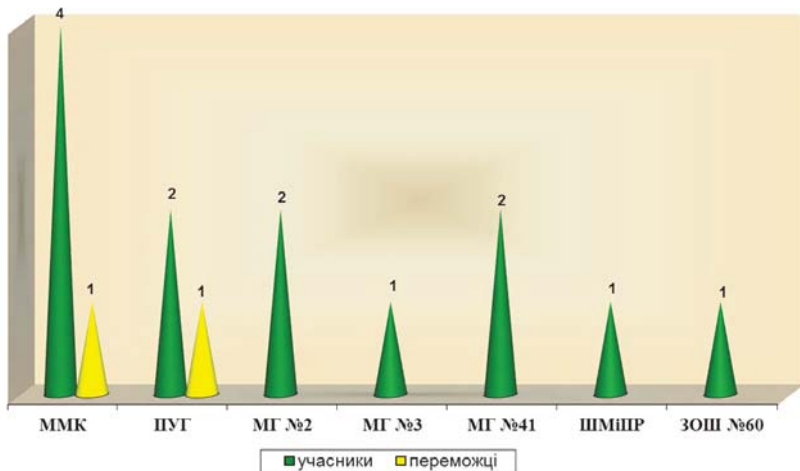

ХІІ Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика серед учнів 5-11 класів (міський етап)

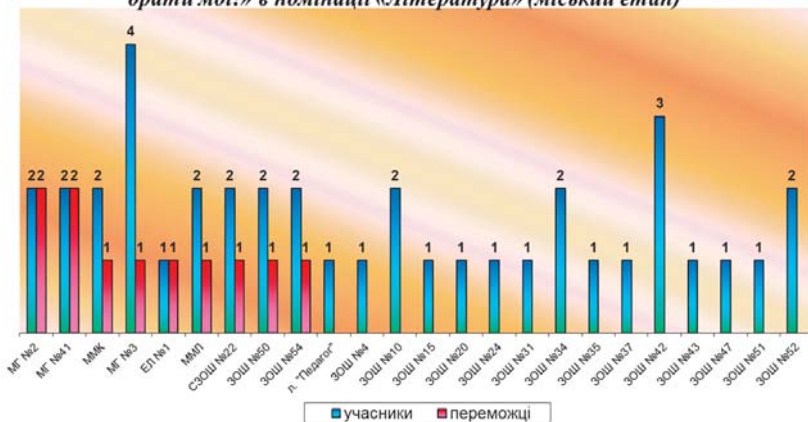

XII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика серед учнів 5-11 класів (Всеукраїнський етап)

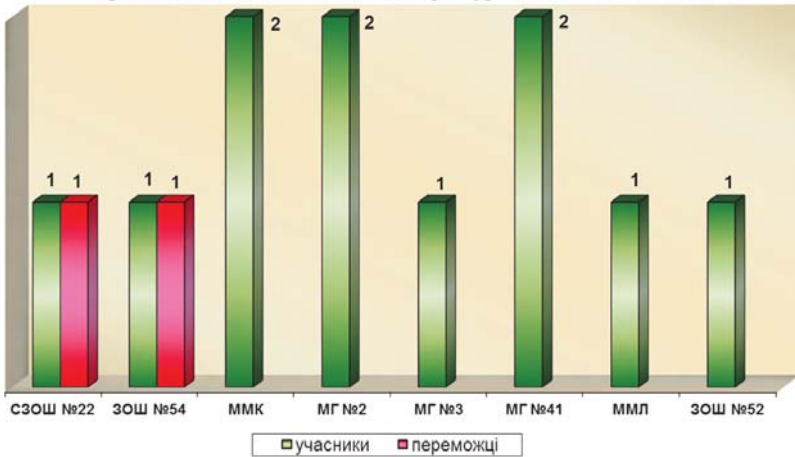

Конкурс учнівської творчості, який присвячений шевченківським дням і проходить під гаслом «Об'єднаймо ж, брати мої!» в номінації «Література» (міський етап)

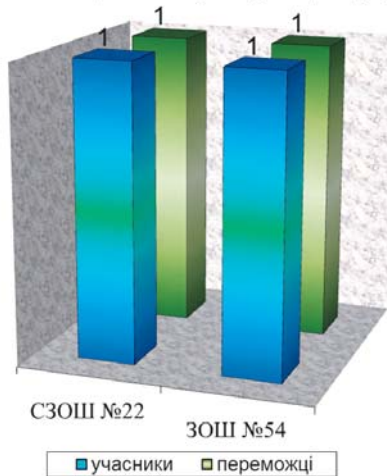

Конкурс учнівської творчості, який присвячений шевченківським дням і проходить під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!» в номінації «Література» (обласний етап)

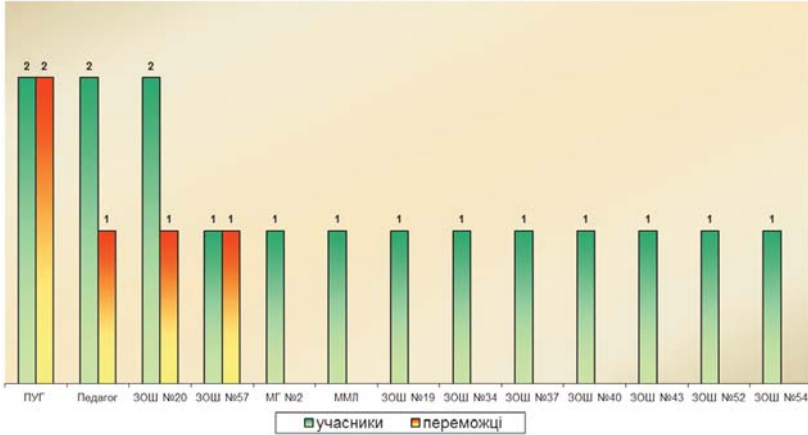

Підсумки конкурсу учнівської творчості, який присвячений шевченківським дням і проходить під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!» в номінації «Література» (Всеукраїнський етап)

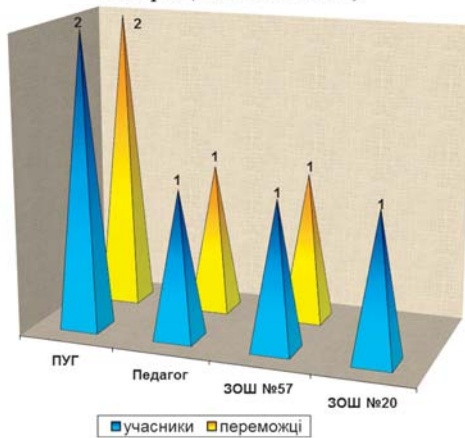

*Конкурс учнівської творчості «Об'єднаймо ж, брати мої»
Історія (міський етап)*

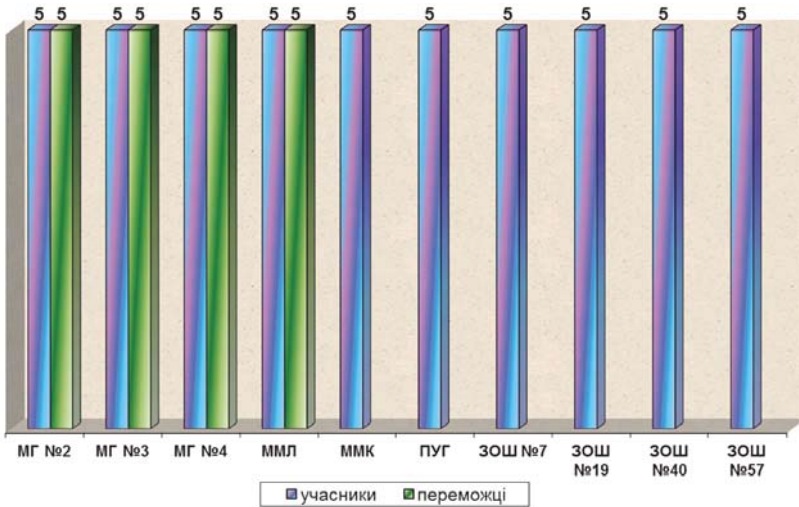

*Конкурс учнівської творчості «Об'єднаймо ж, брати мої!»
Історія (обласний етап)*

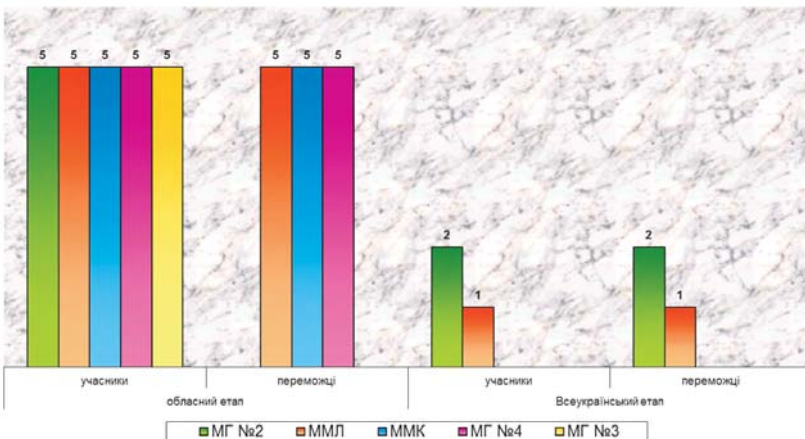

Всеукраїнський турнір юних географів (міський етап)

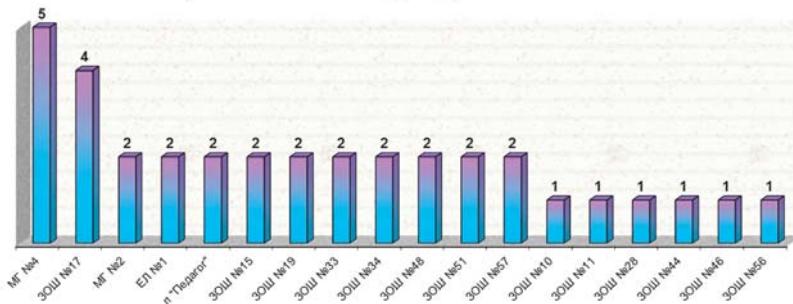

Всеукраїнський турнір юних географів

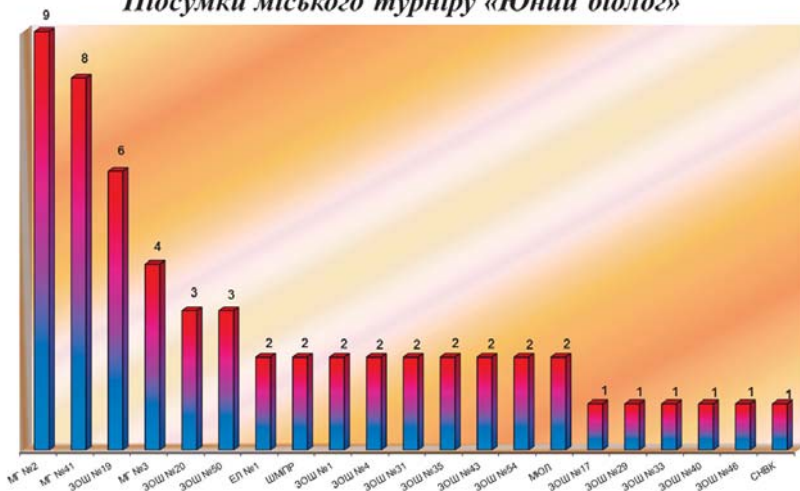

Підсумки міського турніру «Юний хімік»

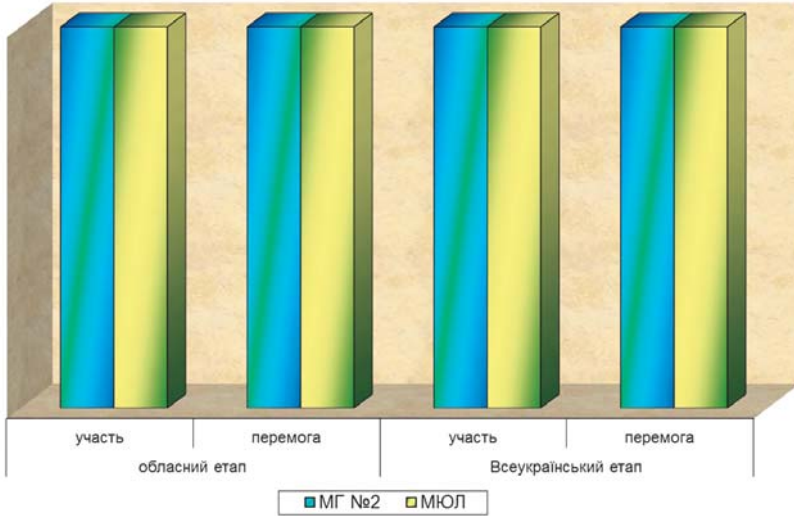

Підсумки міського турніру «Юний біолог»

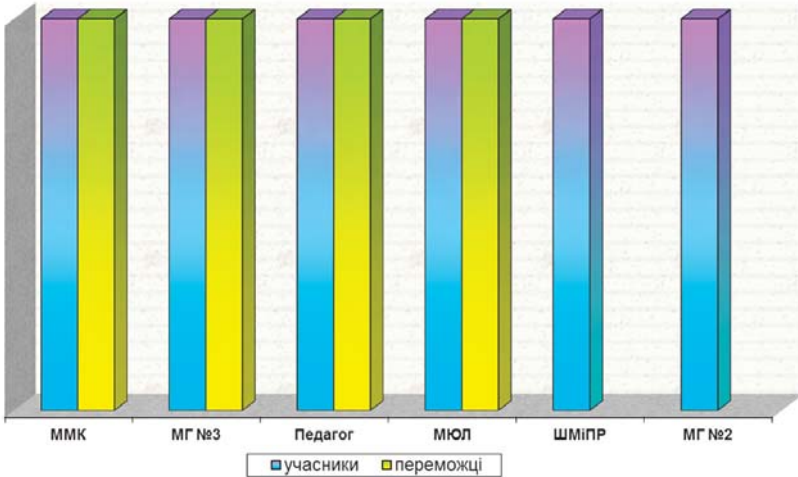

Турнір юних істориків

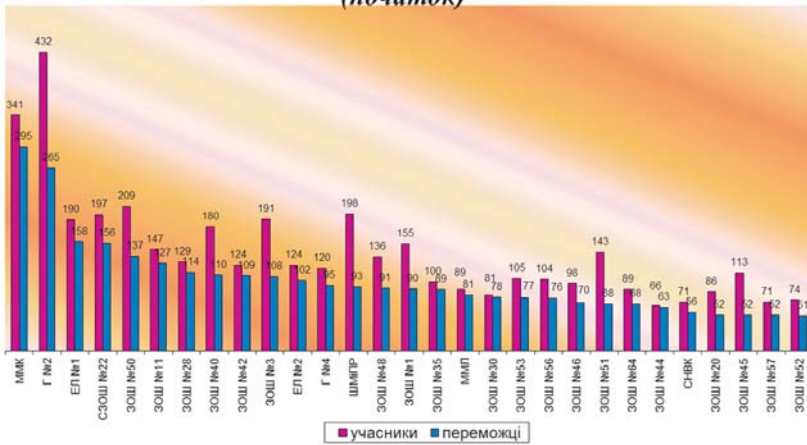

Турнір юних правознавців

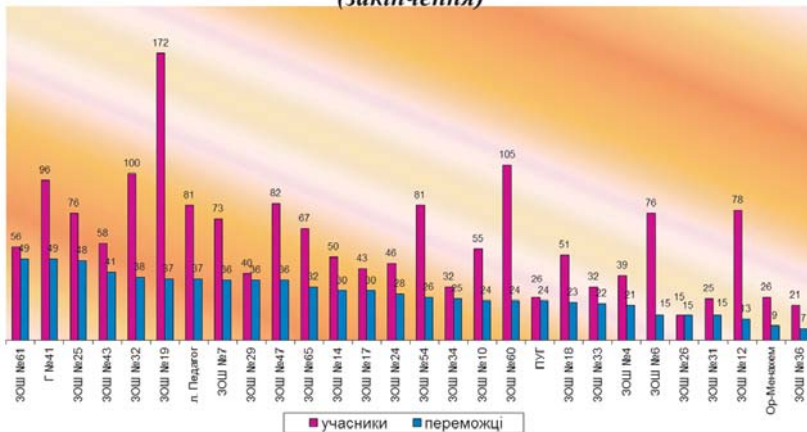

*Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру»
(початок)*

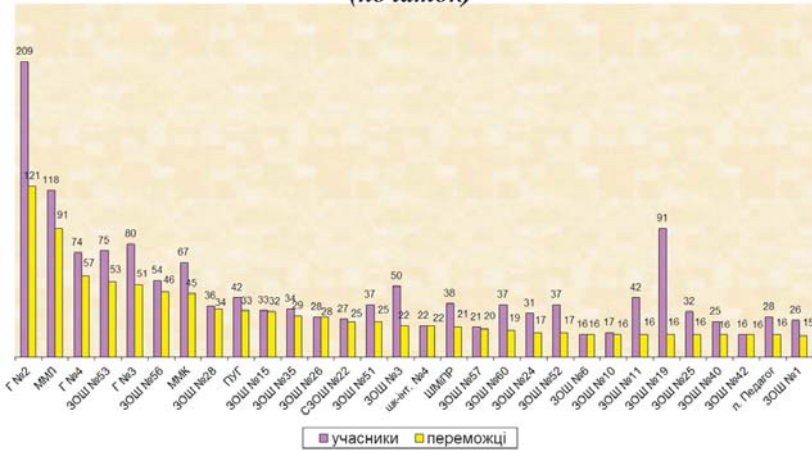

*Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру»
(закінчення)*

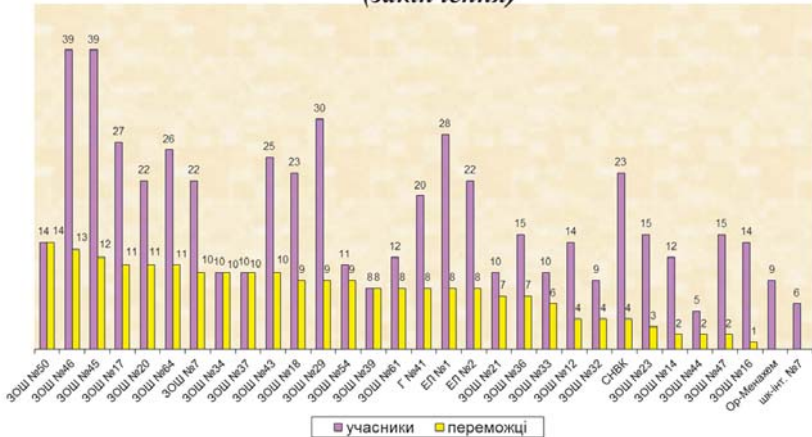

Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня» (початок)

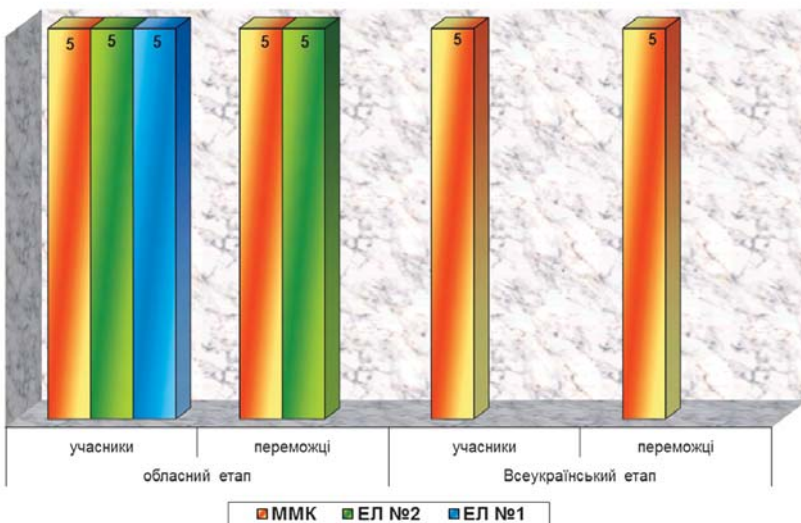

Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня» (закінчення)

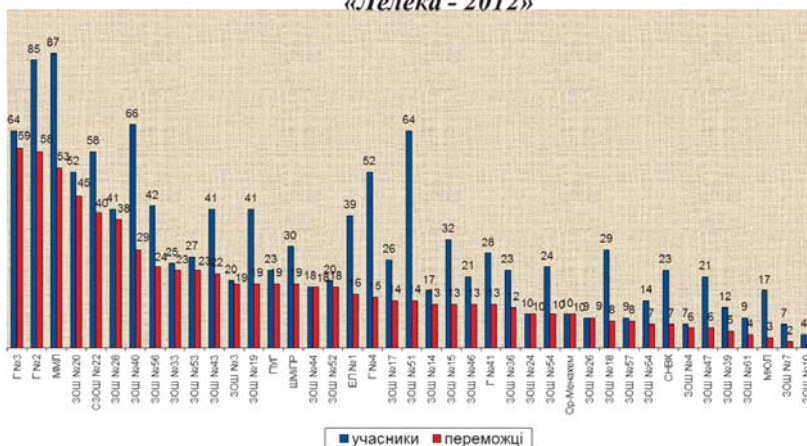

Всеукраїнський турнір юних економістів

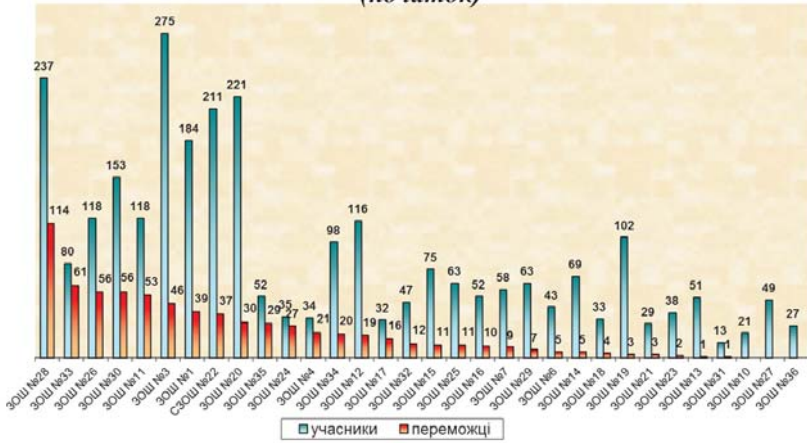

Міжнародний учнівський конкурс юних істориків «Лелека - 2012»

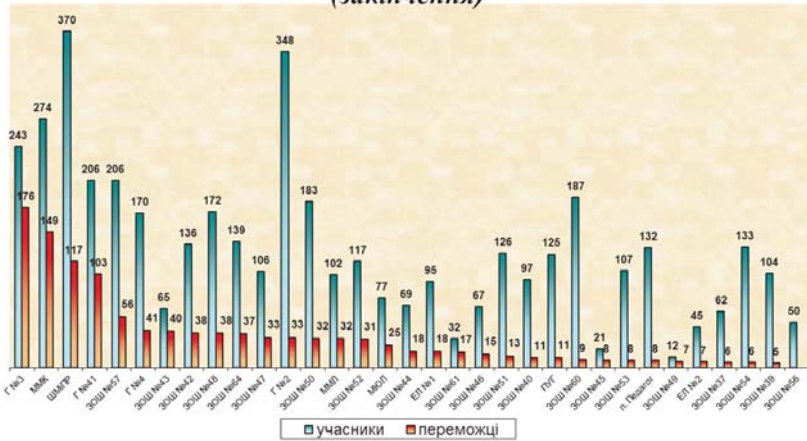

**Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник»
(початок)**

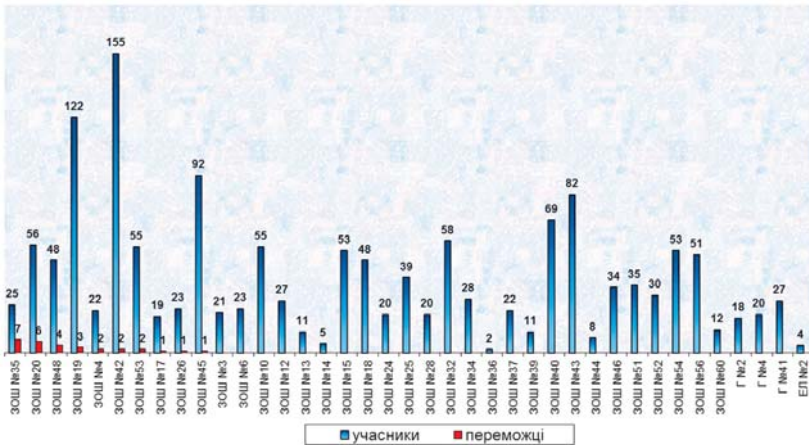

**Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник»
(закінчення)**

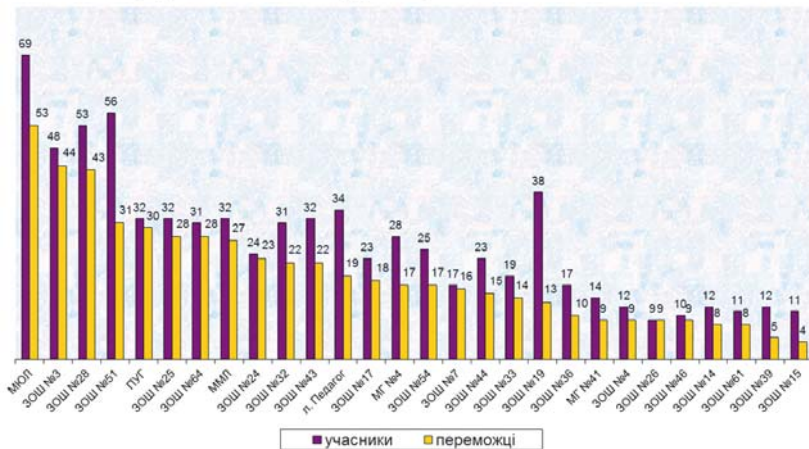

Всеукраїнська гра-конкурс «Русский медвежонок»

Всеукраїнський конкурс «Кришталева сова - 2012»

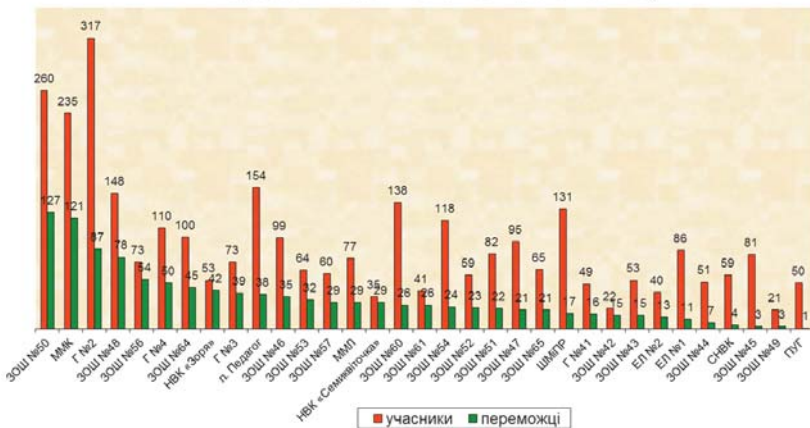

**Міжнародний інтерактивний природничий конкурс
«Колосок» - осінній етап (початок)**

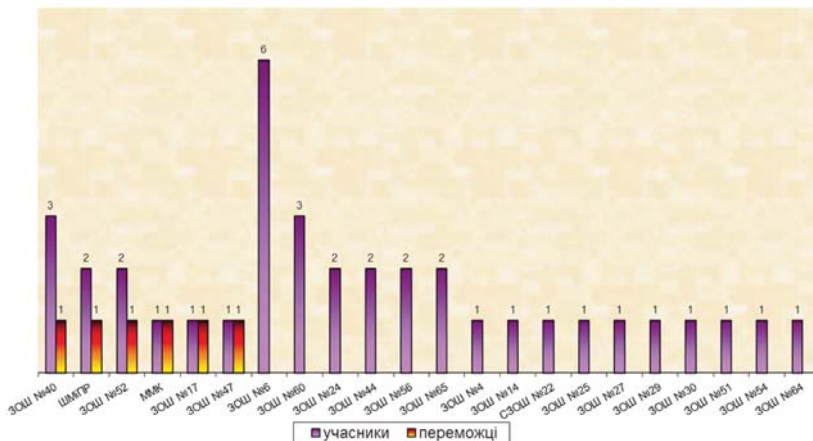

**Міжнародний інтерактивний природничий конкурс
«Колосок» - осінній етап (закінчення)**

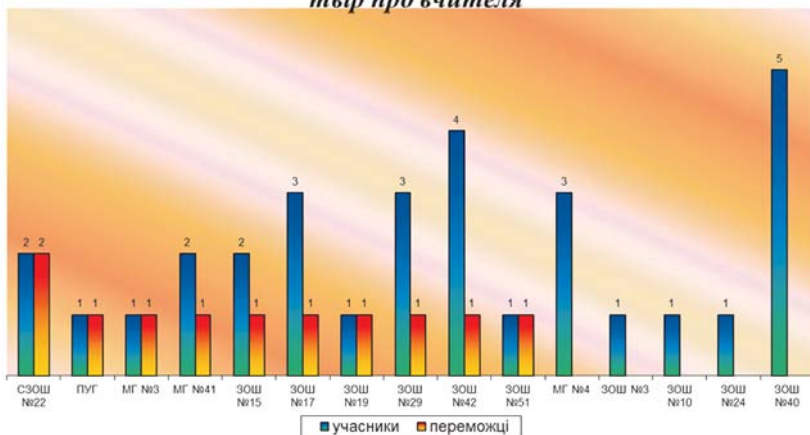

«Найкращий відгук на прочитану книгу»

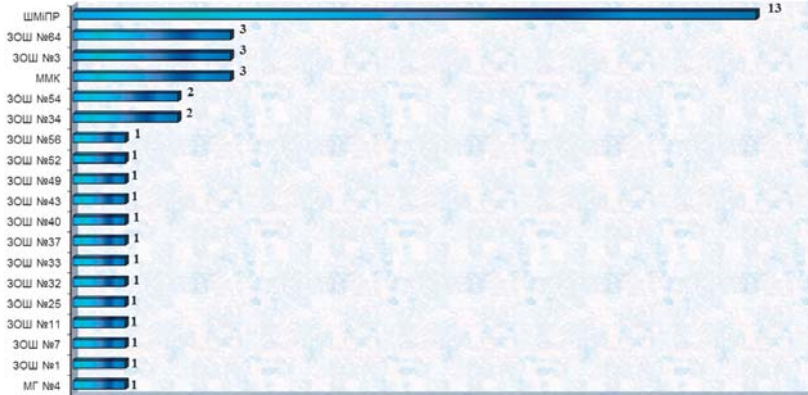

Підсумки заочного обласного конкурсу на кращий твір про вчителя

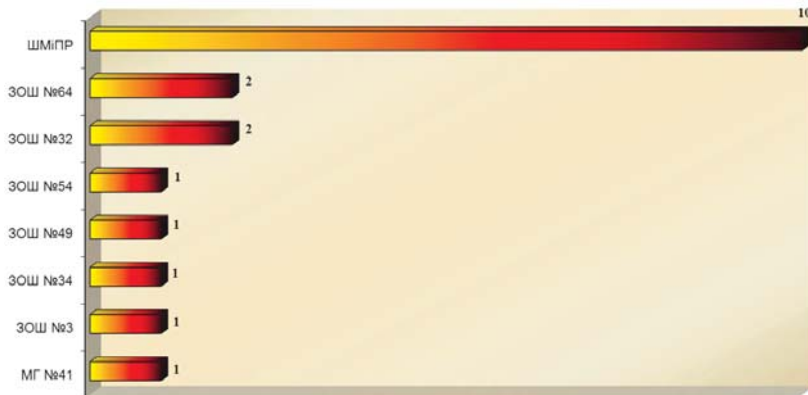

*Підсумки конкурсу «Український сувенір»
(міський етап)*

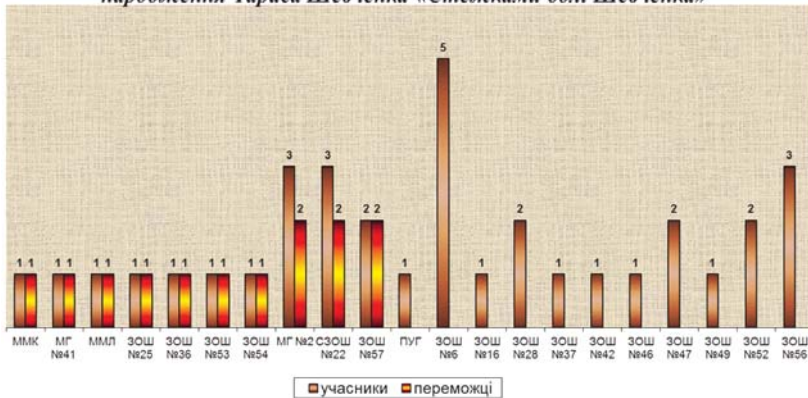

*Підсумки конкурсу «Український сувенір»
(обласний етап)*

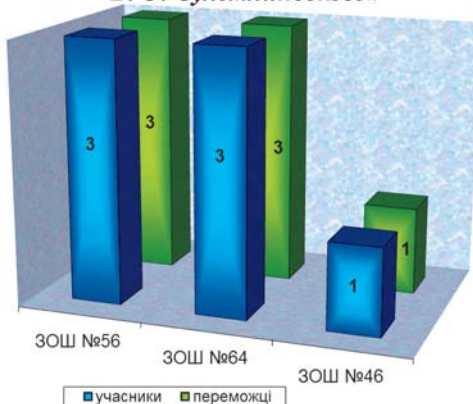

*III міський філолого-краснавчо-культурологічний
проект-конкурс із використанням
інформаційно-комунікативних технологій до 200-річчя з дня
народження Тараса Шевченка «Стежками долі Шевченка»*

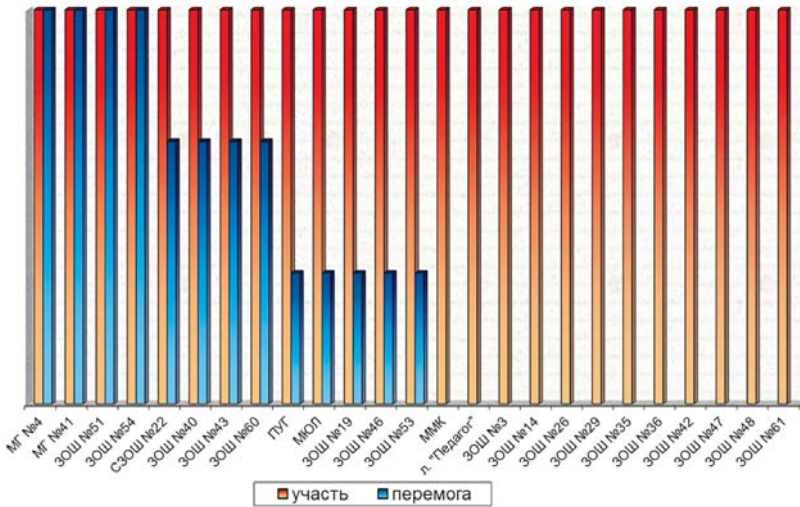

*Конкурс творчих робіт «Педагогічними стежинами
В. О. Сухомлинського»*

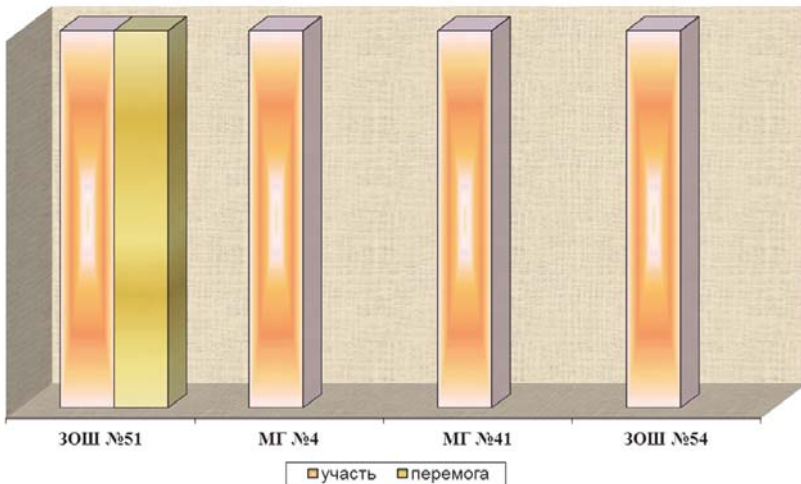

Конкурс «Ерудити професій» (міський етап)

Конкурс «Ерудити професій» (обласний етап)

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК МІСТА

Бібліотекар повинен давати не стільки знання, скільки відчуття безмежності знань, пробудити розум і уяву читача, щоб він міг самотійно заповнювати прогалини у знаннях про світ.

В. ІЛЬЧЕНКО

В історії розвитку людства поява бібліотек стала важливою інновацією. Шкільна бібліотека в наш час є універсальною структурою, без якої не може бути повноцінним навчально-виховний процес, його методичне та інформаційне забезпечення.

Інформаційна функція бібліотеки стає сьогодні головним аспектом, оскільки бібліотека не лише сама перетворюється на сучасне інформаційне середовище, а й допомагає стати таким усьому навчальному закладові для ефективного досягнення загальної мети – всебічного розвитку дитини.

Саме над вирішенням цієї проблеми і працюють шкільні бібліотекарі, використовуючи в своїй роботі великий арсенал засобів, за допомогою яких здійснюється пошук нових підходів до вивчення вдумливого сучасного читача.

На сучасному етапі розвитку освіти комп'ютер у шкільній бібліотеці вже не розкіш, а необхідна річ. По-перше, на даний час широко розповсюджуються навчальні програми, посібники на нових мультимедійних носіях, де в цифровому форматі поєднуються текст, кольорова графіка, відео та звук на CD та DVD-

дисках. Це дає змогу вчителю підготувати цікавий урок. По-друге, учні з задоволенням використовують такі матеріали для поглибленого вивчення шкільних предметів. А це, в свою чергу, підвищує мотивацію до навчання. На сьогоднішній день 40 шкільних бібліотек мають комп'ютерну техніку, 26 – доступ до мережі Інтернет. Впровадження в роботу шкільних бібліотек інформаційно-комп'ютерних технологій значно покращило якість обслуговування читачів. Це, в першу чергу, доступ до інформаційних ресурсів бібліотек міста та Зведеного електронного каталогу.

Одним із завдань методичної роботи на сучасному етапі є активізація творчих здібностей бібліотекарів. Творчий характер закладений у самій суті бібліотечної професії. До творчості біблі-

отекаря спонукає і сьогоднішня ситуація в освіті, ситуація реформування і постійних змін. Саме тому з кожним роком зростає кількість бібліотекарів, які застосовують у своїй роботі як традиційні, так і інноваційні методи, зокрема проектні тех-

нології. Одним із таких масштабних проектів, що сприяв вихованню патріотизму, любові до малої Батьківщини, збереженню її історико-культурної спадщини, став міський фестиваль дитячого читання «Місто, яке читає».

Учасники фестивалю досліджували життя та творчість миколаївських письменників та поетів, їх внесок в історію Миколаївщини. Це і написання творчих робіт, і пошуково-дослідницька робота, і створення електронних презентацій, і проектна діяльність.

Незабутнє враження справили на учнів зустрічі з видатними людьми, дослідниками історії та культури краю, літературознавцями, місцевими письменниками та поетами: Л. Чижовою, О. Любаровою, В. Марущак, І. Гудим, О. Сквірською, Н. Івановою, А. Левченко, Л. Бабенко, С. Бойчук, Т. Губською, І. Топоровим, А. Суровим, О. Головатим, Д. Кремінем, Т. Кремінем, О. Сичовим, В. Качуриним, Л. Ратич, Р. Сафіним, О. Ковальовою.

У кожному навчальному закладі, який взяв участь у фестивалі, пройшли різноманітні масові заходи: конкурси малюнків: «Якщо не було б на світі корабелів, то не було б Колумбів ніколи», «Моя улюблена книжка», «Мій улюблений книжковий герой»; читання напам'ять віршів миколаївських поетів К. Голубкової, В. Качуріна, Л. Вороніна, Г. Компанієць, В. Бойченка, В. Пучкова, М. Лисянського, А. Болтянського, Л. Чижової, П. Качана; конкурси літературознавчого читання «Як тебе не любити, Миколаєве мій»; брейн-ринги знавців краєзнавчої літератури «Під сузір'ям знайомих імен»; пізнавально-розважальні ігри за літературними творами «Найрозумніший»; літературно-поетичні години «Миколаїв – краще місто на землі»; шкільні етапи конкурсу «Знавці краєзнавчої літератури» та ін.

Шкільні бібліотекарі творчо використовують доробок місцевих поетів і прозаїків, які возвеличують рідний край: популяризуються їх твори, розкриваються життєві й творчі біографії поетів, організовуються зустрічі з ними.

Відтворення історичних подій, фактів, імен визначних людей краю, пошук старовинних фото, періодичних видань дали можливість кожному учаснику фестивалю поринути у минуле нашого краю, пізнати його сьогодення та зазирнути у майбутнє.

Крок за кроком шкільна бібліотека стає центром інтелектуального розвитку особистості, а бібліотекар – партнер у вирішенні цього важливого педагогічного завдання.

Науково-педагогічна бібліотека продовжує впроваджувати інформаційно-комп'ютерні технології в практику своєї роботи та шкільних бібліотек міста. Запроваджені нові послуги для педагогів міста, в тому числі і дистанційні: віртуальна бібліографічна довідка, повні тексти видань бібліотеки та науково-методичного центру, доступ до електронних версій педагогічних видань видавництва «Основа» та «Пресс-Альянс».

Сайт бібліотеки (www.library.mk.ua) визнано кращим серед спеціальних бібліотек України.

Бібліотека спільно з Миколаївською асоціацією шкільних бібліотек та видавництвом Ірини Гудим додатково залучили більше 10 тис. грн на поповнення фондів шкільних бібліотек. Цьому сприяла активна участь шкільних бібліотекарів у літературних конкурсах, грантових тренінгах, активна робота по створенню власних та корпоративних електронних ресурсів.

Активну участь у цих заходах зазвичай беруть ті шкільні бібліотеки, в яких створені відповідні умови.

Згідно з матеріалами дослідження, проведеного науково-педагогічною бібліотекою спільно з центром вивчення громадської думки «Наваль-експерт», більшість опитаних керівників навчальних закладів вважають, що сучасна шкільна бібліотека повинна виконувати функцію універсального освітнього, інформаційного та культурного центру. Вже сьогодні 33 шкільні бібліотеки обладнані комп'ютерною технікою, а 22 мають доступ в Інтернет та створюють власні електронні ресурси. Таким чином, вже зараз їх можна назвати сучасними бібліотечно-інформаційними центрами (повний текст дослідження на сайті бібліотеки).

Сподіваємося на позитивну динаміку і в наступному році.

ХРАМОМ НАУКИ ШКОЛУ РОБЛЯТЬ УЧИТЕЛІ

*Дитинство – це світ з іншими
життєвими нормами, з іншими
поглядами, навіть з іншою мовою.
І зрозуміти цей світ може тільки
педагог, який і розумом, і серцем,
і душею відданий справі освіти.*

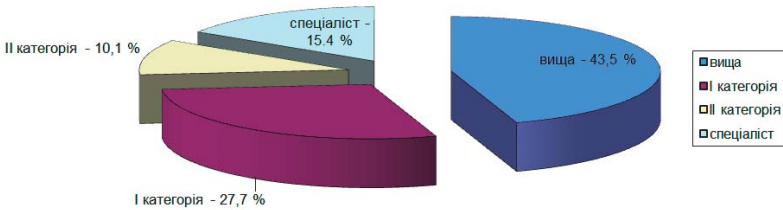
В. О. СУХОМЛИНСЬКИЙ

20 років незалежності України докорінно змінили педагогічну палітру міста. На наше глибоке переконання, немає загального шляху, однакового для всіх закладів: кожний має віднайти свою стежину в русі до загальної мети й головних орієнтирів. А вони чіткі і прозорі – плекання такої патріотично налаштованої особистості, яка стане носієм високої моралі, національної гідності і великого освітнього потенціалу. І це закономірно, адже ми маємо потужний арсенал педагогічних кадрів, які навчають і виховують понад 55 тисяч дітей.

Кадрове забезпечення є одним із пріоритетних у місті. Теза «Якість освіти – це, насамперед, якість педагогічної діяльності» – стрижень кадрової політики. По-перше, це діюча в місті високо-професійна методична служба. По-друге, це створення умов для саморозвитку педагогів. По-третє, це проходження курсів підвищення кваліфікації. Забезпеченість педагогічними кадрами у 2011–2012 н.р. становить 100%. Кадровий потенціал педагогічних працівників характеризується високим професійним рівнем.

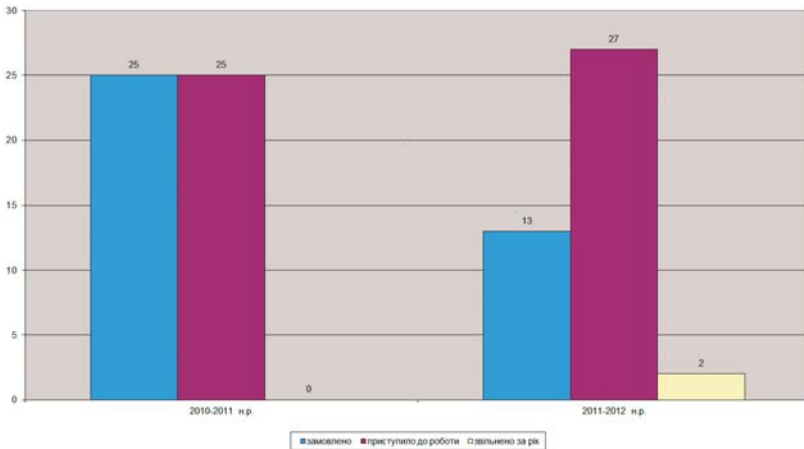
Якісний склад
2011/2012 н.р.

В управлінні освіти Миколаївської міської ради створений і функціонує інформаційний банк даних щодо потреби навчальних закладів у педагогічних працівниках. Відділом кадрів розроблено програму вакансій педагогічних працівників з кожного предмету по всіх навчальних закладах міста.

Всі випускники, які навчалися за рахунок державного бюджету та були замовлені міським управлінням освіти, призначені до навчальних закладів міста. Крім того, призначено значну кількість молодих учителів, які навчалися за власні кошти.

Замовлення молодих спеціалістів

Для надання адресної кваліфікованої допомоги молодому спеціалісту в удосконаленні його професійних умінь, підвищення

рівня методичної підготовки організовано наставництво в кожному навчальному закладі міста. Співпраця з наставником допомагає молодому вчителю у виробленні власного стилю роботи, розвитку фахового потенціалу.

Щорічно Миколаївський Національний університет імені В. О. Сухомлинського укладає угоду з управлінням освіти Миколаївської міської ради та науково-методичним центром щодо практичної підготовки майбутніх педагогів на базі найкращих загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів м. Миколаєва.

Згідно з рішенням Миколаївської обласної ради від 30.11.2006 р. № 04 щодо передбачення у бюджеті видатків на одноразову адресну грошову допомогу відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2006 р. № 1361 розроблено договір про роботу молодих спеціалістів у загальноосвітніх навчальних закладах на строк не менше як три роки з наданням одноразової допомоги в п'ятикратному розмірі мінімальної заробітної плати. У цьому році укладено всього 6 договорів.

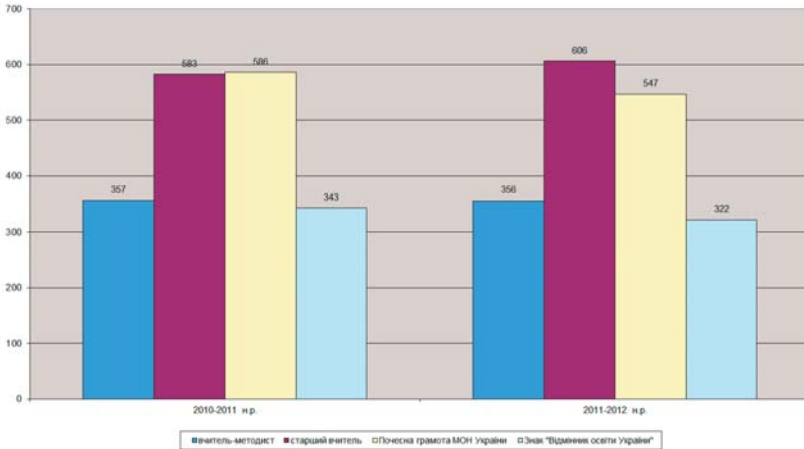
Забезпечення житлом, гуртожитком. У підпорядкуванні управління освіти знаходиться гуртожиток для одиноких учителів, де проживає 46 чол., та гуртожиток для малосімейних учителів, де проживає 102 чол. Всі молоді спеціалісти, які потребують місця в гуртожитку, забезпечені ним.

У бюджеті міста відсутні кошти на будівництво житла, а в житловому фонді квартири вивільнюються рідко через використання громадянами свого права на приватизацію. Тому згідно зі ст. 42, 43 Житлового кодексу України житлові приміщення надаються громадянам, які перебувають на обліку потребуючих поліпшення житлових умов, при підході черги. На підставі клопотань управління освіти щодо покращення житлових умов педагогічних працівників відділом обліку та розподілу житла по можливості вирішується дане питання, в тому числі із залученням різних видів кредитування.

Як показує досвід роботи, від високого професіоналізму кадрів залежить успіх будь-якої справи. Тому в місті приділяється велика увага підвищенню професійної майстерності педагогів. І як результат – 356 учителів мають педагогічне звання «учитель-методист», 606 – «старший учитель», 322 – нагороджені знаком «Відмінник освіти України».

Нагородження педпрацівників

АТЕСТАЦІЯ ПЕДКАДРІВ	2011 рік	2012 рік
Всього атестовано	370	335
Встановлено вищу кваліфікаційну категорію	75	60
Присвоєно звання «Старший учитель»	61	44
Присвоєно звання «Учитель-методист»	22	17
Нагороджено знаком «Відмінник освіти України»	4	2
Нагороджено Почесною грамотою МОН України	3	1
Нагороджено грамотою управління освіти і науки ОДА	139	131
Нагороджено грамотою управління освіти міської ради	184	205
Присвоєно звання «Вихователь-методист»	25	17
Присвоєно звання «Практичний психолог-методист»		3
Нагороджено знаком «Софія Русова»	1	1
Нагороджено знаком «Василь Сухомлинський»	2	2
Присвоєно звання «Керівник гуртка – методист»	1	
Присвоєно звання «Педагог-організатор-методист»		
Присвоєно педзвання «Старший вихователь»	4	2

Науково-методичний центр – ресурс підвищення якості освіти

*Якщо ви володієте знаннями, дайте іншим
запалити від нього свої світильники.*

Т. ФУЛЛЕР

Трансформації в освіті привели до зміни її базової парадигми, а саме – необхідності переходу від навчання знань, умінь, навичок до навчання здатності навчатися і самовдосконалюватися. Отже, по-новому постає питання про професійну компетентність учителя, керівника закладу, методичних працівників. Особистість педагогічного працівника, його професійна компетентність сьогодні, як ніколи, виявляються надзвичайно важливими умовами забезпечення ефективності процесу навчання і виховання. Основна мета перетворень – це якість освіти, яка в сучасному розумінні має задовольнити ті вимоги, які ставить до кожної особи суспільство. Здійснення повноцінних результативних змін у діяльності загальноосвітніх навчальних закладів неможливе без високого рівня науково-методичного забезпечення і стабільно творчо працюючих педагогічних працівників.

Перш за все, зміни відбуваються у підготовці дітей до життя й діяльності, що передбачає набуття особистістю життєвої компетентності. Це зумовлює необхідність змін у роботі з педагогічними кадрами – підготовці, перепідготовці, методичному супроводі. Робота НМЦ орієнтована не тільки на знанняву та методологічну підтримку професійної компетентності педагогів, а й на формування нового типу педагога, який потрібний сучасній школі.

Працівники НМЦ щороку організують та проводять близько 200 конференцій, педагогічних читань, семінарів, «круглих столів», майстер-класів, мета яких – інформування про зміни й доповнення в нормативно-правовій базі освітнього процесу, тенденції розвитку педагогічної науки, формування професійної компетентності педагогів в умовах особистісно зорієнтованого навчання. До виступів на засіданнях структурних методичних підрозділів запрошуються передусім науковці, які продукують методичні ідеї, а також педагогічні працівники, що втілюють такі ідеї у практичній діяльності. Програми та матеріали заходів

оприлюднюються на сайті науково-методичного центру. Це дає можливість посилити практичну доміанту заходів, зосередивши основну увагу на особливостях застосування у практичній роботі здобутих через сайт теоретичних відомостей з актуальних проблем розвитку освітньої галузі.

У місті організовано роботу майстер-класів за участі педагогів-професіоналів, переможців конкурсів, які володіють інноваційним досвідом роботи, індивідуальним стилем педагогічної діяльності, досягли високих результатів у навчанні, розвитку, вихованні учнів.

Найбільшого поширення отримали активні й інтерактивні форми та методи роботи.

Особлива увага приділяється навчанню керівних і педагогічних кадрів використанню інформаційних технологій в управлінській діяльності та навчально-виховному процесі.

Серед основних напрямків роботи НМЦ – узагальнення та поширення досвіду як педагогічних працівників, так і колективів. Розроблено методичні рекомендації щодо технології вивчення, узагальнення та поширення педагогічного досвіду в практику

роботи, сформовано банк педагогічного досвіду, медіатеку, підготовлено банери. Це дає можливість кожному педагогу ознайомитися із ними, щоб використовувати у практиці роботи. На базі вивчених досвідів створюються опорні заклади, проводяться майстер-класи, діють школи педагогічної майстерності. До нового навчального року працівники НМЦ організують роботу серпневих педагогічних студій, секцій для всіх категорій педагогічних працівників, де презентується робота кращих педагогів, результати науково-дослідної роботи, проходить роз'яснення нормативних документів.

Щорічно працівниками НМЦ видається до 120 методичних рекомендацій, буклетів, збірників практичних матеріалів на допомогу керівникам навчальних закладів, педагогам, працівникам методичних служб. Свої досягнення НМЦ щорічно представляє на виставках-презентаціях «Інноватика в освіті України» та «Сучасні навчальні заклади», які відзначені трьома золотими медалями. Виставки стали свідченням могутнього потенціалу системи освіти міста, творчого пошуку на шляху впровадження інновацій в освітній процес.

Така робота сприяє тому, що педагогічні працівники та керівники навчальних закладів міста беруть активну участь у виставках, конкурсах, їх досвід друкується на сторінках обласних, всеукраїнських видань.

КОНКУРСИ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2012»

У I (міському) турі конкурсу взяли участь 15 учителів із 12 навчальних закладів міста:

вчителі української мови та літератури:

- ПОДДУБНЯК ВАЛЕНТИНА ВІКТОРІВНА, ЗОШ № 19;
- НАЗАРЕНКО ЛЮДМИЛА АНАТОЛІВНА, ЗОШ № 45;

вчителі біології:

- НЕЗДОЛІЙ ГАЛИНА ГЕОРГІВНА, ЗОШ № 19;
- ТЕРЕЩЕНКО ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА, гімназія № 41;

вчителі етики:

- ЧЕРВАК ГАННА БОГДАНІВНА, інтернат № 4;
- СТОГОВА НАДІЯ АНАТОЛІЇВНА, ЗОШ № 20;

вчителі англійської мови:

- ЖУЛЕГО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА, спеціалізована загальноосвітня I–III ступенів школа № 22 з поглибленим вивченням англійської мови;
- САМОЙЛОВА ГАЛИНА ІВАНІВНА, ЗОШ № 44;
- ДЕМ'ЯНОВА ЮЛІЯ СЕРГІЇВНА, ЗОШ № 40;
- ПЛЕШИВЦЕВА ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА, гімназія № 4;

вчителі фізичного виховання:

- ТКАЧЕНКО ЛІДІЯ ЛЕОНІДІВНА, ЗОШ № 51;
- ЩЕРБИНА ЛЮДМИЛА АНДРІЇВНА, ЗОШ № 1 ім. Ольжича;
- ДАНИЛОВ ВІТАЛІЙ ЮРІЙОВИЧ, спеціалізована загальноосвітня I–III ступенів школа № 22 з поглибленим вивченням англійської мови;
- МАЛОФЕЄВ ІГОР ЮРІЙОВИЧ, ЗОШ № 3;
- ЮВІЦА ОЛЕКСАНДР ЯКОВИЧ, ЗОШ № 45.

Переможці міського та учасники обласного туру:

- ЗОШ № 20, спеціалізована загальноосвітня I–III ступенів школа № 22 (2 вчителів), ЗОШ № 45, гімназія № 41.

Переможці обласного туру:

- ЗОШ № 20, спеціалізована загальноосвітня I–III ступенів школа № 22, ЗОШ № 45, гімназія № 41.

У III (заключному) турі конкурсу друге місце посіла Назаренко Людмила Анатоліївна, учитель української мови і літератури Миколаївської ЗОШ I–III ступенів № 45, дипломанти – Терещенко Тетяна Миколаївна, учитель біології Миколаївської гімназії № 41, та Данилов Віталій Юрійович, учитель фізичної культури Миколаївської спеціалізованої ЗОШ I–III ступенів № 22 із поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу.

І ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«ТВОРЧИЙ УЧИТЕЛЬ – ОБДАРОВАННИЙ УЧЕНЬ»

Переможцем конкурсу стала БАЛАН ІРИНА ВІКТОРІВНА, учитель музичного мистецтва Миколаївської загальноосвітньої шко-

ли I–III ступенів № 28, яка посіла II місце (авторська програма «Програма та розробка занять шкільного музично-театрального гуртка «Прем'єра» за темами: «Сценічна мова. Розвиток голосу»; «Акторське тренування»; «Розвиток уяви у дітей»). Лауреатом конкурсу став ГОРБУНОВ СЕРГІЙ ВІКТОРОВИЧ, учитель Миколаївського морського ліцею імені професора М. Александрова (авторський розвивальний урок фізики).

ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС
ЗІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ
КОРСУН АНТОНІНА МИКОЛАЇВНА, учитель Миколаївської загальноосвітньої школи № 57, стала номінантом конкурсу у номінації «Українська мова та література», що проходив у межах Національного проекту «Відкритий світ».

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«МАНДРІВКА УКРАЇНОЮ»

Перемогу здобула ГІЖИНСЬКА КЛАВДІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА, вчитель географії Миколаївської ЗОШ № 64, в номінації «Стежками рідного краю». Конкурс проводився газетою «Краєзнавство. Географія. Туризм» разом з Українським філіалом Міжнародної академії дитячо-юнацького туризму і краєзнавства.

КОНКУРС НА УЧАСТЬ В АМЕРИКАНСЬКІЙ
ПРОГРАМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ТА ДОСЯГНЕНЬ УЧИТЕЛІВ / TEACHING EXCELLENCE
AND ACHIEVEMENT PROGRAM (TEA 2011)

Перемогу здобула СЕМІСЬКОВА ВІКТОРІЯ АНАТОЛІЇВНА, вчитель англійської мови Миколаївської гімназії № 2.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«ПОРТФОЛІО ШКОЛИ»

ЛИТОВЧЕНКО ОЛЬГА МИХАЙЛІВНА, учитель української мови та літератури Миколаївської гімназії №3, посіла II місце у номінації «Найкраще портфоліо вчителя». Лауреати конкурсу – у номінації «Портфоліо директора, заступника директора»: БЛАКИТНА ТЕТЯНА ІВАНІВНА, директор ЗОШ № 57, КОЛЕСНІЧЕНКО НАТАЛІЯ ФЕДОРІВНА, заступник директора Миколаївської гімна-

зії № 3; у номінації «Портфоліо школи»: ПАРАМОНОВА ТАМАРА ВОЛОДИМИРІВНА, директор юридичного ліцею, БОРИСОВЕЦЬ ОКСАНА ВІКТОРІВНА, заступник директора з НВР юридичного ліцею; у номінації «Портфоліо вчителя»: ЗІНЧЕНКО СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА, учитель інформатики Миколаївської гімназії №3.

КОНКУРС «РТ – ПЕРСПЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

КЛЬОПКА ІРИНА СТАНІСЛАВІВНА, вчитель ЗОШ № 26 – переможець конкурсу у номінації «Методична розробка факультативного заняття з предмету «Основи економіки» для учнів 1–7 класів за участю батьків.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС РОЗРОБОК УРОКІВ З ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОСТІ І НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Переможці – КУЛІШЕНКО ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ, заступник директора з виховної роботи, СТЕМКОВСЬКА ЯНА ЄВГЕНІВНА, практичний психолог СШМіПР.

МІСЬКИЙ КОНКУРС «НОВЕ ІМ'Я – 2011»

У конкурсі брали участь 17 учителів гуманітарного циклу із 14 навчальних закладів міста (ЗОШ № 14 (3), 36, 40, 44 (2), 45, 47, 51, 54, 56, 57, 60, 64, муніципальний колегіум, гімназія № 2). У фінал вийшли 5 учасників з таких навчальних закладів: гімназія № 2, ЗОШ № 51, 57, 60, ММК. Абсолютним переможцем конкурсу стала ІРТИЩЕВА ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА, вчитель історії ЗОШ № 51. Нагороджено учасників конкурсу в номінаціях: «Білий лелека» (віра в дітей та уміння вести за собою) – СЕМІСЬКОВУ ВІКТОРІЮ АНАТОЛІЇВНУ, вчителя англійської мови Миколаївської гімназії № 2; «Кришталева куля» (філософське мислення) – ІРТИЩЕВУ ОЛЕНУ АНАТОЛІЇВНУ, вчителя історії ЗОШ № 51; «Золоте яблуко» (інновації у навчанні) – КОРСУН АНТОНІНУ МИКОЛАЇВНУ, вчителя світової літератури ЗОШ № 57; «Червоні вітрила» (віра, надія, покликання) – ПАШАК ЮЛІЮ ВОЛОДИМИРІВНУ, вчителя англійської мови ЗОШ № 60; «Чарівна перлина» (методичні знахідки) – МАРТИНЮКА ВОЛОДИМИРА БОРИСОВИЧА, вчителя української мови та літератури Миколаївського муніципального колегіуму.

МІСЬКИЙ ЗАОЧНИЙ КОНКУРС
«КЛАСНИЙ КЕРІВНИК – 2012»

На конкурс було подано 35 робіт із 27 навчальних закладів: ЗОШ № 4, 12, 14, 19(2), 22(2), 24, 25(2), 28, 29, 34, 36(2), 37, 39, 40 (2), 43, 44, 45, 51(2), 54(2), 59, 60, 64, 65, ШМіПР(2), гімназія № 4, економічний ліцей № 1, морський ліцей.

Переможцями стали класні керівники у таких номінаціях:

«Вчителі початкових класів»:

- I місце – РОМАНЕНКО О. В., вчитель ЗОШ № 12,
НЕВСЬКА І. В., вчитель ЗОШ № 59;
- II місце – ШУВАЛОВА О. В., вчитель ЗОШ № 25,
ДАВИДЕНКО Т. А., вчитель ЗОШ № 40,
НЕЧАСНКО Я. О., вчитель ЗОШ № 51,
ЛЮТА С. М., вчитель ЗОШ № 65
СЕРЕДА О. В., вчитель СШМіПР;
- III місце – ФЛЕРЧУК Т. В., вчитель СЗОШ № 22,
ГАГА Н. А., вчитель ЗОШ № 39,
ЄРОХІНА Г. Д., вчитель ЗОШ № 54;

«Класні керівники 5–11 класів загальноосвітніх шкіл»:

- I місце – МАРКОВСЬКА Н. М., вчитель ЗОШ № 34,
СКОРОПЛЯС Л. Ф., вчитель ЗОШ № 43;
- II місце – КАБАЛЬНОВА А. В., вчитель ЗОШ № 14,
ШЕВЧЕНКО М. М., вчитель ЗОШ № 25,
ЧЕРКЕС О. В., вчитель ЗОШ № 28,
КОСТИНЕНКО О. В., вчитель ЗОШ № 36,
ВОЛЧЕНКО О. А., вчитель ЗОШ № 37,
ШМАКОВА Н. Ю., вчитель ЗОШ № 44,
МУКАН Н. М., вчитель ЗОШ № 51,
ТАРАСОВА Н. О., вчитель ЗОШ № 54;
- III місце – ЧЕРНЮК А. В., вчитель ЗОШ № 19,
ГАЙЧЕНКО Н. А., вчитель ЗОШ № 29,
ГОРДІЄЦЬ І. А., вчитель ЗОШ № 64.

«Класні керівники 5–11 класів гімназій, ліцеїв, колегіумів»:

- II місце – ДЬОМІНА О. В., вчитель гімназії № 4,
ЛИТВІНЕНКО О. О., СЗОШ № 22
з поглибленим вивченням англійської мови;

III місце – КУЗНЕЦОВА І. Д., вчитель спеціалізованої школи мистецтв і прикладних ремесел,
ХЛИСТОВА О. Р., вчитель Миколаївського економічного ліцею № 1,
НЕВЯРОВИЧ Н. В., вчитель Миколаївського морського ліцею.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС-ЗАХИСТ
СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ –
ШКОЛИ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю

У I (міському) турі конкурсу взяли участь 8 навчальних закладів: ДНЗ № 144 «Горобинька», ММК, ЗОШ № 25, 42, 37, 40, міська станція юних натуралістів, Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району.

Переможці міського та учасники обласного туру:

- ДНЗ № 144, ММК, ЗОШ № 25, міська станція юних натуралістів, Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району.

Переможці обласного туру:

- I місце – ММК, міська станція юних натуралістів,
- II місце – ДНЗ № 144, ЗОШ № 25, Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району.

ОБЛАСНИЙ КОНКУРС ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ
« ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ОСВІТЯН РЕГІОНУ »

Взяли участь в обласному конкурсі: 7 учасників

Переможці:

- Педагогічний колектив ДНЗ № 103 – диплом I ступеня в номінації «Інноваційні технології в дошкільній, початковій і позашкільній освіті»;
- КРУТІЄНКО С. А., заступник директора з навчально-виховної роботи ЗОШ № 57 – диплом I ступеня в номінації «Інноваційні технології в методичній діяльності»;
- ДЕМЧЕНКО О. Д., вчитель хімії ЗОШ № 57 – диплом I ступеня в номінації «Інноваційні технології в навчально-виховному процесі»;
- АРХІПОВА А. Є., заступник директора з виховної роботи гімназії № 4 – диплом II ступеня в номінації «Інноваційні технології в навчально-виховному процесі»;

- БАЗУЛЬКО Є. П., учитель фізики ЗОШ № 48 – диплом I ступеня в номінації «Інноваційні технології в роботі з обдарованою молоддю»;
- БРАТОШЕВСЬКА С. В., заступник директора з навчально-виховної роботи ЗОШ № 29 – диплом II ступеня в номінації «Інноваційні технології в роботі з обдарованою молоддю».

Учасниця:

- Грицюк Л. А., директор ЗОШ № 29.

Отже, успіх педагогічної діяльності сьогодні визначається не тільки й не стільки ступенем професійної підготовки вчителя, рівнем знань, скільки бажанням і можливостями поглиблювати теоретичні знання та відшліфувати практичні вміння, тобто постійно підвищувати рівень професійної компетентності, формувати педагогічну позицію.

Наш практичний досвід інноваційного розвитку освіти вказує на те, що в місті формується цілісна система, де державні стандарти узгоджуються з регіональним компонентом, створюється дієвий зв'язок між органами управління та методичними службами, нової якості набуває система науково-методичного супроводу регіональної системи освіти, у свою чергу, така взаємодія забезпечує реальні умови для поширення й поглиблення інновацій в регіоні.

На шляху розвитку та вдосконалення освітнього простору навчальних закладів

Міська комплексна програма «Освіта» створена відповідно до Стратегії економічного та соціального розвитку м. Миколаєва з визначенням перспектив освітньої галузі зокрема. Основною метою програми «Освіта» є визначення стратегії й тактики розвитку освітньої галузі з урахуванням потреб територіальної громади міста щодо рівня освіти, сучасних світових тенденцій до глобалізації, розвитку науково-інформаційних технологій, досягнень у впровадженні педагогічних новацій та за підсумками аналізу результатів її розвитку. Програма складається з комплексу науково-методичних, матеріально-технічних, фінансово-економічних заходів, що подано у підпрограмах.

У результаті впровадження програми намітилися позитивні тенденції:

- забезпечено впровадження різних форм здобуття дошкільної освіти;
- удосконалено мережу загальноосвітніх навчальних закладів, що задовольняє освітній потреби батьківської громадськості, в тому числі учнівської молоді, щодо вивчення державної мови та мов національних меншин України;
- стабілізовано мережу позашкільних навчальних закладів;
- створено комплексну систему педагогічної, медичної та соціальної реабілітації;
- забезпечено захист прав дітей, про що свідчить демократизація шкільного управління: побудовано систему шкільного й міського учнівського самоврядування, розроблено комплекс заходів щодо формування правової культури учнівської молоді;
- впроваджено інноваційні форми організації освітньої діяльності;
- розширено географію експериментальних майданчиків та центрів інноваційної діяльності;
- підвищено ефективність роботи навчальних закладів;
- забезпечено стале зростання педагогічної майстерності освітян.

Муніципальна система освіти здобуває авторитет і визнання через професіоналізм, майстерність, творчість учителя. Якість виконання освітніх завдань значною мірою залежить від органі-

зації нової системи управління. Саме керівники завдяки їхньому вмінню розробляти стратегії ефективного управління навчальними закладами, здійснення критичного аналізу власної діяльності, забезпечення системного підходу до планування, встановлення зв'язків між аналізом стану справ та результатами навчально-виховної діяльності обирають надійну траєкторію інноваційного розвитку навчальних закладів та освіти в цілому. Очільники педагогічних колективів бачать перспективи подальшого розвитку закладу, вони є лідерами, менеджерами освіти.

Реалії сьогодення вимагають від адміністрації навчального закладу професіоналізму в усіх напрямках діяльності: і в створенні умов для навчання, самовираження і самореалізації особистості учня та вчителя, і в оптимізації управління людьми, і у вирішенні питань фінансово-господарської діяльності навчального закладу. З цією метою управління освіти та науково-методичний центр організували систематичну роботу з підвищення управлінської компетентності керівних кадрів міста.

В основу формування змісту професійної освіти керівників навчальних закладів покладено системний, компетентісно зорієнтований, діяльнісний підходи. Зміст роботи визначено на діагностичній основі з урахуванням результатів роботи навчальних закладів, утруднень, що виникають у роботі керівників, вимог сьогодення до освіти. Змістова насиченість формувалась на підставі:

- висвітлення провідних напрямків у розвитку сучасної освіти, результатів наукових досліджень, сучасних педагогічних та управлінських технологій;
- відкритості змісту освіти, можливості його коректування на підставі діагностики та самооцінки рівня інформаційних потреб для подальшої самоосвіти;
- урахування вимог для конкретної категорії управлінців, особливостей їх професійних попитів.

У роботі з керівними та педагогічними кадрами управління освіти та НМЦ взяли курс на забезпечення результативності в управлінні навчальними закладами, вироблення власного стилю роботи кожного керівника; модернізації управлінської діяльності, безперервності системи громадянського виховання, зростання педагогічної майстерності, підвищення якості навчання і виховання через використання особистісно орієнтованих підходів.

З метою ознайомлення з сучасними науковими підходами в управлінні навчальним закладом на базі ЗОШ № 3, 42, 11, 22, ММК було проведено семінари «Стиль керівництва навчальним закладом та створення і підтримка сприятливого клімату в колективі», «Аналіз уроку – один із основних інструментів реалізації психолого-педагогічного аспекту внутрішкільного управління», «Особливості уроків іноземної мови в початковій школі», «Керування самоосвітою вчителів як запорука своєчасної модернізації педагогічного колективу». В рамках Школи управлінської майстерності проведено майстер-клас директора ЗОШ № 57 Блакитної Т. І., ознайомлено з досвідом роботи педагогічного колективу ЗОШ № 20 з правової освіти, гімназії № 3 з впровадження ІКТ в навчально-виховний процес та управлінську діяльність. Проведено тренінги, майстерню ділової комунікації, консультації з тем «Організація однокомплектного профільного класу: проблеми і шляхи їх вирішення» (ЗОШ № 46), «Робота з охорони праці», «Річний план роботи школи: структура, зміст, технологія розробки. Розвивальний потенціал плану», що дало змогу зробити аналіз власної діяльності, визначити перспективи розвитку школи на основі програмно-цільового, стратегічного, адаптивного управління, виробити стратегію розвитку закладу та шляхи її реалізації. Заступники директора ММК, гімназій № 3, 4, ліцею «Педагог» Денисенко О. М., Коваль І. І., Башко І. Ю., Рибак Н. А. представили моделі організації самоосвітньої діяльності педагогів у системі методичної роботи навчального закладу. Такий обмін думками, ідеями, знахідками якнайкраще стимулює поширення інновацій серед освітян міста. З метою забезпечення необхідних умов для вдосконалення професійного та методичного рівня новопризначених керівників, піднесення рівня їх компетентності системно діяла Школа молодого директора, мета якої – надання практичної допомоги в питаннях удосконалення теоретичних знань з менеджменту і підвищення педагогічної майстерності та управлінських вмінь, сприяння формуванню індивідуального стилю творчої діяльності. В Школі молодого директора навчання було спрямоване не тільки на засвоєння теоретичних знань з управління навчальним закладом, а й на формування організаційно-методичних умінь, необхідних для виконання обов'язків керівника. Велика увага приділялась індивідуальному кон-

сультуванню. Заняття проходили у формі лекцій, круглих столів, практичних занять. Практичні заняття на базі НМЦ, ЗОШ № 42, 64 проводилися з метою оволодіння слухачами навичками, прийомами, діями, передбаченими навчальною програмою, у тому числі організаційно-методичними вміннями, необхідними для керівника установи. Лекції давали систематизовані наукові знання з проблем управління. На допомогу слухачам Школи молодого керівника науково-методичним центром видається збірка «Молодому директору», збірники з досвіду роботи керівників міста, розробляються рекомендації з актуальних питань управлінської майстерності.

І як результат – більшість директорів уміють сприймати нове, налаштовувати себе до інноваційної діяльності при збереженні традицій та надбань педагогічного колективу, бачити перспективу розвитку, заглянути в майбутнє, знаходити найбільш вірні шляхи до вирішення виникаючих проблем, долати все застаріле та віджиле, йти на розумний ризик та експеримент заради ствердження нового, передового, розуміючи, що від цього залежить траєкторія руху закладу до успішної та ефективної школи.

У школах нового типу: ЗОШ № 19, 45, 3, 43, 54, 24, 34, 42 та ін. – інновації в управлінській діяльності простежуються у змісті і методах управління закладом: запровадження модернізованих управлінських функцій керівника закладу в практику роботи, громадсько-державних форм управління, економічних методів управління, адаптивного, особистісно орієнтованого управління тощо. В основу роботи ЗОШ № 56, 28, СЗОШ № 22 та ін. покладена ідея розвитку навчального закладу через проектну форму управління, де кожен із проектів указує на цілеспрямовано визначений напрям діяльності навчального закладу у взаємодії із загальними цілями школи. Експериментальні НЗ – заклади, які не лише реалізують основні завдання держави щодо забезпечення дітей дошкільного і шкільного віку належною освітою, але постійно знаходяться в пошуках нових педагогічних ідей. Спираючись на новітні досягнення в галузі педагогічної теорії та практики, а також потенційні можливості педагогічного колективу до продуктивної творчої діяльності, ними розроблені програми дослідно-експериментальної діяльності, спрогнозовані результати та можливі негативні недоліки. Є в навчальних закладах і комплексний управ-

лінський досвід по реалізації завдань освітянських реформ. Особливої уваги заслуговує робота директора ЗНЗ № 42 Бондаревої Л. Л. На основі узагальненого досвіду її роботи «Модернізація управлінської діяльності директора школи» МОІППО та НМЦ провели серію занять для молодих керівників, слухачів школи резерву кадрів та курсів підвищення кваліфікації. Знайомлячись із досвідом директора, всі бажаючі можуть системно реалізувати складні шляхи підвищення якості освіти від профільної диференціації навчально-виховного процесу до державно-громадського управління школою.

14 лютого 2012 року міський голова Чайка В. Д. відвідав ЗОШ № 1, 45, 47. Мер міста в котрий раз переконався, що в школах м. Миколаєва працюють творчі педагогічні колективи. Так, у ЗОШ №45 ефективно спрацьовує система відкриття та функціонування кабінетів за підтримкою депутатів Миколаївської міської ради та відомих мешканців нашого міста, яку започаткував директор ЗОШ № 45 Целіщев О. С. За допомогою голови облдержадміністрації Круглова М. П. обладнано сучасною технікою кабінет інформатики. Ігрову кімнату для першокласників подарував директор ООО «Линкорн» Андрій Стефанович. У школі відкриті кабінети депутатів міської ради О. Медведєва та А. Дюміна.

Вихованці ЗОШ № 45 розповіли про отримані враження від поїздки у Польщу меру міста та начальнику управління освіти

Миколаївської міської ради Деркач Г. І. Діти передали Володимир-у Дмитровичу в центрі інтернаціональної дружби школи подарунок від мера польського міста Загвіже.

Завдяки цілеспрямованій роботі з керівниками поліпшується якість управління освітою. Керівництво навчальними закладами здійснюється на засадах впровадження державно-громадського управління, інноваційних технологій (моніторингові дослідження, проектна та інтерактивні технології, ІКТ). Показ досягнень педагогічних колективів закладів освіти в справі відродження національної школи, пропаганди досягнень вчителів у навчально-виховному процесі здійснює міська виставка педагогічної творчості «Освіта Миколаєва», яка проходить в рамках серпневої конференції. Напрацювання управлінців представлені на дистанційних семінарах, користуються попитом колег з усієї України та зарубіжних країн, відмічені нагородами на всеукраїнських, міжнародних виставках, висвітлюються в засобах масової інформації, мережі Інтернет, друкуються у фахових виданнях. У Третій Національній виставці-презентації «Інноватика в сучасній освіті» взяли участь: управління освіти, НМЦ, ДНЗ № 50 «Дельфін», № 148 «Катруся», № 140 «Малятко», № 142 «Зоряний», гімназії № 3, 4, ЗОШ № 1, 25, Палац творчості учнів, Дитячий центр позашкільної роботи Корабельного району, Будинок творчості дітей та юнацтва Ленінського району, ММК, Перша українська гімназія ім. М. Аркаса. Знаменною для нас була виставка ще й тим, що відкривали її вихованці Палацу творчості учнів, серед яких асамблея класичного танцю «Дивертисмент», шоу-гурт «Каприз», танцювальні ансамблі «Юність Прибужжя» та «Джерельце».

За результатами виставки золотими медалями та дипломами нагороджені: науково-методичний центр, муніципальний колегіум, Перша українська гімназія імені М. Аркаса; дипломи та срібні медалі отримали гімназія № 4, дошкільний навчальний заклад № 148.

У Третій Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2012» взяли участь НМЦ, ДНЗ № 141 «Зірочка», ЗОШ № 1, 25, 42, 46, 50, юридичний ліцей, економічний ліцей № 2, Перша українська гімназія ім. М. Аркаса, СШМіПР «Академія дитячої творчості». Це створює позитивний імідж освіти Миколаєва.

Керівники навчальних закладів, їхні заступники, вчителі є лауреатами Всеукраїнського конкурсу «Портфоліо школи»:

- ЛИТОВЧЕНКО О. М., вчитель української мови і літератури Миколаївської гімназії № 3;
- БЛАКИТНА Т. І., директор Миколаївської загальноосвітньої школи № 57;
- ПАРАМОНОВА Т. В., директор Миколаївського юридичного ліцею;
- БОРИСОВЕЦЬ О. В., заступник директора з навчально-виховної роботи юридичного ліцею;
- КОЛЕСНІЧЕНКО Н. Ф., заступник директора з виховної роботи гімназії №3;
- АРХІПОВА А. Є., заступник директора з виховної роботи гімназії №4.

За три останніх роки управління освіти та тринадцять загальноосвітніх навчальних закладів відзначено дипломами за участь у загальноукраїнській громадській акції «Флагмани освіти і науки України». Дипломами за вагомий внесок у розвиток іміджу освіти у 2012 році відзначено управління освіти та керівників ЗОШ № 24, 30, 46, гімназії № 4, Палацу творчості учнів, Першої української гімназії імені М. Аркаса.

Отже, створена модель діяльності забезпечила пріоритет суб'єктної позиції керівника, дозволила підвищити його особисту відповідальність за рівень власного професіоналізму. Проте усі види колективних форм методичної роботи не спроможні належно повнотою відобразити індивідуальні потреби кожного керівника в удосконаленні професійної майстерності. Це завдання розв'язує система самоосвіти керівників, на стимулювання якої також була спрямована діяльність НМЦ. Практика свідчить: творчий потенціал навчальних закладів – величезний. Потрібно лише розбудити його вмiлими управлінськими діями.

Знайомтесь – досвід

БОНДАРЄВА ЛЮДМИЛА ЛЕОНТІЇВНА працює директором ЗОШ № 42 з 1984 року. Людмила Леонтіївна – вчитель вищої категорії, вчитель-методист, Відмінник освіти України, заслужений працівник освіти України, лауреат конкурсу «100 кращих керівників шкіл України», Флагман освіти і науки України.

Її наукові інтереси спрямовані на стратегічне управління, програмно-цільовий підхід. Разом з педагогічним колективом вона створила школу, яка є:

- конкурентоспроможною в оточуючому соціумі;
- лідируючою щодо поглибленого вивчення фізики;
- мобільною у здійсненні інноваційних та здоров'язберігаючих перетворень у навчально-виховному процесі;
- стабільною щодо узагальнення і розповсюдження досвіду управлінської діяльності через всеукраїнські, обласні педагогічні видання з питань охорони праці, планування роботи школи, системи контролю, управління персоналом;
- особистісно орієнтованою щодо участі у загальнодержавних програмах підтримки обдарованої та творчої молоді.

За ініціативою директора школи:

- відкритий перший у м. Николаєві клас комп'ютерної техніки;
- відкритий перший у місті кабінет психології та психологічного розвантаження.

Вперше в місті школа підписала договір з ВНЗ (Миколаївським кораблебудівним інститутом) щодо довузівської підготовки школярів;

- започаткована «Школа майстерності керівника»;
- започатковані експерименти «Формування здоров'язберігаючих компетентностей учнів засобами розвивального середовища «школи здоров'я та розвитку» та «Медіакультура»;
- школа є базовою з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, для проходження педагогічної практики студентів Миколаївського національного університету імені

В. О. Сухомлинського, для слухачів курсів обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, керівників шкіл з питань управління навчальним закладом, організації методичної і виховної роботи, викладачів фізкультури і трудового навчання, резерву керівних кадрів.

Директором школи розроблена система річного планування, система контролю за виконанням управлінських рішень, Програма розвитку школи, Перспективне планування, створений сталий колектив педагогів-однодумців та згуртована і дієва управлінська команда.

За результатами 2011–2012 н.р. з 586 учнів школи 72,8% учнів стали учасниками та переможцями олімпіад і конкурсів різних рівнів.

Репутація школи за оцінками зовнішньої експертизи

Нагороди різних рівнів	Рік отримання	Підстава
Конкурс «100 кращих керівників шкіл України»	2007	Диплом лауреата конкурсу
Громадська акція «Флагмани освіти і науки України»	2010	Диплом лауреата громадської акції
Міжнародна виставка «Сучасні навчальні заклади – 2010»	2010	Диплом за модернізацію національної системи освіти
Міжнародна виставка «Сучасні навчальні заклади – 2011»	2011	Диплом за інноваційну діяльність у національній системі освіти
Обласний тур Всеукраїнського огляду-конкурсу на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах системи освіти України	2011	Диплом Міністерства освіти і науки України за I місце у номінації «Міські загальноосвітні навчальні заклади»
Міжнародна виставка «Сучасні навчальні заклади – 2012»	2012	Диплом за модернізацію національної системи освіти

Публікації, підготовлені директором школи Бондаревою Л. Л.

Назва публікації	Де видано	Рік видання
Планування роботи школи	Видавнича група «Основа»	Харків 2010
Управління в сучасній школі	Миколаївський державний педагогічний інститут	Миколаїв 1997
Збірник статей і доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Національне виховання в сучасній школі»	Видавничо-поліграфічне товариство «ВІК»	Коломия 1997
Матеріали міжнародного конгресу «ІнтерЕНІО-97» «Модель школи як цілісна система»	Міжнародна академія енерго-інформаційних наук	Крим 1997
Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Між наукою та практикою»	Інститут педагогіки АПН України	Херсон 2003
Система контролю за виконанням управлінських рішень	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Миколаїв 2007
Охорона праці: адміністративна ланка	Журнал «Директор школи»	2007
Система контролю за виконанням управлінських рішень	Інформаційно-методичний журнал «Школа», № 2(38)	2009
На допомогу молодому директору	Науково-методичний центр	Миколаїв 2009
Система контролю за виконанням управлінських рішень	Сучасна школа України, № 2(206)	2009
Планування роботи школи «Річний план роботи школи»	Видавнича група «Основа»	Харків 2010
Навчаючи і навчаючись – не забирай здоров'я	Газета «Здоров'я та фізична культура», №7	2010
Річний план роботи школи	Журнал «Управління школою» №16 (172), №17-18 (173-174)	2007

Адреси перспективного педагогічного досвіду по створенню та функціонуванню системи управління з охорони праці та охорони дитинства

Охорона праці:

- Гімназії № 3, 4, 41, економічний ліцей № 1, СЗОШ № 22, ЗОШ № 3, 28, 42, 43, 46, 53, 54, 56, 57, 60, 64 (Письменна М. Ф., Гурець В. А., Масюта Л. Ю., Шалар Л. В., Богун П. М., Зінченко Д. Є., Звоник В. І., Бондарева Л. Ю., Курбакова Л. В., Тельнова С. А., Ушакова Л. І., Звоник О. В., Мазур О. М., Блакитна Т. І., Боярська Н. О., Павлюк А. М.).
- ДНЗ № 12, 20, 22, 49, 52, 60, 64, 68, 82, 103, 115, 125, 131, 132, 134, 141, 144, 148 (Вецало Г. Є., Гаврилова О. І., Жидкова І. М., Черненко Л. Г., Січева-Целищева Т. М., Яковлева В. В., Паначова О. А., Холод І. А., Богун Л. В., Коптенко Т. М., Фомічова В. В., Травіна А. М., Градецька Г. В., Жир Н. В., Мойсеєнко О. В., Шатня Н. О., Білоус Л. Л., Константинова О. О.).
- ПНЗ: Палац творчості учнів (Саранчина С. М.).

Охорона дитинства:

- СШМіПР, гімназія № 3, ЗОШ № 24, 28, 37, 44, 57 (Матвєєва Г. Д., Письменна М. Ф., Жеребцова Т. В., Звоник В. І., Кінаш А. А., Харченко Г. І., Блакитна Т. І.).
- ДНЗ № 68 (Холод І. А.).

Підготовка до реалізації Державного стандарту загальної початкової освіти

У структурі загальної середньої освіти особливе місце належить початковій школі, бо це – фундамент шкільного життя. Від того, як буде його закладено, залежить подальший успіх дитини у навчанні. А тому на вчителів початкових класів лягає особлива відповідальність за якість освіти.

2012 рік є особливим для початкової школи. Постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 затверджено нову редакцію Державного стандарту загальної початкової освіти. З 1 вересня 2012 року розпочинається його впровадження. Миколаївським міським науково-методичним центром було розроблено ряд заходів з підготовки педагогічних працівників до змін, які відбудуться у початковій школі.

Для здійснення методичної роботи використано каскадну модель навчання.

Науково-методичний центр управління освіти Миколаївської міської ради тісно співпрацює з Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти. Відповідно до наказу управління освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації на базі НМЦ створено творчу лабораторію розвитку початкової освіти. До неї ввійшли досвідчені педагогічні працівники, вчителі-методисти. Вони ґрунтовно вивчили зміни, внесені до нової редакції Держстандарту, провели порівняль-

МОІППО
Обласна творча лабораторія
розвитку початкової освіти

МНМЦ
Міська творча лабораторія
розвитку початкової освіти

Міське методичне об'єднання
вчителів початкових класів

Шкільне методичне об'єднання
вчителів початкових класів

Вчителі 1 класів

Учні

ний аналіз змісту Державного стандарту 2005–2011 рр., дослідили особливості нових навчальних програм та нових підручників. Свої творчі надбання педагога презентували на засіданні міського методичного об'єднання вчителів початкових класів, а також на заняттях школи вчителя першокласників.

Щоб підготувати вчителів до роботи за новими програмами, а також вивчити особливості організації навчально-виховного процесу в 1 класі, було організовано роботу школи вчителя першокласників.

З метою вирішення проблеми наступності дошкільної та початкової освіти, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які будуть здійснювати передшкільну освіту дітей 5-річного віку, розпочато проект «На порозі школи». Тримавши тісний зв'язок з педагогами дошкілля, вчителі досконало вивчили програму розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», опрацювали необхідну психолого-педагогічну літературу, познайомилися з інноваційними методиками навчання п'ятирічок, вивчили перспективний педагогічний досвід з даної проблеми.

Результатом роботи над проектом стало створення методичного посібника «Готуємо дитину до школи», методичні рекомендації вчителям, календарно-тематичне планування, розробки занять, пам'ятка «Поради батькам майбутніх першокласників».

З метою висвітлення перспективного педагогічного досвіду для вчителів початкових класів працювала школа педагогічної майстерності. Кращі вчителі міста Джулай Н. В. (ЗОШ № 64), Данилова Т. В. (ЗОШ № 43), Корольова О. Г. (ЗОШ № 12), Дядюк Г. Г. (ЗОШ № 28) показали відкриті уроки, досвід роботи вчителів-новаторів висвітлювався на сайті науково-методичного центру, у фахових виданнях, на сторінках інформаційно-методичного вісника «Початківець».

Ділитися своїми думками, обмінюватися враженнями вчителі початкових класів можуть також в інтернет-спільноті «Перший клас: нове покоління».

Результат такої роботи – підвищилося компетентність вчителів як одна із провідних професійно значущих якостей, відбулося оволодіння ними необхідним комплексом педагогічних умінь, розширився загальний кругозір, поглибилися знання з педагогіки, психології.

На шляху оновлення суспільно-гуманітарної освіти

Якісне реформування освіти вимагає постійного осучаснення системи вдосконалення вчителів, тобто тієї царини, в якій працює методична служба міста. Коли йдеться про підвищення кваліфікації вчителів, насамперед звертається увага на якісні зміни у їхній професійній компетентності. Професійна компетентність – явище багатоскладове. А однією з найактуальніших є педагогічна творчість.

Сучасна школа, формуючи життєві компетенції, готує дітей до дорослого життя. Саме тому проблемною темою, над якою працюють учителі міста Миколаєва, є «Компетентнісна освіта як засіб становлення національно зорієнтованої особистості». Для реалізації завдань проблемної теми, з метою підвищення професійної компетентності вчителів, активізації їх творчого потенціалу, формування здатності до швидкої адаптації в умовах, що постійно змінюються, удосконалюється структура методичної роботи. Компетентнісний підхід здійснюється через забезпечення пріоритету суб'єктної позиції вчителя, що дозволяє підвищити його особистісну відповідальність за рівень власного професіоналізму. Отже, головним є професійно-особистісне зростання вчителя, а засобом, що забезпечує це зростання, є особистісно орієнтована багаторівнева система методичної роботи. Результати анкетування стверджують, що ця система є оптимальною, дозволяє здійснювати диференційований підхід, максимально враховувати потреби, запити та інтереси педагогів через створення умов для самоосвіти; роботу міських методичних об'єднань, творчих та проблемних груп, лабораторій, майстер-класів, школи перспективного досвіду і молодого фахівця, методичних студій,

відкритого професійного клубу вчителів тощо. Планування методичної роботи з учителями суспільно-гуманітарного циклу здійснюється за результатами вивчення потреб педагогів у нових знаннях, рівні їх компетентності з визначеної проблеми, стану навчально-виховного процесу. На засіданнях школи керівників шкільних методичних об'єднань вивчалися теоретичні аспекти компетентнісного підходу.

Реалізація проблемної теми передбачає вивчення існуючого перспективного досвіду, технологій, що дозволяють реалізувати завдання компетентнісної освіти, апробуються ефективні моделі:

- «Стратегії формування інформаційної компетентності школярів у системі філологічної освіти» (Назаренко Л. А., 30Ш № 45);
- «Використання фонових знань на уроках світової літератури як чинник успішного навчання учнів» (Мартиченко Т. М., 30Ш № 60);

- «Формування етичних цінностей учнів як основи виховання правової та моральної культури особистості» (Стогова Н. А., ЗОШ № 20).

Науковий супровід діяльності щодо реалізації завдань проблемної теми здійснюється шляхом співпраці з вищими навчальними закладами міста Миколаєва. Це організація спільних наукових досліджень з актуальних проблем методики викладання предметів суспільно-гуманітарного циклу; апробація програм, підручників, посібників; проведення спільних науково-практичних конференцій і семінарів з фахових проблем. Залучення до роботи творчих груп, лабораторій доцента кафедри суспільствознавчої освіти МОІППО Сторчак Н. А., кандидата педагогічних наук, доцента Херсонського педагогічного університету Омельчука С. О. дозволило розробити модель досвіду діяльності з реалізації компетентнісного підходу, зокрема сучасного уроку, описати його структуру, алгоритм дій педагога, що містить мету, завдання діяльності, структурний зміст навчального предмету, форми, методи, прийоми, основні педагогічні операції. Це знайшло своє відображення у методичних рекомендаціях та посібниках.

Набуваючи практичних умінь, вчителі суспільно-гуманітарного циклу творчо трансформують нові ідеї у власну методичну систему, створюють оригінальні педагогічні технології.

Важлива роль у системі методичної роботи відводиться вчителям-початківцям, адже вони найбільше потребують методичної допомоги. При науково-методичному центрі працює школа молодого учителя української мови та літератури «Сходинки педагогічної майстерності», мета якої – створення умов для якісного освітньо-кваліфікаційного забезпечення навчально-виховного процесу; здійснення керівництва діяльністю педагогічних

працівників; створення умов для становлення педагогічної майстерності вчителя-початківця.

Значна роль у реалізації нових ідей, впровадження компетентнісного підходу належить інформаційно-комп'ютерним технологіям. Запроваджуючи їх у шкільну освіту, а також з метою сприяння широкого залучення учителів до інтелектуальних змагань було започатковано міський конкурс «Сучасний урок у презентаціях», учителі української та російської мови взяли участь у інтернет-грі «Соняшник – учитель» та Міжнародній інтернет-грі «Русский медвежонок» для учителів».

Сприяючи розвитку педагогічної творчості, передачі авторського досвіду з різних проблем педагогіки і психології, проведення експериментальної роботи для вчителів суспільно-гуманітарного циклу методистами створено сайти «Клію – Миколаїв», «Слово-диво», «Нить Ариадны».

Цілеспрямована діяльність методичної служби із вчителями суспільно-гуманітарного циклу щодо реалізації завдань дозволила отримати відповідні результати:

- зріс якісний склад учителів;
- підвищилась мотивація педагогів до саморозвитку, участі у методичній роботі, активізувалася діяльність учителів щодо узагальнення власного досвіду, про що свідчать результати участі вчителів у фахових конкурсах. Гордістю міста є Купцова В. В., Царлова І. В., Лобзіна С. В. (гімназія № 2), Савченко В. А., Васильянець М. С. (гімназія № 41), Назаренко Л. А. (ЗОШ № 45), Литовченко О. М. (гімназія № 3), Сущенко Н. А., Мирнінко І. Г. (морський ліцей), Яценко Н. А., Корсун М. А., Геллер Т. В. (Перша українська гімназія імені М. Аркаса), Россинська О. П. (ЗОШ № 42), Порожня Л. М., Стогова Н. А. (ЗОШ № 20), Форносова Б. М., Соколова О. М. (ліцей «Педагог»), Гращенкова І. О., Варшавська М. Ю. (юридичний ліцей), Фролова О. М. (ЗОШ № 19) та інші, досвід яких впроваджується вчителями не тільки міста й області, а й усієї України;
- учителі суспільно-гуманітарного циклу активно впроваджують у практику роботи інновації, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, створюють власні сайти;
- спостерігається тенденція збільшення зацікавленості учнів у вивченні української мови, історії, світової літератури та російської мови, про що свідчить кількість профільних класів та з поглибленим вивченням цих предметів;

- стабільно високі результати участі школярів міста в предметних олімпіадах, МАН, Всеукраїнських конкурсах творчих робіт «Об'єднаймо ж, брати мої!»; Міжнародному мовно-літературному конкурсі серед учнівської та студентської молоді імені Т. Шевченка; Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, різноманітних інтелектуальних іграх та змаганнях.

Зростання якості освітнього процесу й навчальної мотивації учнів, що підтверджується результатами ДПА, ЗНО, активністю й результатами участі миколаївських школярів у інтелектуальних і творчих конкурсах, свідчить про те, що діяльність методичних об'єднань учителів суспільно-гуманітарного циклу з реалізації даної науково-методичної теми є продуктивною, її результати дозволяють забезпечити оволодіння учнями технологіями життєдіяльності, створити умови для розкриття потенціалу кожної дитини.

Компетентний педагог – запорука успішної реалізації компетентнісного підходу у навчанні природничо-математичних дисциплін

Інноваційний характер змін в освіті вимагає нових підходів до організації методичної роботи.

Виходячи з умов запровадження у навчальних програмах та стандартах компетентнісної освіти, Миколаївський науково-методичний центр здійснює поступовий перехід від «підвищення кваліфікації» до «розвитку професійної компетентності» вчителів природничо-математичного циклу.

Аналіз кадрового складу вчителів природничо-математичного циклу свідчить про те, що в цілому якісний склад педагогічних кадрів дозволяє удосконалювати систему природничої освіти в навчальних закладах міста, якісно організовувати освітній процес.

Звання «старший вчитель» мають 148 педагогів, «вчитель-методист» – 103.

Метою діяльності методичної роботи вчителів природничо-математичних дисциплін є створення умов й ефективних механізмів для розвитку професійної компетентності педагогів, що сприятиме розвитку інноваційного потенціалу міської системи освіти.

Сучасні зміни в змісті освіти обумовлюють модифікацію та модернізацію відповідних форм роботи методичних об'єднань. Оскільки в основу компетентнісного підходу покладено активну свідому діяльність суб'єктів навчального процесу, абсолютно логічним є використання в методичній роботі діяльнісного підходу, інтерактивних методів, інформаційно-комп'ютерних технологій тощо.

За результатами опитування вчителів встановлено, що найефективнішими формами є: практикуми, майстер-класи, тренінги.

Окремо педагоги виділяють теоретичні семінари як форму інформаційної підтримки власної самоосвіти.

Продуктивність й ефективність цієї підтримки значно підвищується за рахунок залучення до проведення заходів науковців. Так, налагоджено тісну співпрацю з МНУ ім. В. Сухомлинського, МЧДУ ім. Петра Могили, Миколаївським державним аграрним університетом, Миколаївським науково-дослідним інститутом

«Миколаївська обсерваторія», Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна».

З метою конструювання ефективних моделей педагогічного процесу природничо-математичного циклу щодо реалізації вимог компетентнісного підходу, апробації їх на практиці проводяться семінари-практикуми.

Значна роль у реалізації нових ідей, впровадження компетентнісного підходу належить інформаційно-комп'ютерним технологіям. Задля успішного запровадження їх у шкільну освіту працює творча лабораторія «Конструювання уроків природознавства з використанням ІКТ», проблемна група «Використання ІКТ на уроках хімії», динамічна група для керівників районних методичних об'єднань «Формування ІКТ компетенцій вчителів хімії, біології», проводяться відкриті уроки, обговорюються результати апробації комп'ютерно-орієнтованих дидактичних засобів, демонструються власні напрацювання вчителів. Створено банк даних по впровадженню інформаційно-комп'ютерних технологій в навчальних закладах м. Миколаєва.

З появою нової концепції розвитку Інтернету актуальним постало питання залучення до навчання через мережу Інтернет. Освітній портал МНМЦ, а саме розділи методичних об'єднань

природничо-математичного циклу, – центр інформаційної культури, який передбачає перехід на більш високий рівень освітніх процесів у школі, підвищення якості навчання та виховання.

Анкетування педагогів показало, що організація

саме такої методичної роботи сприяла підвищенню їх професійного рівня. Більшість учителів працюють творчо: використовують інноваційні технології, у тому числі інформаційно-комп'ютерні, відеоматеріали та електронні педагогічні засоби навчання, особисто створюють комп'ютерні презентації, відеофільми. Педагоги заохочують учнів до створення різноманітних проєктів, використання Інтернет-ресурсів, що впливає на результативність навчальної діяльності та зростання інтересу дітей до природничо-математичних наук. Беруть активну участь у фахових конкурсах на кращу розробку уроків фізики, математики, географії, на кращу презентацію. Гіжинська К.О., вчитель ЗОШ № 64, стала переможцем Всеукраїнського конкурсу «Мандрівка Україною» у номінації «Стежками рідного краю».

Однією з плідних форм пошуку та заохочення творчо працюючих педагогічних працівників є Всеукраїнський конкурс «Учитель року». Перемога вчителя біології гімназії № 41 Терещенко Т. М. в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» є тому підтвердженням.

Успішній участі школярів міста у III та IV етапах Всеукраїнських учнівських олімпіад, Всеукраїнському турнірі юних географів, математиків сприяла робота з обдарованою молоддю.

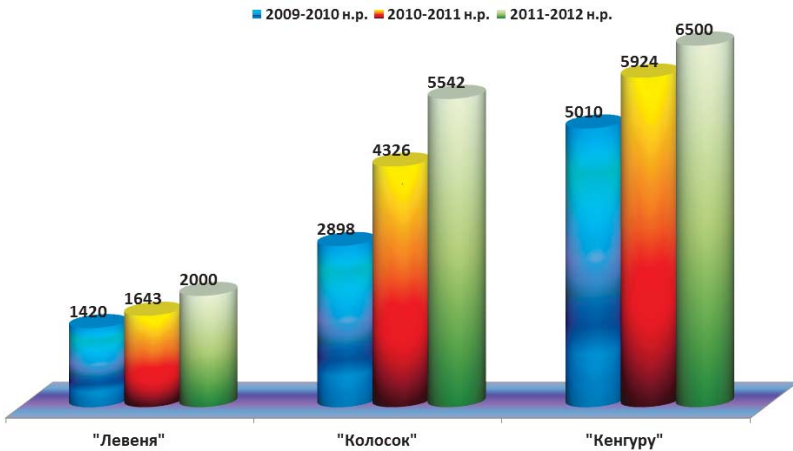
В місті працює «Школа олімпійського резерву» з географії, хімії, біології, творчі групи вчителів математики «Педагогічні відкриття», фізики – «Інтелектуальний Олімп» по підготовці учнів до III, IV етапів Всеукраїнської олімпіади. Найбільше переможців забезпечують навчальні заклади: ММК, ММЛ ім. проф.

М. Александрова, гімназія № 2, гімназія № 41, економічний ліцей № 2, ЗОШ № 19, 42, 51.

З метою наступності та виявлення, поширення і впровадження в навчально-виховний процес прогресивних форм і методів навчання, стимулювання інтересу учнів до оволодіння сучасними інформаційними технологіями щорічно проводиться міська Інтернет-олімпіада з математики для учнів 5-х класів.

З кожним роком набирають обертів Міжнародний інтерактивний природничий конкурс «Колосок», Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня», Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру», які проводяться з метою популяризації природничих знань, розвитку інтересу школярів до вивчення природничих дисциплін, формування в них навичок пізнавальної та творчої діяльності, надання вчителям дієвих засобів цілеспрямованої інтеграції знань.

Участь школярів у природничих конкурсах

Популяризація екологічної освіти в Миколаєві відбувається через участь учнівської молоді в екологічних місячниках, конкурсах, олімпіадах, учнівських проектах, ініціаторами яких виступають міська станція юних натуралістів, центр соціальних програм компанії «РУСАЛ».

Мала батьківщина для миколаївців є найкращим куточком на землі. Проте в ньому ще залишається чимало місць, які потре-

бують особливої уваги. З метою розробки дієвих моделей діяльності учнівської молоді, розв'язання екологічних проблем через кооперацію та партнерство між дітьми та дорослими управління освіти Миколаївської міської ради, науково-методичний центр у 2011 розпочали проект «Миколаїв – місто XXI століття».

У першому етапі екологічного конкурсу взяли участь 12 навчальних закладів міста, а саме: Перша українська гімназія ім. М. Аркаса, гімназія № 2, спеціалізована загальноосвітня школа № 22, навчальні заклади № 3, 7, 10, 17, 23, 25, 29, 44, 52. Найбільш активними учасниками даного проекту є школи Заводського району.

Представлені проекти різні за дизайном, масштабом, проте об'єднує всіх спільна мета – зробити своє місто привабливим, комфортним, зеленим.

Створення ситуації успіху

Учителі обслуговуючої праці та предмету «Технології» – люди творчі, з великим, багатим досвідом роботи, ентузіасти своєї

справи. У професійній діяльності кожного вчителя свій напрям руху. Досвід роботи кожного з нас потребує уваги.

Праця кожного вчителя досить різноманітна: це і постійне вдосконалення та розвиток умінь і навичок учнів, регулярна участь у різноманітних виставках, конкурсах, а також активне заняття методичною роботою на користь популяризації та покращення викладання предмету.

Саме учителі трудового навчання стають організаторами дитячої творчості. Основна мета трудового навчання – виховання творчої особистості, розвиток її інтересів, нахилів, здібностей, підготовка до професійного самовизначення і трудової діяльності в умовах ринкових відносин. Якщо учень добре знає певний предмет, захоплюється ним, то це багато в чому визначає його подальший життєвий шлях і впливає на вибір професії.

Сьогодні не можна задовольнитися тим, що учні здобувають знання лише в готовому вигляді – із підручника та зі слів учителя. Вони повинні активно шукати знання самі, користуючись різними джерелами інформації. Тому в своїй роботі вчителі міста намагаються якомога краще унаочнювати уроки. Оформлюють постійно діючі виставки дитячих робіт, тематичні та технологічні стенди з кожного розділу програмового матеріалу.

Як відомо, не у всіх однакові здібності й можливості від природи. Це спонукає вчителів здійснювати диференціацію, розвивати здібності кожного, допомагати обдарованій дитині відчувати відповідальність перед собою за цей дар природи. Вчителям трудового навчання надзвичайно поталанило, бо вони дають учням знання, які за будь-яких обставин вплинуть на їх майбутнє. Кожна дитина для вчителя – особистість, із своїм характером, мотивацією, схильностями. До кожної дитини вчителі підходять обережно, з повагою до її людської гідності, але й вимогливо.

На уроках учителі створюють ситуації подиву, захоплення, успіху, які є необхідною умовою для підсилення інтересу до знань. Результат роботи вчителів міста – це:

- результативна участь учнів у II, III та IV етапах Всеукраїнської олімпіади;
- робота в школі фахової майстерності;
- майстер-класи для курсантів МОППО;
- відкриті уроки для вчителів міста;
- виступи на семінарах, на методичних об'єднаннях;
- участь у виставках різного напрямлення;
- розповсюдження свого досвіду роботи серед учителів міста та області.

Кожен вчитель трудового навчання міста готовий до змін у змісті технологічної підготовки, здатний швидко переорієнтуватися на викладання будь-якого нового профілю трудового навчання в загальноосвітній школі.

В такий нестабільний час розвитку України вчителі міста намагаються підготувати молодь до життя, навчити самостійно вирішувати проблеми, приймати важливі життєві рішення, володіти високим рівнем знань, мати потяг до нового, оригінального; виховати людину, для якої творча діяльність була б життєвою потребою, а творчий стиль поведінки – найбільш характерним.

Художньо-естетична освіта – шлях до гармонійного розвитку особистості

Потреби сьогодення диктують необхідність підвищення уваги до художньо-естетичного виховання як засобу формування духовного світу, морально-етичних ідеалів всебічно розвиненої людини, здатної розуміти, шанувати і створювати духовні цінності, яка вміє виявляти свою унікальну самобутність та зробити свій внесок у духовний суспільний розвиток.

Значна роль у естетичному вихованні належить мистецтву, яке в синтезованому вигляді відтворює чуттєві уявлення людини про навколишню дійсність. Моделюючи світ, воно дає можливість виявити різні співвідношення і взаємозв'язки цього світу, що стимулює особистість до творчості, розвитку власних здібностей.

Удосконалення майстерності вчителя образотворчого та музичного мистецтва триває все життя. Неперервна освіта вчителів – головна проблема, якій підпорядкована вся методична робота, мета якої – вдосконалення професійної кваліфікації вчителів; підвищення результативності та якості навчально-виховного процесу шляхом упровадження нових освітніх технологій; систематичне підвищення рівня ефективності професійної діяльності вчителів; розвиток мотивації до свідомої самостійної діяльності з професійного та особистісного вдосконалення.

На початку 2011–2012 навчального року проведено діагностику і визначено шляхи подолання труднощів у процесі навчально-виховної роботи вчителів, проведено індивідуальні консультації.

Вивчено, узагальнено, презентовано колегам кращий досвід учителів. Педагоги СШМіПР Фролова Н. В. і Гільова Р. В. видали посібник «Декоративне малювання на уроках образотворчого мистецтва», який знайомить з використанням ігрових педагогічних технологій на уроках образотворчого мистецтва, а також з різними формами і методами організації навчальної діяльності, які дозволяють розкрити власний досвід учнів.

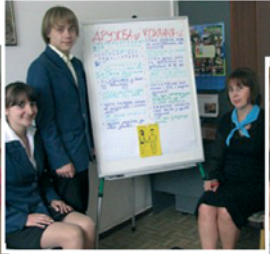
Протягом року педагоги відвідували школу «Сходинками педагогічної майстерності», яку очолила лауреат конкурсу «Учитель року – 2012» Архіпова А. Є., заступник директора з виховної роботи гімназії № 4. Учителі навчалися створювати презентації з використанням комп'ютерних слайдів, ознайомлювалися з програмою для створення відео та роботою на інтерактивній дошці. Архіпова А. Є. надрукувала та забезпечила слухачів школи посібниками для вивчення сучасних способів організації презентацій засобами PowerPoint, вміння працювати з програмами Movie Maker та Smart Notebook.

У квітні перевірено результативність використання сучасних художньо-педагогічних технологій на уроках художньо-естетичного циклу в ЗОШ № 6, 10, 44, 61. Учителі успішно використовують ігрові, інтегративні та комп'ютерні технології, які є найбільш ефективними у формуванні творчої активності учнів.

Психологічна служба – складова гармонійного освітнього середовища

Актуальність психологічного супроводу навчально-виховного процесу зумовлена новими соціальними вимогами, відповідними стратегічними змінами розвитку освіти України та загальносвітовими тенденціями. Основною метою діяльності психологічної служби системи освіти є підвищення якості і забезпечення доступності послуг у сфері практичної психології і соціальної роботи, спрямованих на збереження і укріплення здоров'я, підвищення адаптивних можливостей, створення умов для повноцінного і гармонійного розвитку всіх учасників навчально-виховного процесу, посилення розвивального і виховного компонентів системи освіти.

Психологічна служба Миколаєва сьогодні налічує 144 практичних психолога і 36 соціальних педагогів, яких об'єднує одна справа. Це – творчий високопрофесійний колектив справжніх майстрів, люди, які закохані в свою професію, володіють новітніми методами роботи. Серед них мають вищу кваліфікаційну категорію – 23 практичних психолога, кваліфікаційне звання «психолог-методист» – 8, першу кваліфікаційну категорію – 21, другу – 35, кваліфікаційну категорію «спеціаліст» – 57 фахівців.

Сьогодні психологічна служба є необхідним компонентом системи освіти, яка забезпечує розвиток особистісного, інтелектуального та професійного потенціалу суспільства. Робота соціально-психологічних служб навчальних закладів сприяє становленню індивідуальності, розвитку здібностей і схильностей дітей, вивченню особливостей їх психічного розвитку, визначенню психологічних причин порушення особистості й інтелекту, профілактиці подібних порушень, вирішенню освітніх і виховних задач, професійної гнучкості молоді, формуванню готовності до особистісного, професійного, політичного вибору, соціальної компетентності як передумови ефективної соціалізації молоді.

Практичні психологи і соціальні педагоги міста є авангардом у вирішенні питань і проблем, які прямо чи опосередковано впливають на якість навчально-виховного процесу, його результативність, а саме:

- психологічний супровід педагогічних інновацій;
- збереження і зміцнення психічного і фізичного здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу;
- профілактика алкоголізму, наркоманії, протиправної поведінки, насильства над дітьми;

- підвищення психологічної культури учнів, батьків, педагогів, адміністрації освітніх закладів.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності практичних психологів є забезпечення переходу на профільне навчання. Спільними зусиллями фахівців відділу практичної психології і соціальної роботи НМЦ, практичними психологами ЗНЗ розроблені й впроваджуються програми психологічного супроводу профільного навчання.

З метою підготовки випускників загальноосвітніх навчальних закладів до проходження процедури зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється робота щодо профілактики стресу: проводяться корекційно-розвивальні заняття, індивідуальні та групові консультації щодо оволодіння учнями навичками саморегуляції та стабілізації емоційних станів.

Практичні психологи, соціальні педагоги проводять заходи щодо запобігання торгівлі людьми та залучення дітей до найгірших форм дитячої праці (виступи перед учнями та їх батьками, показ відеофільмів, оформлення інформаційних куточків з

питань працевлаштування за кордоном, перелік служб, до яких може звернутися дитина в скрутних життєвих обставинах).

Значна увага в роботі фахівців психологічної служби приділяється роботі з дітьми трудових мігрантів.

Починаючи с 2010 року учні навчальних закладів міста беруть активну участь у Всеукраїнській олімпіади з педагогіки і психології та посідають призові місця в III етапі олімпіади.

Психологи и соціальні педагоги залучають учнів до профілактичних програм, що ґрунтуються на теорії формування та розвитку життєвих навичок, і використовують найбільш адекватні до вимог сучасного життя форми та методи організації навчання, а саме: тренінгові заняття та інтерактивні методи навчання, які позитивно сприймаються учнями, заохочують їх до активної співпраці.

Одним з основних напрямків роботи відділу в цьому напрямку було залучення шкільних психологів, соціальних педагогів міста до впровадження інформаційно-освітньої протиалкольної програми для учнів 7 класів та їх батьків «Сімейна розмова», мета якої – формування свідомого ставлення дітей до проблеми вживання психоактивних речовин, формування відповідального ставлення до власного здоров'я. Робота практичних психологів і соціальних педагогів щодо апробації проекту була високо оцінена директором Українського науково-методичного Центру практичної психології і соціальної роботи Міністерства освіти та Академії педагогічних наук України В. Г. Панком.

Традиційними стали зустрічі працівників служби в психологічному клубі «Позитив», метою якого є профілактика і попередження «професійного вигорання» психологів.

Робота психолога – наче праця садівника, який доглядає за різними рослинами. Саме він повинен побачити і зрозуміти, чому одна рослина любить сонце, інша – тінь; одній подобається берег річки, іншій – вершина гори; одна росте у піску, інша – в родючому ґрунті. Дуже приємно усвідомлювати, що ти допоміг порадою, добрим ставленням, навіть просто усмішкою, що ти потрібен людям!

Довідкове видання

ОСВІТА МИКОЛАЄВА
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОГЛЯД
ЗА ПІДСУМКАМИ 2011–2012
НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

За загальною редакцією Г. І. ДЕРКАЧ

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 11,7. Тираж 20 пр. Зам. № 2307-1.

В И Г О Т О В Л Ю В А Ч

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54010, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи МК № 11 від 26.01.2007 р.

